ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ НАПН УКРАЇНИ

Лабораторія психології спілкування

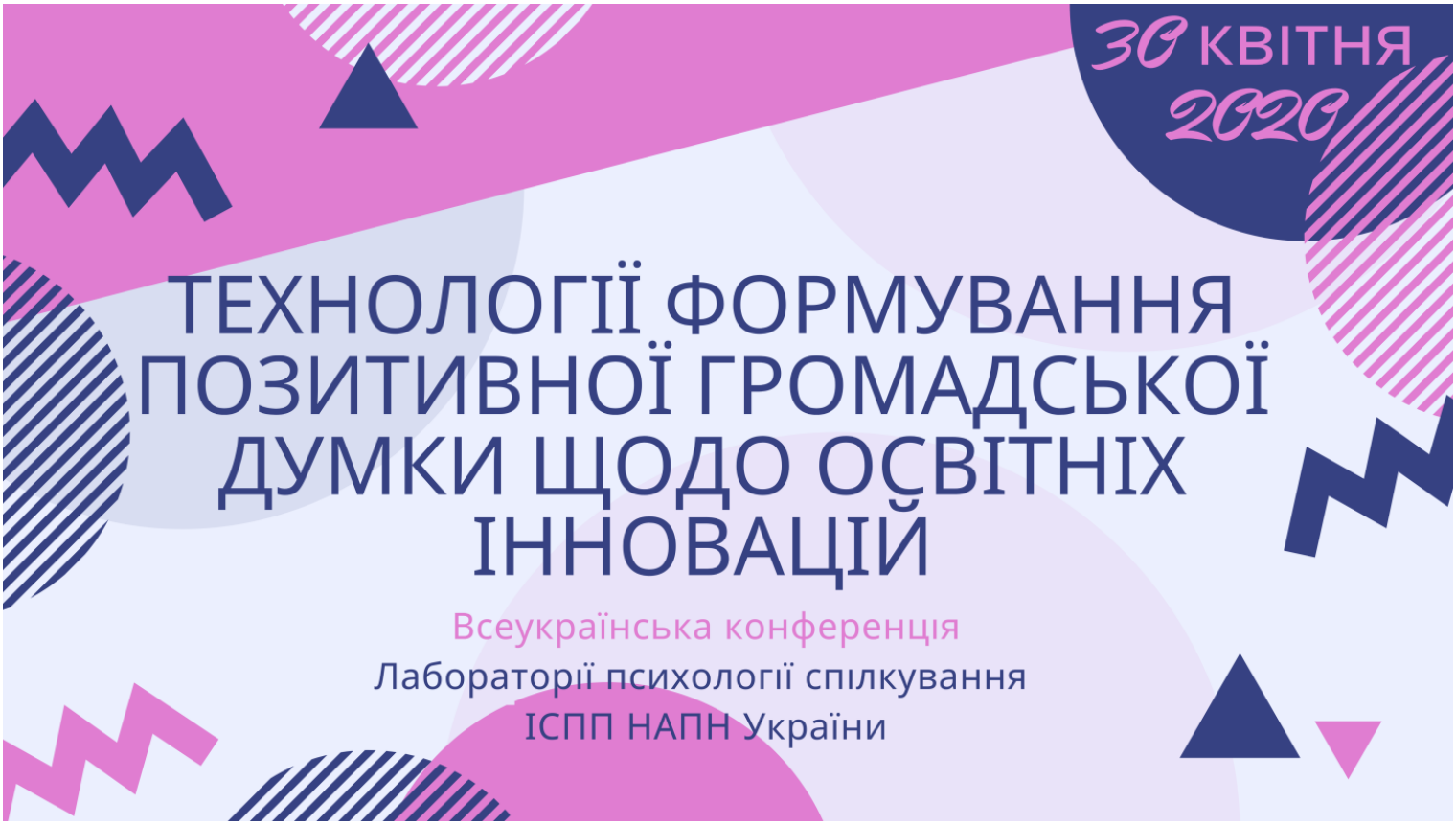

ВІСНИК ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ

Випуск 26

Київ - 2020

URL: http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_26

УДК 159.9:316.6 + 37.06

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (30 квітня 2020 р., Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, лабораторія психології спілкування) [Електронний ресурс] /за наук. ред. Г.М. Бевз; упор. Л.І. Гриценок, В.І. Юрченко // **ВІСНИК ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ**. – Випуск 26. – К.: ІСПП НАПН України, 2020. – 174 с. – URL: http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_26

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Слюсаревський Микола Миколайович - директор Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, кандидат психологічних наук, член-кореспондент НАПН України;

Найдьонова Любов Анатоліївна - заступник директора ІСПП з науково-методичної роботи, доктор психологічних наук, член-кореспондент НАПН України;

Бевз Галина Михайлівна - завідувач лабораторії психології спілкування, доктор психологічних наук, професор;

Гриценок Людмила Іванівна - науковий співробітник лабораторії психології спілкування;

Кравчук Світлана Леонтіївна - ст. науковий співробітник лабораторії психології спілкування, кандидат психологічних наук, доцент;

Юрченко Віктор Іванович - ст. науковий співробітник лабораторії психології спілкування, кандидат психологічних наук, доцент.

У збірнику представлені матеріали (статті, тези, презентації) Всеукраїнської науково-практичної конференції «Технології формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій», яка була проведена 30 квітня 2020 року лабораторією психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України. Особлива увага приділена технологіям формування позитивної громадської думки щодо реформування загальної середньої освіти, психолого-педагогічним аспектам реалізації концепції «Нова українська школа».

Збірник адресовано науковцям, освітянам, представникам органів державної влади та громадськості.

© Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, 2020

© Лабораторія психології спілкування, 2020

© Сайт «Вісник психології та педагогіки» - www.psyh.kiev.ua, 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА (**презентація**) 5

Бевз Г.М. Соціально-психологічне забезпечення освітніх реформ: створення тезаурусу понять 8

Гриценок Л.І., Юрченко В.І. Конкурс-квест "Реформа - шлях до школи моєї мрії": підсумки та перспективи (**презентація**) 12

Джежер-Личова С.М. STREAM- освіта - стежинка від дитячого садка до країни НУШ 25

Дзюбко Л.В. Психологічна безпека суб'єктів освітнього середовища школи: нові акценти в освітніх інноваціях 35

Дорофей С.В. Психологічна готовність педагогічних працівників до освітніх інновацій 40

Журба К.О. Програма "Нова українська школа у поступі до цінностей": тенденції, виклики, перспективи (**презентація**) 43

Калюжна Т.Г. Освітні інновації професійної діяльності педагогічного персоналу післядипломної педагогічної освіти 50

Каніболоцька М.С.Психологічні особливості емоційного включення вчителів до освітніх реформ 53

Карапетян В.С., Даллакян А.М. Методологические проблемы организации профессионального образования 56

Кравчук С.Л.Особливості рефлексивної культури здобувачів вищої педагогічної освіти як умова ефективного впровадження освітніх реформ 60

Киричук В.О. Моніторинг особистісного розвитку дітей шкільного віку засобами інтернет-технологій (**презентація**:Хмарний сервіс «Універсал-онлайн») 64

Лупало О.А., Попова К.С. Формування практичних навичок студентів-юристів: баланс традиційних та інноваційних засобів навчання 69

Лушин П.В. «Гіг-освіта» як альтернатива НУШ 73

Марусинець М.М. Дидактично-інформаційне середовище – новий вектор 77

підготовки майбутніх учителів

Мельник А. Ю. Інформування як соціальний та психологічний феномен **80**

Мельник О.М. Фактори забезпечення якісного освітнього процесу в післядипломній педагогічній освіті **84**

Мельничук Т.І. Інтерактивні форми роботи із батьками як основа впровадження освітніх інновацій у закладі дошкільної освіти **89**

Настояща У.В. Проблема стресу персоналу кримінально-виконавчої служби України в діяльності психолога установ виконання покарань та слідчих ізоляторів **92**

Орловська Л.С. Актуальні завдання по формуванню компетентностей у здобувачів освіти у межах НУШ **95**

Охріменко З. Інноваційні стратегії у професійному самовизначенні учнів підліткового і старшого шкільного віку **97**

Палько Т.В. Медіакомпетентність – необхідна складова професійної майстерності сучасного вчителя **106**

Панченко С.М. Дистанційна форма підвищення кваліфікації з позиції педагогів сумської області **109**

Петренко І.В. Застосування інноваційних соціально-психологічних технологій у процесі здійснення освітніх реформ **113**

Рєпнова Т.П. Психологічна культура як ресурс впровадження реформ в систему освіти **119**

Сігітей І.П. Тенденції розвитку готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти **123**

Сингаївська І.В.Рольові статуси викладача та їх вплив на формування позитивного ставлення стейкхолдерів університету до освітніх інновацій **125**

Смольникова Г.В. Особливості використання кольоро-терапії в роботі з дітьми дошкільного віку **129**

Ставкова С.Г. Принцип участі у розбудові системи освіти (на прикладі Канади) **134**

Супрун Д.М.,Григоренко Т.В.Актуальні тенденції реформування підготовки **140**

спеціального психолога в контексті соціальної згуртованості в освіті

Третяк О.П. Виховання ціннісного ставлення до навколишнього світу у молодших школярів **143**

Трубачева С.Е. Особливості інновацій в освіті **147**

Чуніхіна С.Л. Відкритість суджень (open-mindedness) як передумова позитивного ставлення до освітніх інновацій **149**

ДОДАТОК. Програма конференції **153**

ПЕРЕДМОВА

30 квітня 2020 року на базі Лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України відбулась **Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ**.

У зв’язку з карантинними заходами конференція відбувалася онлайн за допомогою сервісу віддаленого конференц-зв'язку Zoom.

Представники наукової, академічної та педагогічної спільнот обговорили найбільш актуальні аспекти реформи загальної середньої освіти та формування позитивного ставлення громадськості до освітніх реформ загалом.

З вітальним словом до учасників конференції звернулися:

Сергій Максименко, президент Асоціації психологів України, академік-секретар Відділення психології, вікової фізіології та дефектології НАПН України, директор Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України, доктор психологічних наук, професор.

Любов Найдьонова, заступник директора Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук.

Галина Бевз завідувач Лабораторії психології спілкування ІСПП НАПН України, доктор психологічних наук, професор, презентувала інноваційні впровадження технологій формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій.

Науковий співробітник лабораторії психології спілкування **Людмила Гриценок** та старший науковий співробітник лабораторії, кандидат

психологічних наук **Віктор Юрченко** та представили підсумки **Всеукраїнського конкурсу-квесту «Реформа – шлях до школи моєї мрії»**.

Із доповіддю «Розвиток дивергентного мислення як основна ціль стратегії сучасної освіти» виступив **Володимир Карапетян**, завідуючий кафедри дошкільної педагогіки і методик Армянського державного педагогічного університету імені Х.Абовяна, доктор психологічних наук, професор.

Доцент кафедри психології управління Центрального інституту підвищення кваліфікації державного закладу вищої освіти "Університет менеджменту освіти" НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент **Валерій Киричук** представив доповідь на тему «Впровадження особистісно-розвивальної системи в ЗЗСО за допомогою хмарного сервісу управління освітнім процесом "Універсал-онлайн».

Софія Ставкова, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Інституту гуманітарних та соціальних наук, Національного університету «Львівська політехніка» виступила з доповіддю «Принцип участі у розбудові системи освіти (на прикладі Канади)».

Участь у дискусії щодо проблем реформування освіти взяли **Павло Лушин**, завідуючий кафедри психології та особистісного розвитку державного закладу вищої освіти "Університет менеджменту освіти" НАПН України, доктор психологічних наук, професор, **Тетяна Рєпнова**, доцент кафедри загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін ПАТ "Вищий навчальний заклад" "Міжрегіональна Академія управління персоналом" Одеський інститут», кандидат психологічних наук, доцент, **Світлана Трубачева**, завідувач відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, **Мар'яна Марусинець**, професор кафедри психології і педагогіки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор, **Ангеліна Корець**, начальник управління Державної служби якості освіти у Волинській області управління Державної служби якості освіти у Волинській області.

Всього у конференції взяло участь більше 90 представників різних регіонів України, а також зарубіжжя.

Всі учасники конференції отримали Сертифікати.

Матеріали конференції розміщені на сайті (https://www.psyh.kiev.ua/) **Вісник психології та педагогіки. - Випуск 26**

Остання зміна цієї сторінки: 05:09, 27 травня 2020.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНІХ РЕФОРМ: СТВОРЕННЯ ТЕЗАУРУСУ ПОНЯТЬ

Галина Бевз - завідувачка Лабораторії психології спілкування, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, докторка психологічних наук, професорка, м. Київ

ORCID iD: 0000-0003-2487-5429

galina.bevz@gmail.com

Halyna Bevz - Professor, Head of Communication Psychology Lab, Institute for Social and Political Psychology of National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine; Phd (Doctor of Psychology),

Вступ

Процеси глобалізації та формування інформаційного суспільства все ближче наближаються до пересічного громадянина: молодь вже будує своє життя саме у нових канонах швидкоплинності простору та часу. Водночас змінюється і роль старшого покоління, яке все більше втрачає функцію носія знань, оскільки пам'ять комп'ютерних технологій набагато перевищує потенціал людських здібностей. Нові запити, нові потреби, нові умови, нові он-лайн простори та широкий інформаційний горизонт…. Саме в цих умовах постали в Україні питання реформ, однією з яких є реформа освіти, як нагальна та така, що має розгортатися в умовах підвищеної мобільності. Стратегічні орієнтири реформи освіти в Україні передбачають включення її стейкхолдерів у процес реформування, де основна роль все таки надається самим педагогам та громадськості. Тож питання сприйняття реформ вчителями, як її носіями, та громадськістю, як замовниками освіти, є ключовими щодо успішності її перебігу та досягнення очікуваних результатів щодо інтеграції освітнього простору України у Європейський та світовий.

Результати дослідження

Успішність реалізації завдань реформи передбачає також наукове осмислення її перебігу а також пошук ефективних шляхів підтримки тих, хто безпосередньо покликаний до реалізації стратегічних та тактичних її завдань. Наразі в Лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України реалізується наукова робота саме з питань соціально-психологічного забезпечення підтримки реформ у сфері загальної середньої освіти, реалізаторами якої є педагогічна спільнота та громадськість. Одним із напрямків такої підтримки безумовно виступають комунікативні технології організації взаємодії всіх учасників освітнього процесу, як замовників і користувачів освітніх послуг. За час реалізації наукової роботи (2020–2021 роки) планується:

1) з'ясувати зміст та особливості психологічної готовності громадськості і педагогічної спільноти до впровадження реформ в освітній галузі;

2) здійснити апробацію запропонованих технологій соціально-психологічного забезпечення підтримки реформ та обґрунтувати критерії їхньої ефективності;

3) запропонувати комплекс соціально-психологічних технологій для забезпечення ефективної підтримки реформ у сфері загальної середньої освіти.

Першій рік роботи науковців лабораторії показав, що реформа є завжди складним кроком у житті суспільства. Натомість вона наснажує молоде покоління, дає їм відчуття свободи та волі до творчості і сили до зрушень, не дає сприймати оточуючи світ як жорстко закріплений та непорушний. Також процес реформування створює умови для міжпоколінної комунікації та передачі тих цінностей, які не можна отримати засобом опосередкованої взаємодії через технічні он-лайн засоби комунікації. Спілкування, взаємодія, обмін думками, дискусії та дебати – ось перелік традиційних методів комунікації, що у сучасному просторі доповнюється новими технологіями (EdCampи, рефлексивні практики, світове кафе, конкурси-квести [3] тощо), для розвитку перш за все педагогічної спільноти як наставників та коучів молоді у їх опануванні світом освіти та науки.

Першій рік роботи науковців лабораторії показав, що наука «живе у людях» і традиційну послідовність наукових робіт вже давно слід порушити. Тож спершу має бути практика, а потім – її осмислення та порівняння із надбаннями попередників. Тож рік пройшов у спілкуванні, зустрічах та пропозиціях а також спільних активностях та поїздках. Метод «дослідження шляхом участі» є одним із тих, що спрямовує дослідження до людей [1].

Першій рік роботи науковців лабораторії показав, що реформа стосується різних наукових дисциплін і перш за все економіки, політики, управління (у тому числі державного) а вже потім – педагогіки і психології. Порозуміння між фахівцями цих сфер є першочерговим завданням. Тож міждисциплінарний підхід визнаний найкращим рішенням для спільних домовленостей.

Першій рік роботи науковців лабораторії показав, що нічого немає сталого і кожне покоління живе у часи перемін. Усвідомлення цих перемін є більш чутливим для старшого покоління, яке виросло у інших умовах, і їм складно пристосовуватися до нових умов зміненого життя, в які, наразі, підростає їхнє молоде покоління. Цей час для молоді сприймається як сталий і захищений, а для старшого – непередбаченим і тому незахищеним. Тож прояснення міфів постало одним із напрямів вивчення у сприйманні реформ як громадськістю, так і педагогічною спільнотою.

Першій рік роботи науковців лабораторії показав, що ніхто не хоче лінуватися, і,більше того, створювати опір новому. Зрозумівши своє місце у процесі реформи, кожний завзято включається у процес свого життя, в якому знаходиться і місце для реформи. Дати відповідь на питання: «Для чого?» - означає співвіднести затрати і переваги, щоб прийняти рішення про свою участь.

Першій рік роботи науковців лабораторії показав, що думати краще, ніж емоційно реагувати. Однак емоції прикрашають життя, особливо, якщо вони викликані успішністю спільної діяльності. Вчитись треба весело і, якщо це роботи у команді, то це стає навіть цікавіше і, більше того, розширяє відчуття різноманіття та здатність до прийняття іншого [4; 5].

Першій рік роботи науковців лабораторії показав, що слід задавати прості питання, зокрема: Що саме має бути забезпечено? Які ресурси для цього потрібні? Які результати мають бути досягнуті і як вони покращать якість життя? [2]. Прості відповіді на ці питання відкриють горизонти до непорушних цінностей життя – відчуття щастя, що необхідно нашим дітям і нам - їхнім батькам та їхнім вчителям. Вчити себе і своїх дітей бути щасливими – ось той напрямок, який має наснажувати нас до зрушень, які несуть нам реформи.

Висновки

Видається, що назва про одне, а текст – про інше. Натомість, це не так. Створення тезаурусу понять означає віднайти спільну мову, навчитися чути тих, хто поруч, вчитися вибирати тих, з ким хочеш бути поруч, вчитись будувати те, що є корисним і таким, що наснажує. Вчитись спілкуватися, щоб нове його етап наснажував до щастя бути і відчувати себе у потоці нового.

Список використаних джерел

1. Бевз Г.М. Дослідження шляхом участі: уявлення освітян про школу у здобутках реформ в Україні // Вісник післядипломної освіти: зб. наук. праць / НАПН України ДЗВО «Ун-т менедж. освіти»; голов. ред. В. В. Олійник; редкол.: О. Л. Аніфрієва [та ін.]. 2019. Вип. 8(37). С. 10-22. (Серія «Соціальні та поведінкові науки») DOI https://doi.org/10.32405/2522-9931-8(37)-10-22

2. Бевз Г.М. Соціально-психологічне забезпечення як напрямок психологічних досліджень: теоретичний аналіз. Актуальні проблеми психології: зб. наук. праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. Київ-Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. Т.VI. Психологія обдарованості. Вип. 16. С 6-15

3. Гриценок Л.І., Капустюк О.М., Юрченко В.І. Конкурс-квест як технологія підтримки освітніх змін / Л.І. Гриценок, О.М Капустюк, В.І. Юрченко // Вісник психології і педагогіки. – Випуск 25. – 2019. –

URL: http://www.psyh.kiev.ua/Гриценок_Л.І.,Капустюк_О.М.,_Юрченко_В.І._Конкурс-квест_як_технологія_підтримки_освітніх_змін

4. Кравчук С.Л. Соціальна компетентність як умова партнерської взаємодії учасників процесу реформування / С. Л. Кравчук // Психологія та педагогіка: історія розвитку, сучасний стан та перспективи досліджень: Збірник наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (20-21 вересня 2019 р., м. Одеса). – Одеса: ГО «Південна фундація педагогіки», 2019. – Ч. 1. – С. 15–19.

5. Чуніхіна С.Л. Колективні почуття як чинники становлення соціальної інклюзії. // Проблеми політичної психології. Збірник наукових праць. № 8(22) С. 140 -152.

Остання зміна цієї сторінки: 03:32, 30 квітня 2020.

КОНКУРС-КВЕСТ "РЕФОРМА - ШЛЯХ ДО ШКОЛИ МОЄЇ МРІЇ": ПІДСУМКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Гриценок Л.І. (Liudmyla I. Grytsenok) - науковий співробітник Лабораторії психології спілкування, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ, orcid.org/0000-0002-0055-2185

Юрченко В.І. (Viktor I. Yurchenko) - старший науковий співробітник Лабораторії психології спілкування, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, кандидат психологічних наук, доцент м. Київ, orcid.org/0000-0003-4378-9841

Презентація

Конкурс-квест "Реформа - шлях до школи моєї мрії": підсумки та перспективи

Вступ

Лабораторією психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України в 2020 р. завершено Всеукраїнський експеримент «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій», започаткований згідно Наказу МОН України № 219 від 04.03.2016 р. «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі на базі загальноосвітніх навчальних закладів Дніпропетровської, Житомирської, Запорізької, Київської, Львівської, Хмельницької, Херсонської, Чернігівської областей та міста Києва».

На підставі подальших наказів МОН України (№ 1128 від 08.08.2017 р. «Про розширення бази проведення дослідно-експериментальної роботи за темою «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій» та № 1197 від 18.08.2017 р. «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 08.08.2017 р. № 1128») експериментальна база була розширена до 55 закладів загальної середньої освіти, 3 закладів вищої освіти, 2 інститутів післядипломної педагогічної освіти.

Цільовою групою експерименту є педагоги, батьки, учні закладів загальної середньої освіти.

Мета експерименту – упровадження системи технологій роботи з громадською думкою, орієнтованої на формування позитивного ставлення педагогічних працівників, учнівської молоді, батьків та широкої громадськості до освітніх інновацій: переходу загальноосвітніх навчальних закладів на 12-річний термін навчання, профілізації старшої школи, розширення практики громадсько-державного управління освітою.

Всеукраїнський експеримент «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій» (2016-2020 рр.) здійснювався в 5 етапів:

I. Підготовчий етап (лютий 2016 р. – грудень 2016 р.)

II. Концептуально-діагностичний етап (січень 2017 р. – червень 2017 р.)

III. Формувальний етап (вересень 2017 р. – червень 2018 р.)

IV. Узагальнювальний етап (вересень 2018 р. – червень 2019 р.)

V. Корегувальний етап (вересень 2019 р. – травень 2020 р.)

Основна частина

У межах V корегувального етапу Всеукраїнського експерименту співробітниками лабораторії психології спілкування розроблено і з 10 вересня 2019 р. по 15 квітня 2020 р. реалізовано соціально-психологічну технологію «Конкурс-квест: "Реформа - шлях до школи моєї мрії"».

Всеукраїнський конкурс-квест «Реформа – шлях до школи моєї мрії» (далі – Конкурс) присвячений проблемі реформування загальної середньої освіти в Україні відповідно до Закону України «Про освіту», Концептуальних засад реформування середньої школи «Нова українська школа» (2016) та Переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково технічних розробок на період до 2020 року, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.08.2016 р. (напрям: «Проблеми розвитку особистості, суспільства, демографія та соціально-економічна політика»).

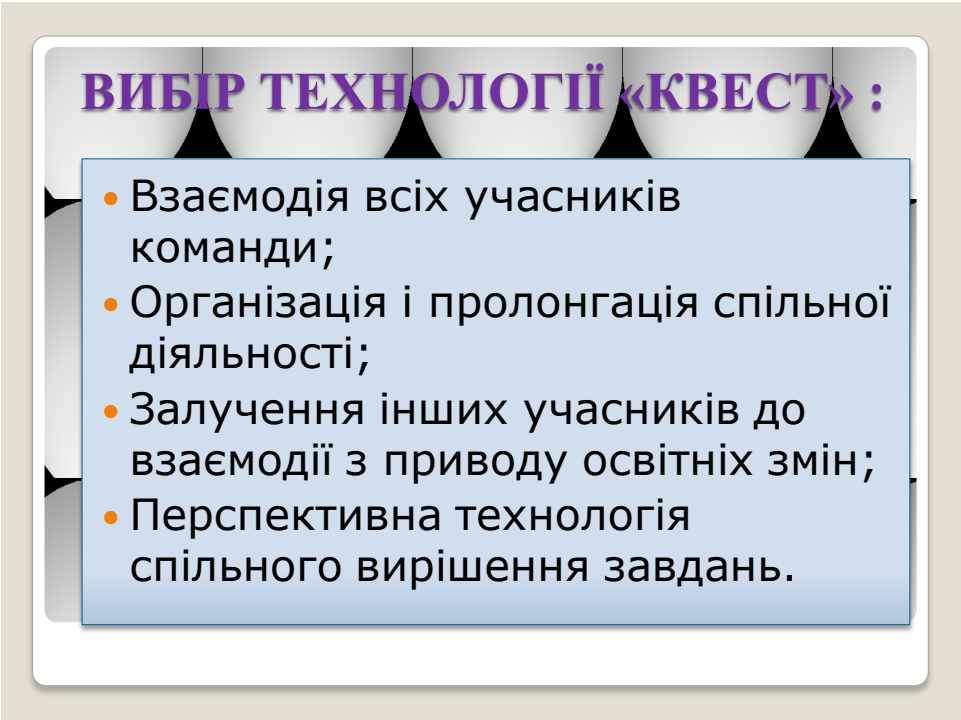

Слайд 1.

Головною **метою** Конкурсе-квесту як соціально-психологічної технології є привернення уваги громадськості до освітніх інновацій шляхом запровадження соціально-психологічної технології забезпечення ефективної підтримки вчителями, учнями та їхніми батьками реформи у сфері загальної середньої освіти.

Соціально-психологічна технологія на сьогодні не має однозначного визначення і зазвичай визначається як: сукупність методів, засобів організації діяльності з метою впливу на соціальні процеси і системи; організація цілеспрямованої взаємодії соціальних суб'єктів з метою здійснення суспільних перетворень; область знання, що розглядає питання створення, розповсюдження методів і процедур перетворювальної діяльності; сутнісна характеристика діяльності людини щодо цілеспрямованої трансформації соціальних суб'єктів [3].

Застосування соціально-психологічної технології Конкурсу-квесту, з урахуванням дотримання вимог до організації команд, процесуальної взаємодії, використання технік групової роботи та обов'язкового залучення кожного члена команди, було визначене нами як перспективне з точки зору встановлення та налагодження взаємодії учасників - суб'єктів освітнього процесу, яке відповідає вимогам конструктивності в організації взаємодії [3, с.100].

В осатннє десятиліття Квест розглядається дослідниками освітніх прроцесів і практиками як ефективна форма популяризації гуманітарного знання [4].

Доцільність застосування саме такого засобу для формування позитивного ставлення до реформування світи і конкретних інновацій, передбачених реформою НУШ підтверджується і позицією відомого дослідника і теоретика шкільних реформ Майкла Фуллана. Фуллан вказує, що основу реформи повинні складати чотири правильні двигуни: побудова потенціалу, командна робота, педагогіка і системність [6, с. 83].

Впроваджувана технологія «Конкурс-квест» дозволяє обійти точки спротиву, підвищити рівень обізнаності, стимулювати стійкі проактивні позитивні ставлення до процесу впровадження освітньої реформи та підвищити їхню готовність до впровадження освітніх інновацій.

Основними **завданнями** конкурсу-квесту було визначено [1]:

1) Формування свідомої позиції педагогічної спільноти, учнів, батьків і громадськості щодо значення та необхідності реформування загальної середньої освіти;

2) Привернення уваги всіх суб'єктів освітнього процесу до різних аспектів концепції «Нова українська школа» та усвідомлення їх значущості для підвищення якості шкільної світи;

3) Забезпечення ефективної підтримки громадськістю реформи у сфері загальної середньої освіти;

4) Впровадження в діяльність школи педагогіки партнерства, підвищення активності всіх суб'єктів освітнього процесу;

5) Виявлення та підтримка талановитої учнівської молоді, активізація їх творчого потенціалу.

Завдання конкурсу-квесту були зорієнтовані на те, щоб основні концептуальні засади «Нової української школи» протягом тривалого часу ставали предметом обговорення в закладі освіти членами команди – учасниками конкурсу-квесту котрі в ході виконання завдань залучали б до обговорення реформи інших членів шкільного колективу, батьківської спільноти та представників територіальної громади.

Слайд 2.

Важливо, що створення команд-учасників у закладах середньої освіти здійснювалося на засадах педагогічного партнерства, котре надалі мало поглиблюватися і розширюватися. Для цього умовами конкурсу-квесту передбачалося, що учасниками стають зареєстровані команди закладів загальної середньої освіти в кількості 10 осіб, серед яких обов'язково мають бути: шестеро учнів 5-11 класів, два вчителі та двоє батьків учнів. Щоби стати учасником конкурсу, кожна команда мала заповнити реєстраційну електронну форму за наданим посиланням та надіслати її до оргкомітету.

Однією з провідних ідей конкурсу виступала активізація партнерських стосунків усіх суб'єктів освітнього процесу, налагодження творчої співпраці

вчителів, учнів та їхніх батьків під час обговорення та вирішенні конкретних проблем реформування загальної середньої освіти [5]. Тому умови конкурсу передбачали, що предметом оцінювання є результати *командної творчої діяльності*: звіти колективного виконання завдань з кожного модуля; фото чи скановані зображення напрацювань команди (схеми, рисунки тощо), а також фото-відео процесу командного виконання завдань.

З усіма умовами конкурсу, що тривав більше 5 місяців, справилися 10 команд, які представляли різні регіони України. Загальна кількість учасників – 100 осіб, з них 60 – учні 5-11 класів, 20 – вчителі та 20 осіб – батьки учнів.

Слайд 3.

На кожному етапі конкурсу команди-учасниці опрацьовували один з аспектів концепції «Нова українська школа»: освітня реформа та її необхідність; педагогічне партнерство, вчитель НУШ; проблемні питання «Шлях перших чотирьох років від гри до почуття відповідальності й самостійності», «5-9 класи – це час для самовизначення учня», «Освітні технології – це набір сучасного педагогічного навчально-методичного інструментарію, що використовується в освітньому процесі», «Середня школа буде враховувати можливості кожного учня», «Останні три класи нашої школи – це перший крок до професії у майбутньому»). До розгляду журі приймалися лише оригінальні колективні (командні) роботи, що відповідали умовам конкурсу.

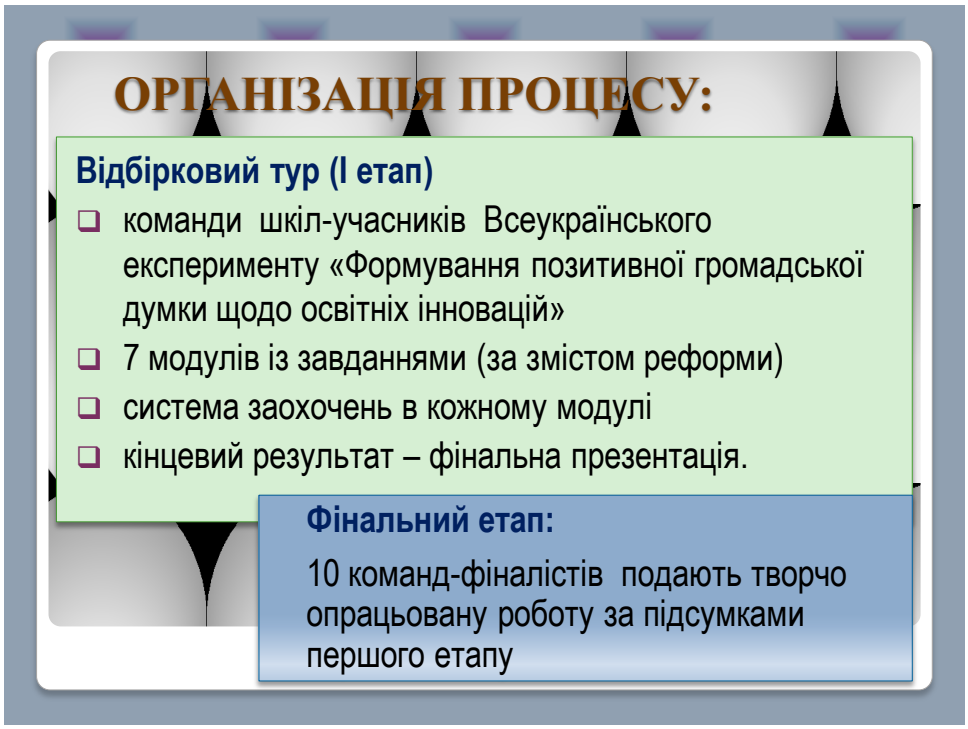

Слайд 4.

Конкурс-квест відбувався у два етапи: І етап передбачав відбіркові тури (вересень 2019 р. – лютий 2020 р.); ІІ етап – фінал та оголошення переможців (лютий – березень 2020 р.) (див. Слайд 5).

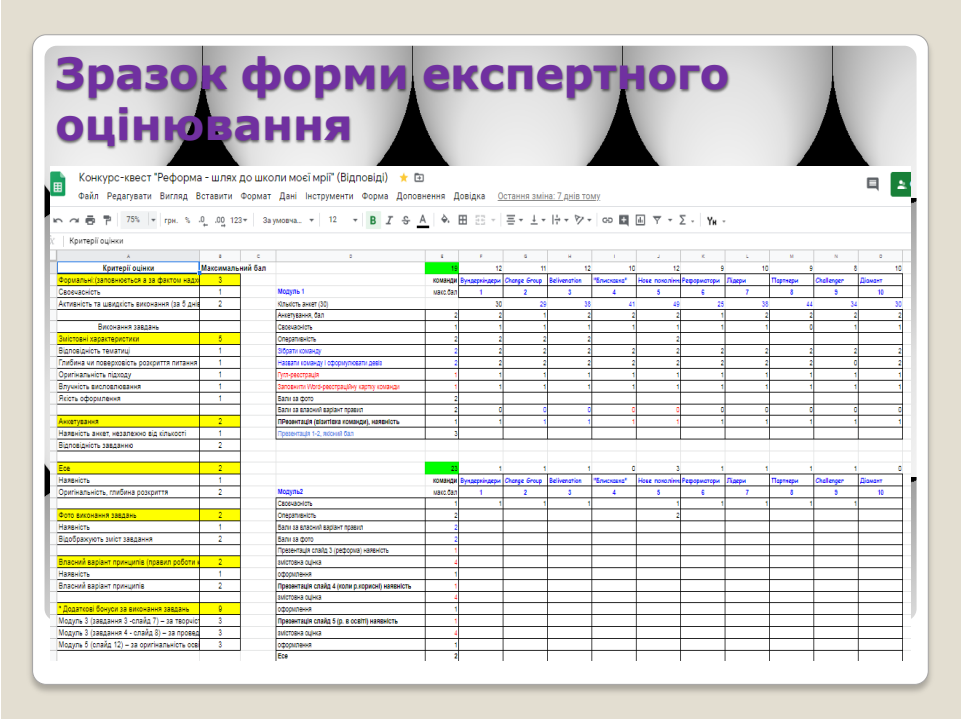

Слайд. 5.

До кожного завдання конкурсу були розроблені критерії оцінювання, враховувалась також своєчасність виконання завдань та ініціативність команд.

Експертна група оцінювала командну роботу учасників конкурсу-квесту, а дані оцінювання фіксувалися в спеціально розробленій формі на Googl-диску.

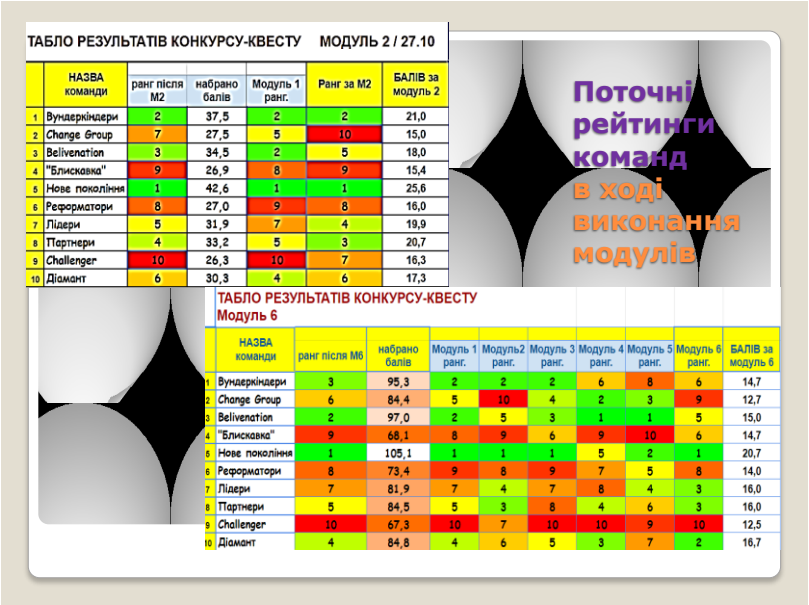

ТАБЛО РЕЗУЛЬТАТІВ КОНКУРСУ-КВЕСТУ МОДУЛЬ 2 / 27.10

	НАЗВА команди	ранг після М2	набрано балів	Модуль 1 ранг.	Ранг за М2	БАЛІВ за модуль 2
1	Вундеркіндери	2	37,5	2	2	21,0
2	Change Group	7	27,5	5	10	15,0
3	Belivenation	3	34,5	2	5	18,0
4	"Блискавка"	9	26,9	8	9	15,4
5	Нове покоління	1	42,6	1	1	25,6
6	Реформатори	8	27,0	9	8	16,0
7	Лідери	5	31,9	7	4	19,9
8	Партнери	4	33,2	5	3	20,7
9	Challenger	10	26,3	10	7	16,3
10	Діамант	6	30,3	4	6	17,3

Поточні рейтинги команд в ході виконання модулів

ТАБЛО РЕЗУЛЬТАТІВ КОНКУРСУ-КВЕСТУ
Модуль 6

	НАЗВА команди	ранг після М6	набрано балів	Модуль 1 ранг.	Модуль2 ранг.	Модуль 3 ранг.	Модуль 4 ранг.	Модуль 5 ранг.	Модуль 6 ранг.	БАЛІВ за модуль 6
1	Вундеркіндери	3	95,3	2	2	2	6	8	6	14,7
2	Change Group	6	84,4	5	10	4	2	3	9	12,7
3	Belivenation	2	97,0	2	5	3	1	1	5	15,0
4	"Блискавка"	9	68,1	8	9	6	9	10	6	14,7
5	Нове покоління	1	105,1	1	1	1	5	2	1	20,7
6	Реформатори	8	73,4	9	8	9	7	5	8	14,0
7	Лідери	7	81,9	7	4	7	8	4	3	16,0
8	Партнери	5	84,5	5	3	8	4	6	3	16,0
9	Challenger	10	67,3	10	7	10	10	9	10	12,5
10	Діамант	4	84,8	4	6	5	3	7	2	16,7

Слайд 6.

За результатами виконання завдань по кожному з 7 модулів створювалося «Табло результатів конкурсу-квесту», в якому відображалися поточні рейтинги команд у ході виконання модулів. Також у фейсбук була створена сторінка «Шлях до школи моєї мрії: Конкурс-квест» https://www.facebook.com/dreamschoolquest/

Всі команди-фіналісти отримали «Дипломи фіналістів конкурсу-квесту».

Ставлення	після КК (лют.-бер. 2020)	до КК (вересень	січ.-лют. 2019	Динаміка за	Динаміка за час квесту	Фонова динаміка до (січ-)
А+ (позитивне, активне)	58,46%	%	24,33%	34,12%	27,60%	6,53%
П+ (позитивне, пасивне)	24,93%	46,29%	37,39%	-12,46%	-21,36%	8,90%
П- (негативне, пасивне)	4,15%	5,04%	10,98%	-6,82%	-0,89%	-5,93%
А- (негативне, активне)	2,08%	2,37%	2,37%	-0,30%	-0,30%	0,00%
Н= (нейтральне)	8,01%	%	18,10%	-10,09%	-4,75%	-5,34%
Н (важко відп	2,37%		6,82	-4,45%	-0,89%	-3,56%

Ставлення до реформи Нової української школи

Слайд 7.

Для кількісної оцінки впливу конкурсу-квесту на ставлення учасників до реформи «Нова українська школа» нами було проведено анкетування членів команд до -, у процесі - та після - проведення конкурсу. Окремі результати дослідження представлено на слайдах 7 і 8.

Зауважимо, що ставлення на континуумі «позитивне-негативне» не показали значущої динаміки (тому ми їх тут не вказуємо), а от додавання показника «активності/дієвості - пасивності» дозволило побачити якісні зміни в характері ставлення учасників експерименту до реформи освіти.

Бачимо, що за рік (з лютого 2019 р. по лютий 2020 р.) суттєво – на 34,12% – збільшилася частка учасників експерименту з позитивно-активним ставленням до освітніх інновацій. Причому всього на 6,53% припадає на період до початку квесту (з 24,33% в лютому 2019 р. до 30,86% на початок конкурсу – вересень 2019 р.) і на 27, 6% – на час проведення конкурсу (з 30, 86% на початку до 58,46% – після проведення конкурсу-квесту). Також зменшилася частка учасників з негативно-пасивним ставленням (з 10,98% на початок року до 4,15% – після конкурсу. але більшість із цих змін припадає на вплив інших «фонових» причин, в тому числі і застосування рефлексивих технологій на попередніх етапах експерименту).

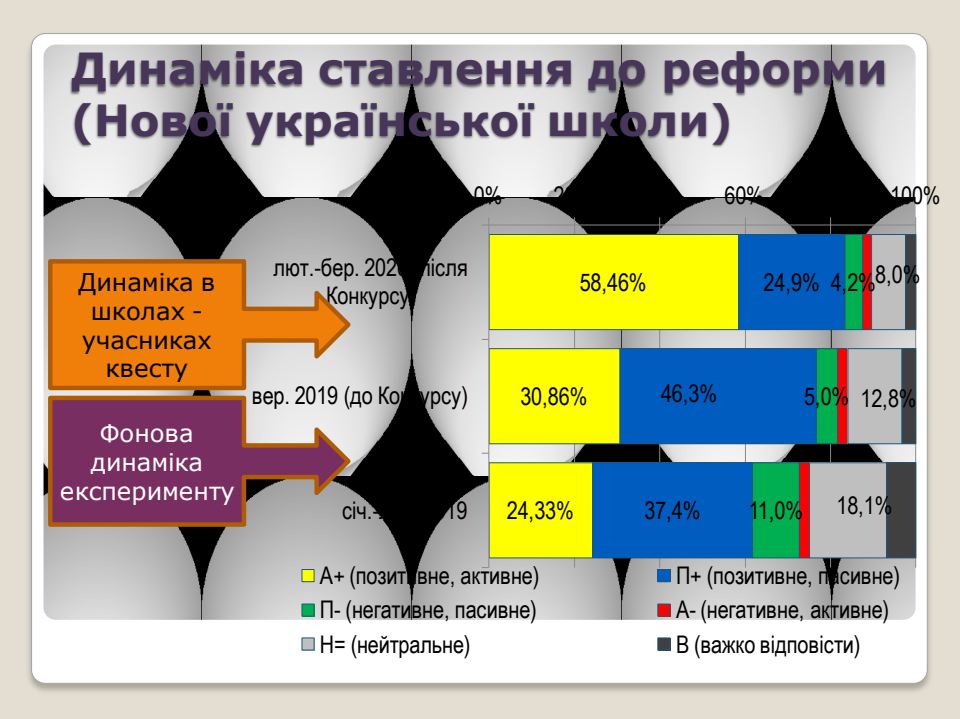

Слайд 8.

Так само поступально зменшувалася і частка осіб з нейтральним ставленням до освітніх реформ (з 18,10% на початок до 8,01% – після конкурсу, причому на час до конкурсу і час його проведення припадають приблизно однакові темпи зниження: 4,75% і 5,34% відповідно).

Особливості динаміки ставлення

	а) запровад. 12-річного терміну навчання		б) запровадження профільного н-ня у ст.школі		в) Відміна д/завдань в поч.класах		г) Ранкові зустрічі		д) Партнерство	
	команди	опитані	команди	опитані	команди	опитані	команди	опитані	команди	опитані
активно підтримую	1,12%	2,81%	15,73%	7,63%	0,00%	5,62%	8,99%	8,84%	16,85%	6,43%
загалом позитивне	10,11%	-1,20%	-2,25%	-2,01%	-3,37%	-7,23%	-4,49%	-4,42%	-15,73%	-2,01%
нейтральне	-3,37%	-5,22%	-11,24%	-5,62%	-2,25%	-0,80%	-5,62%	-2,01%	-2,25%	-3,61%
не подоб., не схвалюю, але й не критикую	-3,37%	0,80%	-1,12%	-0,40%	4,49%	0,80%	1,12%	-2,41%	1,12%	-0,80%
відмінив(ла) би	1,12%	0,40%	0,00%	0,40%	3,37%	1,20%	-1,12%	0,00%	0,00%	0,00%
різко негат., всім про це кажу	-5,62%	2,41%	-1,12%	0,00%	-2,25%	0,40%	1,12%	0,00%	0,00%	0,00%

Слайд 9.

Під впливаом проведення Конкурсу-квесту спостерігається позитивна динаміка ставлення команд-учасників до різних аспектів реформи «Нова українська школа»: «Запровадження 12-річного терміну навчання» («загалом позитивне ставлення» зросло на 10,11%); «Запровадження профільного навчання у старшій школі» («активно підтримую» +15,7%), «Ранкові зустрічі» (+8,99%). У контексті завдань нашого дослідження важливим є те, що на 16,85% збільшилося кількість тих, хто активно підтримує «Партнерство».

Особиста зацікавленість у розвитку освітньої реформи в Україні

	Команди		Опитані		Динаміка до-після	
бали	**після**	до	**після**	до	**команди**	опитані
8-10	**78,65%**	43,82%	**59,84%**	46,18%	**34,83%**	13,65%
5- 7	**19,10%**	43,82%	**33,73%**	39,76%	**-24,72%**	-6,02%
1-4	**1,12%**	11,24%	**4,82%**	12,45%	**-10,11%**	-7,63%

Слайд 10.

Як бачимо (слайд 10), після проведення конкурсу-квесту спостерігається позитивна динаміка особистої зацікавленості у розвитку освітньої реформи в Україні (за шкалою 8-10 балів), особливо це помітно в командах-учасниках (+34,%) та зниження середнього (5-7 балів) і низького (1-4 бала) рівнів також зацікавленості (відповідно – 24,72% та – 10,11%).

Рівень причетності до освітніх реформ	команди			опитані		
	фонові зміни		після квесту (лют.-бер. 2020 р.)	фонові зміни		після квесту (лют.-бер. 2020 р.)
	поч. 2019 р.	до квесту (вер.2019 р.)		поч. 2019 р.	до квесту (вер.2019 р.)	
3 - відчуваю особисту причетність до змін в освіті, активіст, почуваюсь відповідальним за реформи в освіті	9,0%	13,5%	**48,4%**	5,6%	9,6%	20,5%
2 - є відчуття причетності, іноді залучаюсь до новацій в освіті	**23,6%**	**42,7%**	**34,8%**	16,1%	**28,9%**	**34,9%**
1 - спостерігач за реформою в освіті	**42,7%**	**38,2%**	11,2%	**50,2%**	**46,6%**	**30,1%**
0 - немає такого відчуття, мене це не обходить, не почуваюсь причетним	**24,7%**	5,6%	5,6%	**28,1%**	14,9%	14,5%

Слайд 11.

Ми пропонували учасникам Конкурсу оцінити своє відчуття причетності до освітньої реформи (за шкалою від 0 до 3). Результати дослідження представлено на слайдах 11 та 12.

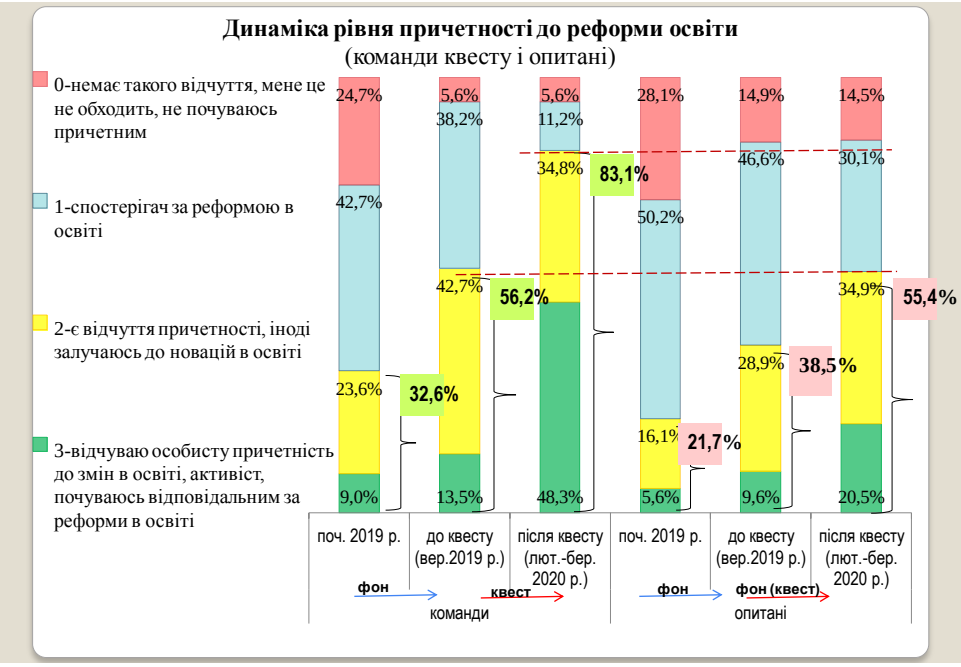

Слайд 12.

Як бачимо (слайд 11 і 12), після проведення Конкурсу-квесту (лютий-березень 2020 р.) 48,4% команд-учаників та 20,5% та 20,5% опитаних «відчуває особисту причетність до змін в освіті, активіст, почувається відповідальним за реформи освіти». До початку Конкурсу (вересень 2020 р.) таких було відповідно 13,5% та 9,6%, а в лютому 2019 р. – ще менше. Також після проведення Конкурсу суттєво зменшилося тих, хто є «спостерігачем за реформою освіти» - 11,2% команд та 30,1% опитаних порівняно до початку Конкурсу відповідно 38,2% та 46,6%, а в лютому 2019 р. – ще більше.

Суттєво зменшилася також кількість тих, у кого немає відчуття причетності до освітніх реформ («мене це не обходть, не почуваюся причетним») порівняно з лютий 2019 р. – 5,6% в командах і 14,5%. Таких змін не помічено порівно з початком Конкурсу. Проте це є очевидним, адже сама готовність брати участь в освітньому Конкурсі-квесті вже свідчить про зацікавленістю освітніми проблемами.

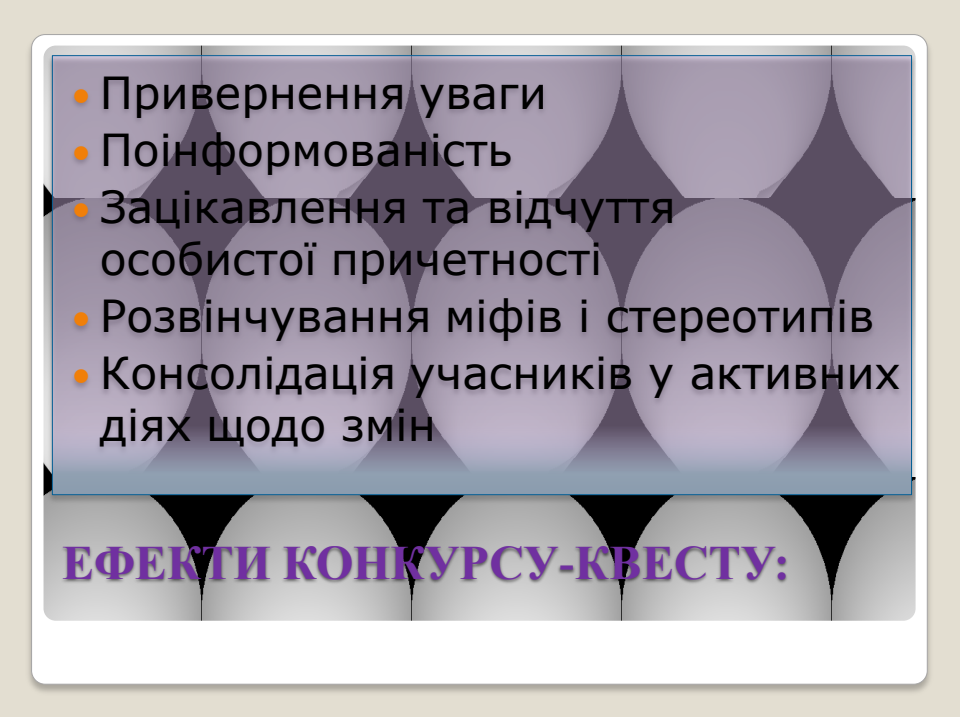

Слайд 13.

Всі учасники конкурсу-квесту позитивно відгукнулися про його проведення і поділилися своїми враженнями у фінішній презентації «Валіза». Для прикладу наведемо декілька висловлювань: *«Розібралися, що таке НУШ. Дізналися багато цікавого і нового. Більше здружилися з вчителями і батьками. Навчилися працювати в команді»*; *«Мені дуже сподобалося працювати в команді. Я навчилася більше дослухатися до інших. Зараз відчуваю себе задоволеною, бо була корисною та допомагала команді. З цього конкурсу я візьму з собою знання та інформацію про освітню реформу, яка буде*

змінювати процес навчання в школі»; *«У процесі командної роботи я навчився бути більш уважнішим до людей, вміло доносити до інших власну думку, бути важливим і корисним у команді. Я впевнений, що реформування в освіті має якісно змінити ставлення учнів до навчання, допомогти старшокласнику зорієнтуватися у виборі професії та ринку праці. Важливо також, щоб отримані знання були корисними для життя»*; *«У процесі командної роботи я навчилася працювати на перспективу, орієнтуючись на майбутнє; спілкуватися з людьми, прислухаючись до їхньої думки. Я впевнена в тому, що для здійснення якісних змін в освіті необхідна співпраця вчителів, батьків та освітніх органів, розуміння сучасного світу та віру в дітей – майбутнє нашої України»*; *«Спасибі за гарну роботу в команді. Обов'язково візьму правила команди в свою скарбничку знань. Командна робота вчить співпраці та толерантності... Приємно усвідомити, що і я доклала свої зусилля до формування позитивної громадської думки щодо Нової української школи. Адже саме молодь є нашим майбутнім» тощо*.

Висновки

Застосування соціально-психологічної технології Конкурсу-квесту, з урахуванням дотримання вимог до організації команд, процесуальної взаємодії, використання технік групової роботи та обов'язкового залучення кожного члена команди, було визначене нами як перспективне з точки зору встановлення та налагодження взаємодії учасників - суб'єктів освітнього процесу, яке відповідає вимогам конструктивності в організації взаємодії.

Організація і проведення Всеукраїнського конкурсу-квесту «Реформа – шлях до школи моєї мрії», в якому взяли участь 10 команд – представників різних регіонів України, виявило зацікавленість учителів, учнів і їхніх батьків основними ідеями реформування загальної середньої освіти. Підвищення рівня позитивно-активного ставлення учасників конкурсу до різних складових концепції «Нова українська школа», особистісної зацікавленості та відчуття причетності до освітніх реформ свідчить про те, що розроблений нами конкурс-квест можна розглядати як одну з можливих соціально-психологічних технологій формування позитивної громадської думки до освітніх інновацій у закладах середньої освіти.

Перспективою подальших досліджень у цьому напрямі є вивчення соціально-психологічних чинників, які впливають на мотивацію участі та ефективність впливу конкурсу-квесту «Реформа – шлях до школи моєї мрії» на формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій, запровадження педагогічного партнерства в закладі загальної середньої освіти.

Список використаних джерел

1) Гриценок Л.І. Капустюк О.М., Юрченко В.І. Конкурс-квест як технологія підтримки освітніх змін // ВІСНИК ПСИХОЛОГІЇ І ПЕДАГОГІКИ. – Випуск 25. – 2019. – URL: http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_25

2) Гриценок Л.І. Питання релевантності соціально-психологічних технологій забезпечення підтримки вчителями освітніх реформ з урахуванням типів ставлення до освітніх інновацій. Освітній простір в контексті гуманістичної парадигми: психологічні пріоритети сучасності : збірник наукових праць / за ред. С.Д.Максименка. – Київ-Оттава: Інститут психології імені Г. С. Костюка НАПН України, Fundamental And Applied Researches In Practice Of Leading Scientific Schools, 2020. – с.28-40.(233 с.) ISBN 978-1-77192-432-0 (Canada). URL: https://fdotadotr.files.wordpress.com/2020/05/d09cd0b0d182d0b5d180d196d0b0d0bbd0b8-d0bad180d183d0b3d0bbd0bed0b3d0be-d181d182d0bed0bbd183-d098d09f.pdf

3) Гриценок Л.І. Соціально-психологічні технології як інструмент забезпечення підтримки громадськістю освітніх змін/ Л.І. Гриценок // Перспективні напрямки розвитку сучасних педагогічних і психологічних наук : збірник тез науково-практичної конференції (м. Харків, 7-8 лютого 2020 р.) - Харків: Східноукраїнська організація «Центр педагогічних досліджень», 2020. – Ч.ІІ. – С. 96-100.

4) Климкович Е. В. Квест как современная форма популяризации гуманитарного знания / Е. В. Климкович // Вестн. ун-та правительства Москвы. – 2017. – № 4. – С. 42-46.

5) Кравчук С.Л. До проблеми дослідження соціальної компетентності як умови партнерської взаємодії учасників процесу реформування //Вісник Київського інституту бізнесу та технологій. – 2019. - № 3 (42). – С. 102-107. doi: 10.37203/kibit.2019.42.16

6) Фуллан Майкл Выбор ложных движущих сил для реформы целостной системы // Вопросы образования. 2011. №4. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/vybor-lozhnyh-dvizhuschih-sil-dlya-reformy-tselostnoy-sistemy

7) Юрченко В.І., Гриценок Л.І. Вплив конкурсу-квесту на ставлення учасників до реформи «Нова українська школа» //Наукові студії із соціальної та політичної психології. – 2020. – 45 (48).

Остання зміна цієї сторінки: 11:27, 27 травня 2020

STREAM- ОСВІТА - СТЕЖИНКА ВІД ДИТЯЧОГО САДКА ДО КРАЇНИ НУШ

Джежер-Личова Світлана Миколаївна - Комунальний заклад дошкільної освіти (ясла- садок) № 1 «Малятко» Сватівської міської ради, вихователь дошкільного закладу, м. Сватове, Луганської обл.

У статті з'ясовано значення використання новітніх технологій STREAM-освіта, Освіта для сталого розвитку. За допомогою яких діти не тільки отримувати знання про навколишній світ, а й вміють їх використовувати, шукати і знаходити, спираючись на ці знання, виходи з проблемних ситуацій, здійснювати нові маленькі відкриття для себе, а в майбутньому, можливо, і для всього людства.

Ключові слова : **інформаційно- комунікативні технології, STREAM-освіта, сталий розвиток, інженерне мислення, ціннісні орієнтації.**

Постановка проблеми в загальному вигляді

STREAM-освіта – інтегрований підхід до освіти, яких передбачає формування уявлень та вмінь дітей у галузях природничих наук, технологій, читання та письма, інженерії, мистецтва, математики; акцентує увагу на вивченні точних наук, виховує культуру інженерного мислення. Це позитивно впливає на розвиток мислення дитини дошкільного віку, оскільки наочно-образне мислення, здійснюється на основі перетворення образів-сприйняття в образи-уявлення, подальшої зміни, перетворення і узагальнення предметного змісту уявлень.

Наочно-образне мислення є важливим видом мислення протягом всього життя, а для деяких професій (письменник, модельєр, дизайнер, архітектор тощо) є провідним. Наочно-образне мислення дає змогу людині не лише споглядати і пізнавати, а й змінювати світ, мати користь з явищ природи, створювати нові предмети, і при цьому не зашкодити навколишньому середовищу [4].

Переваги STREAM-освіти:

- навчання за темами, а не за предметами: дитина бачить зв'язок між науками, навчання стає насправді системним;
- використання знань у повсякденному житті;
- розвиток критичного мислення та вміння вирішувати проблеми;
- надання впевненості у власних силах;
- комунікація та командна робота;
- розвиток інтересу до технічних дисциплін;
- креативні та інноваційні підходи до проектної та дизайн-діяльності.

STEAM -освіта -це «навчанням навпаки». Не «від теорії до практики», а «від практики до теорії». Спочатку – гра, придумування, майстрування пристроїв, механізмів, а вже потім, у процесі цієї діяльності – опанування теорії і нових знань.

Аналіз досліджень і публікацій

На сьогоднішній день STEM є одним з головних трендів освітньої політики багатьох розвинутих країн світу. Зазначений напрям в освіті дає можливість у навчальних програмах посилити природничо-науковий компонент. Багато країн світу, у тому числі і розвинуті економічні держави, такі як США і Європейський союз (ЄС), трансформують свої системи освіти, щоб бути конкуренто спроможними у вік інновацій [7; 8].

Результати досліджень сучасних науковців (Н. Гавриш, І. Кіндрат, К.Крутій та ін.) доводять, що в умовах інтеґрованого підходу взаємопроникнення й систематизація знань дітей, становлення в них цілісної та багатовимірної картини Всесвіту, розвиток пізнавальних здібностей, гнучкого мислення, умінь і навичок відбуваються ефективніше. Також для дошкільників є характерним домінування процесів інтеґрації (синтезу) над процесами диференціації (аналізу). Отже, для цієї вікової категорії органічним є інтеґрований підхід до змісту освіти.

Тому саме базуючись на принципі інтеграції забезпечується освітній доведено, що STEM-освіта має починатися з дошкільного віку і продовжуватися в студентські роки. Крім того, раннє залучення в STEM може підтримати не лише розвиток креативного мислення та формування компетентності дослідника, а й сприяти кращій соціалізації особистості, тому що розвиває такі навички, як співробітництво, комунікативність, творчість.

Формулювання цілей статті

Мета статті – проаналізувати результативність сучасних наукових підходів до проблеми впровадження STREAM-освіти в роботу з дітьми старшої групи природничо-екологічного спрямування КЗДО № 1 "Капітошка", м. Сватове, Луганської області для підготки їх до навчання у школі.

Виклад основного матеріалу дослідження

«Скажи мені і я забуду, покажи мені і я запам`ятаю, дай мені зробити і я зрозумію» (Конфуцій).

Стрімкий розвиток ІТ-галузі, нанотехнологій виявляє потребу у досвідчених фахівцях, а тому виникає освітня потреба у навчанні дітей технічним дисциплінам – математиці, фізиці, інженерії, програмуванню. Майбутнє держави залежить від якості освіти, тому вона повинна бути

випереджувальною, відповідати тенденціям розвитку суспільства в майбутньому.Одним із напрямків інноваційного навчання є система навчання STEM (Science-наука, Technology-технологія, Engineering- інженерія, Mathematics-математика), що дає змогу дітям розвивати логічне мислення та технічну грамотність, вчитися вирішувати проблемні питання. Діти відчувають важливість своєї думки, стають новаторами, винахідниками.

Цей напрям освіти поєднує в собі завдання з формування в дітей загальних наукових уявлень про світ з умінням експериментувати, конструювати, спілкуватися.

Я вважаю, що одним із ефективних засобів впровадження STREAM-освіти є дитяча дослідницька діяльність, яка спрямована на отримання самостійних результатів під керівництвом вихователя. Довготривалий експеримент «Що Землі подобається, а від чого вона хворіє?» (закопування пластику, скла, паперу, заліза, тканини, харчових відходів). Вихованці з'ясували, яке сміття зникає, а яке залишається на довгі роки, шкодячи природі та людям). У результаті дослідницької діяльності і спостережень, ми прийшли до висновку, що сміття штучного походження засмічує навколишнє середовище, його потрібно збирати в спеціально відведені місця (сміттєві баки тощо), або використовувати в якості вторинної сировини для виготовлення виробів.

Тому в старшій групі «Капітошка» була створена та функціонує STREAM-лабораторія «Юні науковці» з експериментальними міні-лабораторіями «Рослинна лабораторія» - (город на підвіконні з дослідженням проростання насіння та росту овочів в різних умовах - ґрунт, вода, парник, без ґрунту, світла;туалетний папір, поролон. «Зоолабораторія»(морська свинка, хом`ячком, равлики Хаатіни, акваріуми з рибами та черепахою) - як реагують на турботу, що потрібно для комфортного життя та розмноження, який корм до вподоби. Для формування нестандартного мислення, діти разом з вихователем проводять дослідницьку діяльність, слухають проблеми придуманих героїв, шукають шляхи їх вирішення. А для бажання пізнавати світ та робити відкриття, уміння спостерігати за рослинним та тваринним світом, відкривають таємниці води,повітря, грунту, піску, рослин,молока та таке інше. Наприклад, знайомство з «Таємницями паперу».

Як, із чого виготовляють папір? Які види? (господарсько-побутовий, кольоровий, офісний, офсетний, пакувальний, гофрований, пергаментний, газетний, шпалерний, спеціальний папір для виготовлення грошей).Які властивості? (тонкий, товстий, міцний, цупкий, гладенький, глянцевий, рветься,мнеться, згинається, ріжеться, промокає, втрачає свою форму). Самостійно виготовили папір з відпрацьовано матеріалу та дослідили, як використовується папір в побуті людей та іграх дітей. Створили міні-музей паперу та виробів з нього, показали Театр «Паперових суконь». За допомогою кіл Лоуллія запропонували свої варіанти в рішення проблем збереження лісів та повторного використання паперу, разом з батьками взяли участь в екологічній акції «Здамо макулатуру - збережемо ліс».

Таємниці спонукають дітей думати, шукати, вигадувати, сумніватися,мріяти, дослухатися до думки інших, гратися, конструювати, експерементувати, приймати самостійно рішення.

З власного досвіду помітила, що STREAM-освіта формує сучасне світобачення дітьми екологічної, здоров'язбережувальної проблеми людства. Тобто плавно переходить в виховання сталої поведінки («Дошкільнятам - освіта для сталого розвитку»). Де в центрі дитина – особистість, яка самостійно, в силу власних вікових і психофізіологічних особливостей, обирає свої дії та рішення, досягає вищого рівня пізнавального розвитку на користь добра. А вихователь тільки дає мотивацію до дій, корегує,вдало поєднуючи вітчизняний та зарубіжний досвід виховання і навчання дітей. Доцільними на мою думку з них є:

1) ***Метод Марії Монтессорі*** - організація вільної діяльності дітей дошкільного віку в розвиваючому предметно-просторовому середовищі. Це і Осередки науки експериментально-дослідним матеріалом - зразками ґрунту, піску, насіння, пір`я тощо, метеомайданчики, екологічні стежки, городи. І міні-музеї з колекціями каміння, паперу, звуків птахів та тварин, тканини, мушлів і т і. Так, як діти - маленькі вчені, у яких природою закладено прагнення відкривати нове. Дорослим треба лише створювати умови (ровивальне середовище), які спонукають спостерігати за навколишнім світом і дивуватися всьому навколо, отримуючи знання шляхом дослідження. Виробляє свідоме ставлення до занять, тренує волю, високе почуття надійності, посидючість, працьовитість, прагнення до самовдосконалення, розвиває інтуїцію.

2) ***Методи В.Сухомлинського*** – «Хвилинки милування природою» для розвитку естетичних відчуттів, емоційної пам'яті, образного мовлення, бережливого ставлення до природи та «Уроки мислення серед природи» для отримання наукових знань про закономірності розвитку природи («Живе і неживе», «Сезонні зміни в природі»). Діти мають змогу дізнаватися багато нового і цікавого про погодні явища і зміни, вчитися експериментувати: так за допомогою флюгера та вітряного рукава, діти спостерігають за зміною вітру.

На «Каштані живе Мудра сова (іграшка), з термометром та барометром у вигляді шишки, щоб спостерігати за змінами температури та вологості, дощомір. А біля каштану – куниця (макет), яка «розповідає» дітям про зміни в природі. Поряд з деревом - сонячний годинник. Метеомайданчик дав можливість познайомити дітей з основними стандартними метеорологічними приладами, з методикою і технікою спостережень і обробки їх результатів.

В. Сухомлинський говорив, що екологічне виховання повинно забезпечити підростаюче покоління науковими знаннями про взаємозв'язок природи і суспільства, допомогти зрозуміти багатогранне значення природи для

суспільства і кожної людини зокрема, сформувати потребу людини у спілкуванні з природою та прагнення брати активну участь у збереженні довкілля. Усвідомлення дітьми єдності з природою,турбота про збереження і примноження навколишнього середовища, бережне ставилися до всього живого. Якщо дотримуватися основних порад видатного педагога, то діти будуть розуміти природу, як у ній пов'язане одне з одним та головне – чому ми є лише невеликою частинкою «великого механізму». «Вважаю, – писав В.О. Сухомлинський, що школа майбутнього повинна найповніше використовувати для гармонійного розвитку людини все, що дає природа і що зможе зробити людина для того, щоб природа служила їй. Тільки через це ми повинні берегти і поповнювати природні багатства, які маємо» [5, с. 303]. Світ природи стає невичерпним джерелом знань завдяки тому, що знання надходять у дитячу душу складним шляхом: через руки, через працю, через взаємовідносини з іншими людьми, через почуття і переживання, які забарвлюють діяльність» [5, с. 537-538].

3)***Методи критичного мислення Лоуллія та Фішбоун, кубик Блума***. Як і багато інших інноваційних технологій, допомагає навчити дітей не тільки отримувати знання про навколишній світ, а й вміти їх використовувати, шукати і знаходити, спираючись на ці знання, виходи з проблемних ситуацій, шляхи вирішення важливих завдань, здійснювати нові маленькі відкриття для себе, а в майбутньому, можливо, і для всього людства. Діти з цікавістю вирішували проблеми збереження води ,лісів, приводячи важливі аргументи з власного досвіду, використовуючи набуті знання і навички.

4) ***Метод Лісових шкіл Мулле у Швеції.*** На основі яких ми створили в групі «Школу Чепурика». Емоційне ставлення до пізнавального об'єкта домінує у дошкільному віці, тому я залучила в наше дитяче життя, персонажа Чепурика, який слідкує за станом довкілля в нашому місті. Разом з ним ми ходили на прогулянки, екскурсії, робили досліди, вчилися раціонально використовувати природні ресурси, берегти природу та жити за принципом трьох «з» - зменшуй,

збирай, застосовуй А спільний проект України зі Швецією «Освіта для сталого розвитку в дії», знайшов втілений у життя дитячих садків нашого міста у вигляді книжечки «Чепурик- захисник довкілля».

5)***Залучення дітей до Екологічних громадських організацій***. Наші діти стали членами Всеукраїнської дитячої спілки «Екологічна варта», мають сертифікат учасників спілки та право носити емблему. Це дало дітям упевненості в тому, що вони в змозі захищати природу,а тому звикають жити за принципами сталого розвитку, починають контролювати не лише свої дії та дії одне одного, а і дії дорослих та батьків. Тобто діти стають ініціаторами дій, спрямованих на сталий розвиток. Дошкільнята взяли участь в інтернет – конкурсах «Екологічної варти»: «Замість ялинки – зимовий букет», «Пташиний друг». Виготовили разом з вихователем «Екологічну абетку» з правилами природокористування. Активно залучають батьків та дітей інших груп до екологічних акцій - «Здай батарейку - врятуй їжачка», «Посади дерево роду, «Бережи воду!», «Зимою кожній пташині- по зернині» та інші.

6) ***Методика схем-моделей у лексично-граматичній роботі*** (автор Крутій К.) Розвиток у дітей словесно-логічного мислення, формування у них уміння користуватися основними логічними прийомами і операціями у процесі навчання старших дошкільників. Пропонується наступна схема ознайомлення дітей із предметами:

- первинне ознайомлення з предметом і його назвою;
- дослідження властивостей

предметів: колір, відтінки, форма, розмір, звуки, шуми; співвідношення в просторі; вага; властивості поверхні; ритм; рух предмета; назва деталей предмета;

- групування, узагальнення і найпростіша класифікація предметів, формування родових і видових понять.

7) ***Метод проектів***. У проекті можна об'єднати зміст освіти з різних областей знань, крім того, відкриваються великі можливості в організації спільної пізнавально-пошукової діяльності дошкільнят, педагогів і батьків. Як показує практика, діти з бажанням і інтересом виконують завдання, пропоновані дорослим. Цей інтерес обумовлений тим, що ці завдання задовольняють потреби дитини, допомагають реалізувати себе в активній діяльності. Крім того, дитину захоплює сам процес спільної діяльності з дорослим. Це також досвід різноманітної спільної діяльності, що вимагає від дітей вміння узгоджувати дії, надавати допомогу один одному. У цьому віці продовжує розвиватися самостійність, дитина вже здатна стримувати свої імпульсивні спонукання, терпляче вислуховувати дорослого і однолітків. Приймаючи рішення використовувати метод проєктів в освітньому процесі, я орієнтувалася на зону актуального і найближчого розвитку вихованців, бо проектна діяльність націлена не на інтеграцію вже наявних знань, а на їх застосування і придбання нових (у тому числі і шляхом самоосвіти). Активне включення в створення тих чи інших проектів дає дитині можливість освоювати нові способи людської діяльності в соціокультурному середовищі [7,с.14-16].

Діти з задоволенням залучилися до проектів «Природа наш дім, сміттю немає місця в нім», «Паперові відходи, які допоможуть зберегти природні ресурси», «Вода - скарб природи». Діти долучили батьківську громаду до челленджа «Ні-пластиковим пакетам», розмістивши світлини з екоторбинами на стенді «А вам слабо?» та ярмарку «Шедеври з побутових відходів».

Вирішуючи пізнавально-практичні завдання разом з дорослими і однолітками, діти вчилися сумніватися, мислити критично. Пережиті при цьому позитивні емоції (подив, радість, гордість в разі успішного вирішення завдання, схвалення дорослих) дали впевненість в своїх силах, спонукали до нового пошуку знань, до перевірки наявних. У роботі над проектами ми вдало поєднували різні методи й форми діяльності дітей, такі як: ТРВЗ, рефлексія, моделювання, спостереження, експериментування, гра тощо.

Німецький педагог А. Флітнер характеризує проектну діяльність як навчальний процес, в якому обов'язково беруть участь розум, серце і руки («Lernen mit Kopf, Herz und Hand»), тобто осмислення самостійно добутої інформації здійснюється через призму особистого відношення до неї і оцінку результатів в кінцевому продукті.

Сьогодні метод проектів вважається одним із перспективних видів навчання, тому що він створює умови для творчої самореалізації учнів, підвищує мотивацію для отримання знань, сприяє розвитку їхніх інтелектуальних здібностей. Учні набувають досвіду вирішення реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне життя, які проектують у навчанні.

Висновок

Наш час - це ера цивілізації, епоха організаційних та інформаційних технологій, епоха технічної культури, епоха відповідального, дбайливого ставлення до довкілля та здоров’я людини. Новому періоду розвитку людства має відповідати нова філософія освіти, нові системи, нові моделі навчання. Одними з яких є «Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку» та «STREAM-освіта» , які дають дітям можливість висловлювати та відстоювати власну точку зору, мислити критично, вчитися працювати у команді, домовлятися та поважати демократичні рішення, бути відкритим для навчання та самонавчання, вміти приймати самостійні рішення у власному повсякденному житті.

Список використаних джерел

1. Діти і соціум: особливості соціалізації дітей дошкільного та молодшого шкільного віку: Монографія/ А.М. Богуш та ін. За заг. ред.Н.В. Гавриш. – Луганськ: Альма – матер, 2006.

2. Крутій К. Л. Інноваційна діяльність у сучасному дошкольному навчальному закладі:Методичний аспект / К. Л. Крутій, Н. В. Маковецька. - Запоріжжя : ЛІПС, 2004. – С. 84-86.

3. Крутій К. STREAM-освіта дошкільнят: виховуємо культуру інженерного мислення / К. Крутій, Т. Грицишина// Дошкільне виховання. – 2016. – №1. – С. 3–7.

4. Парціальна програма Дошкільнятам – освіта для сталого розвитку, Гавриш Н., Пометун О.К.,2019,23.

5. Панченко І. Експериментально-дослідницька діяльність дітей / І. Панченко, О. Бадуненко // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2012. – № 11. С. 22 – 28.

6. Патрикеєва О. STEM-освіта: умови впровадження у навчальних закладах України / О. Патрикеєва, О. Лозова, С. Горбенко // Управління освітою. – 2017. – № 1. – С. 28 – 31.

7. STREAM-освіта, або Стежинки у Всесвіт : альтернативна програма формування культури інженерного мислення в дошкільників / автор. колектив; наук. кер. К.Л. Крутій. — Запоріжжя : ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2018. — 146 с.

8. Сухомлинський В.О. Вибрані твори: в 5 т. / В. О. Сухомлинський; голова ред. кол. О. Г. Дзеверін. - Київ : Рад. шк., 1976 – 1977.

9. Стеценко І. ЛЕГО-конструювання як компонент STREAM-освіти для дошкільників. / І. Стеценко // Комп'ютер у школі та сім'ї. — 2016. — № 5 — С. 37–41.

Остання зміна цієї сторінки: 04:35, 2 травня 2020.

ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ШКОЛИ: НОВІ АКЦЕНТИ В ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЯХ

Дзюбко Людмила Віталіївна (Dziubko Liuudmila V.)- старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, м. Київ

Постановка проблеми

Проблема психологічної безпеки освітнього середовища школи сьогодні є вкрай актуальною у психологічному дискурсі, бо зумовлена реальними ризиками і суперечностями між вимогами щодо створення безпечного простору розвитку для підростаючого покоління та реальним станом функціонування освітньої сфери; між інноваційним спрямуванням реформ в освіті та відсутністю готовності педагогічних працівників щодо входження та реалізації себе в цьому напрямку; між важливістю створення умов безпечного існування в освітньому середовищі для всіх його суб'єктів і недостатнім розумінням конкретних шляхів в цьому напрямку вчителями та батьками.

Результати дослідження

Основними суб'єктами освітнього простору школи є учні, вчителі і батьки. Їх особиста психологічна безпека розглядається як захищеність їх життя, здоров'я, прав і свобод, честі та гідності; а психологічна безпека освітнього простору – як пряме продовження особистої безпеки, а також як захист громадського порядку і спокою, духовних цінностей, прав і свобод навчальних закладів і їх нормальної діяльності. [1; 2; 3] Це важливе положення закладене у Національну доктрину розвитку освіти України, зокрема висвітлено у положеннях Нової Української Школи. Створення атмосфери захищеності, довіри і взаємоповаги, перетворення школи на безпечне місце, де немає насильства і цькування є одним з основних принципів, закладених у Державному стандарті загальної і початкової освіти [2; 4].

Зазначимо, що навіть загальні положення НУШ, які стосуються фінансування і управління школою, закладають фундамент не тільки більшої свободи, а й безпеки, адже справедливий розподіл публічних коштів, рівний доступ усіх дітей до якісної освіти, децентралізація та ефективне управління, реальна автономія – все це акцентує захист громадської справедливості, духовних цінностей, прав і свобод навчальних закладів та їх нормальної діяльності.

Безумовно, що безпечний освітній простір у школі є необхідним перш за все для дітей, адже він є базовою умовою, без якої неможливі життєдіяльність та розвиток особистості. Інноваційні положення про нову структуру школи, що

дають змогу добре засвоїти новий зміст і набути компетентності для життя (4 роки початкової освіти, визначення 5-6 класів як адаптаційну сходинку середньої освітньої ланки), спрямовані на максимальне урахування здібностей та потреб дитини кожної вікової групи в освітньому процесі. Такий акцент на дитиноцентризм убезпечує для учнів освітній простір школи, робить його більш комфортним та захищеним, мінімізує можливі як об'єктивні (пов'язані із зовнішніми впливами) так і суб'єктивні ризики (що відносяться до індивідуальних особливостей розвитку і реагування).

Порушення безпеки супроводжується виникненням у дитини низки станів, пов'язаних з емоційним фоном, а саме: напруженості, тривоги, страху, стресу тощо, що може негативно впливати на її здоров'я, перешкоджати її повноцінному навчанню, спричиняти деструктивні зміни в різних сферах особистості, викривляти її розвиток. Відповідальними за створення такого простору в першу чергу є, безумовно, дорослі. У зв'язку з цим особливої значущості набуває задоволення вчителем потреби дитини у безпеці, бо саме відчуття безпеки зберігає сили і надає їй ресурс для розвитку, самоактуалізації, самореалізації. Це можливо за умови безпечної взаємодії в системі «вчитель-учень». [1; 5]. У концепції НУШ зазначено основні вимоги та загально психологічні принципи побудови взаємодії в системі «вчитель – учень», які мають сприяти впевненості та благополуччю дітей:

1. Під час взаємодії вчитель має знати і спиратися на особливості розвитку учня.

2. Оцінка результатів діяльності учня має відбуватися не шляхом порівняння цих результатів з якимись нормами або середніми величинами, а із попередніми результатами того ж учня для виявлення характеру і величини його просування, його власних зусиль.

3. Вчитель має враховувати не тільки наявний, актуальний рівень розвитку тієї чи іншої індивідуальної особливості, а й «зону найближчого розвитку» (перспектив розвитку школяра, яких він може досягти при співпраці з дорослими) [1; 4]. Звертаємо увагу, що у підґрунті цих принципів покладено гуманістичне ставлення до дитини, що є духовною цінністю вітчизняної освіти.

На врахування внутрішніх та зовнішніх умов безпечної взаємодії в освітньому просторі школи безпосередньо акцентується у таких положеннях НУШ: «Дітей навчатимуть справлятися зі стресом та напругою. Педагогічні задачі вирішуватимуться в атмосфері психологічного комфорту та підтримки. Нова українська школа буде розкривати потенціал кожної дитини. Буде забезпечено неупереджене та справедливе ставлення до кожного учня, подолано будь-яку дискримінацію. Відзначатимуться зусилля й успіхи всіх учнів.

Учителів навчатимуть, як плекати в учнів та в собі гідність, оптимізм, сильні риси характеру та чесноти» [4, с.18].

Сучасна психолого-педагогічна наука і практика розглядають проблему безпеки освітнього простору через такі конструкти, як «психологічна грамотність», «психологічна культура» суб'єктів освітньої взаємодії, їх «психологічне здоров'я» та «благополуччя» [1; 5]. Складовою психологічної грамотності та культури вважаємо професійну компетентність вчителя. Стосовно нашої теми наголосимо на важливості конструктивної взаємодії, демократичного стилю спілкування, позитивному емоційному стані вчителя, вміння використовувати ним інноваційні психолого-педагогічні технології, наявність психологічної компетентності (здатність використовувати психологічні засоби навчання при побудові освітнього процесу); тактовність (вміння встановлювати контакт з учнями на основі взаємовпливу, взаємопереживання та взаєморозуміння) [1; 2; 4]. Взаємодія між вчителем та учнями повинна відбуватися на засадах духовності, доброзичливості взаємоповаги і взаємної довіри, що знайшло відображення в педагогіці партнерства, тобто суб'єкт-суб'єктній взаємодії учасників освітнього процесу (діалогічна взаємодія вчителя з учнями, з метою їх взаємопізнання, самопізнання і саморозвитку). Основними принципами діалогізації освітнього процесу є емоційна та особистісна розкритість учителя й учня, психологічна налаштованість на актуальні стани один одного, безоцінність, довірливість та щирість вираження переживань і станів. Збереження психологічного здоров'я та благополуччя багато в чому залежить від створення атмосфери безпечного мікросередовища (учнівський клас, школа), тобто атмосфери довіри та взаємоповаги. Чинником психологічного здоров'я є позитивний емоційний стан суб'єктів взаємодії. І тут відповідальність не тільки вчителів, а й батьків та самих дітей. Повага дітей до своїх однокласників, неприйнятність таких деструктивних форм взаємодії як цькування, булінг тощо має бути нормою шкільного життя. Школа – це захищений простір, де забезпечуються потреби всіх дітей – базові потреби, потреби у навчанні, додаткові потреби (для дітей з особливими освітніми потребами); де є баланс між навчальними видами діяльності, ініційованими вчителем, та видами діяльності, ініційованими самими дітьми. І це ще один акцент у освітніх інноваціях, що спрямований на благополуччя дітей – дитиноцентризм: «Нова українська школа буде працювати на засадах особистісно-орієнтованої моделі освіти. У рамках цієї моделі школа максимально враховує права дитини, її здібності, потреби та інтереси, на практиці реалізуючи принцип дитиноцентризму» [4, с.7].

Наголосимо, що безпечне мікросередовище має бути і у вчительському колективі, на що теж акцентується у матеріалах НУШ. Передбачається, що «Суттєвих змін зазнає процес і зміст підготовки вчителя. Велику увагу буде

зосереджено на матеріальному стимулюванні. Збільшиться кількість моделей підготовки та форм підвищення кваліфікації вчителя. Держава буде підтримувати вчительські професійні спільноти. Буде кардинально скорочено бюрократичне навантаження. На допомогу вчителеві буде створено освітній портал із методичними та дидактичними матеріалами, українськими е-енциклопедіями, мультимедійними підручниками та інтерактивними онлайн ресурсами» [4, с. 17]. Все це сприятиме підвищенню професійної безпеки та благополуччя працівників загальноосвітніх закладів.

Батьки є важливими суб'єктами впливу і взаємодії у школі. Які ж роль і можливості батьків у сприянні створення безпечного освітнього простору школи для власних дітей? Традиційним гуманістичним принципом національної освіти є педагогіка, що ґрунтується на партнерстві між усіма суб'єктами освітнього середовища навчального закладу. Сучасні освітні інновації роблять нові акценті у спілкуванні, взаємодії та співпраці між учителем, учнем і батьками. Підкреслюється, що батьки є рівноправними суб'єктами освітнього простору, чим підкреслюється їх право на активну позицію у вихованні та побудові освітніх векторів власних дітей. Підтримується і заохочується залучення батьків до шкільного життя та до взаємодії з вчителями. «Учні, батьки та вчителі, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними та зацікавленими однодумцями, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Школа має ініціювати нову, глибшу залученість родини до побудови освітньо-професійної траєкторії дитини. Нова школа допомагатиме батькам здобувати спеціальні знання про стадії розвитку дитини, ефективні способи виховання в дитині сильних сторін характеру і чеснот залежно від її індивідуальних особливостей. Діалог і багатостороння комунікація між учнями, учителями та батьками змінить односторонню авторитарну комунікацію "вчитель" – "учень"» [4, с.14].

Висновок

У підсумку зазначимо, що НУШ передбачає новій освітній простір. Випускник нової школи – це особистість, це освідчений, всебічно розвинутий, відповідальний громадянин та патріот, здатний до ризику і інновацій. Отже ці якості бажані у батьків, але необхідні у вчителів. Тому знання освітніх інновацій, усвідомлення їх сутності, розуміння на що вони спрямовані та використання їх у педагогічній практиці дозволить вчителю залучити до партнерської взаємодії учнів та їхніх батьків. І разом спрямувати спільні зусилля на побудову безпечного простору Нової української школи.

Список використаних джерел

1. Дзюбко Л.В. Безпечність переходу до основної освітньої ланки: як це враховано у концепції нової української школи. Психологічні

виміри особистісної взаємодії суб'єктів освітнього простору в контексті гуманістичної парадигми: матеріали всеукраїнської конференції з міжнародною участю (31 травня 2018 року, Київ) / за ред. С.Д.Максименка. – Київ : ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2018. С. 74-83.

2. Концепція нової Української школи [Электронный ресурс]: Режим доступу (URL): https://www.slideshare.net/tsnua/ss-70132344

3. Про Концепцію (основи державної політики) національної безпеки України: Постанова Верховної ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу (URL): http://www.uazakon.com/document/spart85/inx85170.htm

4. Нова Українська школа [Электронный ресурс] Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf

5. Психологічна безпека освітнього середовища: Вісник психологічної служби Київщини. Випуск 9 / за ред. Т. Л. Панченко. – Біла Церква: КВНЗ КОР «Академія неперервної освіти», 2016. – 228 с.

Остання зміна цієї сторінки: 06:08, 23 травня 2020.

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Дорофей Світлана Василівна (Dorofey Svitlana) - старший викладач кафедри психології освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, кандидат психологічних наук, м.Кам'янець-Подільський

Постановка проблеми

Система освіти сьогодні зазнає змін, що пов'язані із внесенням коректив у цілі, завдання та зміст освітнього процесу. Але зміни в закладах освіти в першу чергу залежать від готовності спеціалістів, які б могли втілювати в практичну діяльність сучасні освітні технології. У цих умовах національна система освіти стала перед необхідністю психологічної готовності майбутніх вчителів до впровадження змін в системі освіти.

У Концепції НУШ зазначається, що зміни у змісті й структурі системи освіти мають глибинний характер і потребують підготовки вчителя, який усвідомлює свою соціальну відповідальність, постійно дбає про своє особистісне та професійне зростання». Звідси формування готовності вчителя до інноваційної педагогічної діяльності є актуальною проблемою сьогодення.

Аналіз літератури

Аналіз наукової літератури засвідчив, що окремі аспекти інноваційної діяльності педагога висвітлено в сучасних педагогічних дослідженнях українських науковців: філософські (І. Зязюн, О. Остапчук та ін.), психологічні (І. Бех, Т. Гальцева, С. Лубянська та ін.), педагогічні (А. Вірковський, І. Дичківської, О. Дубасенюк, О. Козлова, К. Макогон та ін.), історичні (І. Аносов та ін.), соціокультурні (І. Гавриш, М. Романенко та ін.), предметно-методичні(О. Ковальчук, І. Манькусь, Л. Мельник та ін.)

На сучасному етапі розвитку психологічної науки проблема психологічної готовності розглядається як передумова будь якої цілеспрямованої діяльності, її регуляції, стійкості та ефективності. У межах функціонального підходу при визначенні змісту та структури психологічна готовність трактується як певний стан психічних функцій, що забезпечує високий рівень досягнень при виконанні того чи іншого виду діяльності (О.Ухтомський, Н. Левітов, А. Пуні, Ф. Генов, В. Нерсесян, В. Пушкін, Є. Ільїн).

У контексті особистісного підходу психологічну готовність розглядають як результат підготовки до певної діяльності, як стійке, багатостороннє, ієрархічне утворення особистості, що містить компоненти (мотиваційний, когнітивний, операційний тощо), адекватні вимогам, змісту та умовам діяльності, які у сукупності дозволяють суб'єкту успішно здійснювати діяльність (К. Дурай-

Новакова, М.Дьяченко, Л. Кандиборич, Л.Карамушка, В.Моляко, В.Сластьонін, А. Смирнов).

Результати дослідження

Так, за видами психологічної готовності педагогічних працівників до реалізації концепції Нової української школи, виділяємо:

1) когнітивний;

2) мотиваційний;

3) поведінковий;

4) особистісний.

В.П.Чудакова переконана, що «будь-які нововведення, ініційовані на рівні керівництва, приречені на неефективність, якщо виконавчий рівень (вчителі) не сприймає педагогічні інновації як значущі, корисні та необхідні» [4]. Тому автор вважає, що саме психологічні чинники потребують детального дослідження та врахування у процесах управління освітніми інноваційними проектами.

Інноваційну діяльність можна розглядати як комплекс заходів щодо забезпечення інноваційного процесу, основними функціями якої є зміни компонентів педагогічного процесу: цілей, змісту освіти, форм, методів, технологій, засобів навчання, системи управлінні тощо [1, 47]. Сучасні дослідники виділяють єдність трьох складових інноваційного процесу: створення, освоєння й застосування нововведень. У зв’язку з цим, інноваційний процес можна розглядати як процес доведення наукової ідеї до стадії практичного використання й реалізація пов’язаних із цим змін у соціально-педагогічному середовищі.

Необхідною умовою здійснення інноваційної діяльності є цілеспрямована організація процесу професійної підготовки вчителя, оскільки «… інновації – це цілеспрямована реалізація того потенціалу, який міститься у творчості особистості. Специфіка інновації як діяльності породжує певний тип особистості» [2, 26].

Педагогічними умовами ефективність формування готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності є: створення в навчальному закладі інноваційного освітнього середовища; високий рівень готовності до інноваційної діяльності самого викладача; посилення соціально-особистісної та професійної спрямованості змісту навчальних дисциплін; оволодіння майбутніми вчителями прийомами рефлексивного аналізу власної інноваційної діяльності; використання в процесі навчання форм, методів і прийомів, які спрямовані на: формування індивідуального стилю діяльності як результату готовності до інноваційної діяльності майбутнього вчителя, переорієнтації з

пошукового на смисло-пошуковий особистісно-професійний характер діяльності (дискусія, тренінг, імітація реального, вирішення проблемних ситуацій, ігровий штурм тощо); прояв пізнавальної та професійної спрямованості студентів (заняття-конкурс, заняття-конференція, ділова гра, екскурсія, олімпіада тощо); створити умови щодо формування дослідницької та комунікативних компетентностей, рефлексивних умінь, мотиваційної готовності до інноваційної діяльності тощо.

Висновок

Організація та забезпечення цілісної системи психолого-педагогічного супроводу формування особистісної готовності майбутнього педагога до оволодіння інноваційними технологіями забезпечує високий рівень професіоналізму майбутнього вчителя, креативності та творчої активності, а відтак, надійність його професійної діяльності в умовах модернізації освітньої системи. Однак, необхідно зазначити, що для забезпечення надійності професійної діяльності, важливу роль також відіграє розвиток професійних здібностей майбутнього педагога, розвиток інноваційного мислення майбутнього фахівця, що і буде предметом подальших досліджень.

Список використаних джерел

1. Гавриш І. В. Формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності (методологічний і теоретичний аспекти): монографія.Харків : ХОНМІБО, 2005. 388 с.

2. Ігнатович І.М. Психологічна структура елементарного інноваційного циклу // Збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С.Костюка АПН України. Т.XI, част. 2. К., 2009. 568 с.

3. Професійна педагогічна освіта: інноваційні технології та методики: Монографія / За ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2009. 504 с.

4. Чудакова В.П. Технологія формування готовності педагогів до інноваційної діяльності як чинник забезпечення якості освітнього середовища у профільній школі // Шкільному психологу. Усе для роботи. 2010. № 11 (23). С. 34-38.

Остання зміна цієї сторінки: 16:08, 28 квітня 2020.

ПРОГРАМА «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА У ПОСТУПІ ДО ЦІННОСТЕЙ»: ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Журба Катерина Олександрівна (Zhurba Katerina Oleksandrivna) - головний науковий співробітник, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник Інституту проблем виховання НАПН України, м. Київ

orcid.org/0000-0002-3854-4033

Презентація

Програма "Нова українська школа у поступі до цінностей": тенденції, виклики, перспективи

ГУМАНІСТИЧНА ПАРАДИГМА СУЧАСНОГО ВИХОВАННЯ ПОЛЯГАЄ В:
-розумінні дитини як суб'єкта і мети виховання,
- орієнтує на усвідомлення виховання як соціально-педагогічного явища, на підвищення виховного потенціалу освітнього середовища
та проектування цілісного виховного простору.

Концепція «Нової української школи»
пропонує виховний компонент змісту компетентностей, визначених у Законі України «Про освіту». Закладені основні орієнтири компетентнісного виховання особистості учня можуть творчо наповнюватись конкретним змістом, з урахуванням особливостей функціонування закладу освіти, вікових та індивідуальних можливостей учнів, інших актуальних соціальних викликів.

У вихованні підростаючого покоління та формуванні духовної безпеки української нації доцільно вичленити виклики: внутрішні і зовнішні.

Ключовим внутрішнім викликом духовної безпеки нації виступає

національна самоідентифікація, яка втілюється у почуттях-цінностях – «Я-Українець» – «Ми-Українці». Сутність цих почуттів-цінностей полягає у дієвій причетності особистості до своєї нації, до роду у широкому розумінні цього слова. Особистість має прийняти історичну естафету вищих духовних надбань нації, жити і діяти на їх основі та примножувати їх з урахуванням викликів теперішнього часу.

ЗОВНІШНІ ВИКЛИКИ:
- Ідеологічний;
- Ціннісної убезпеченості;
- Релігійний;
- Історичної упередженості;
- Маніпулювання свідомістю;
- Екологічний;
- Естетико-ціннісної спрямованості;
- Інформаційного впливу;
- Здоров'язбереження молоді

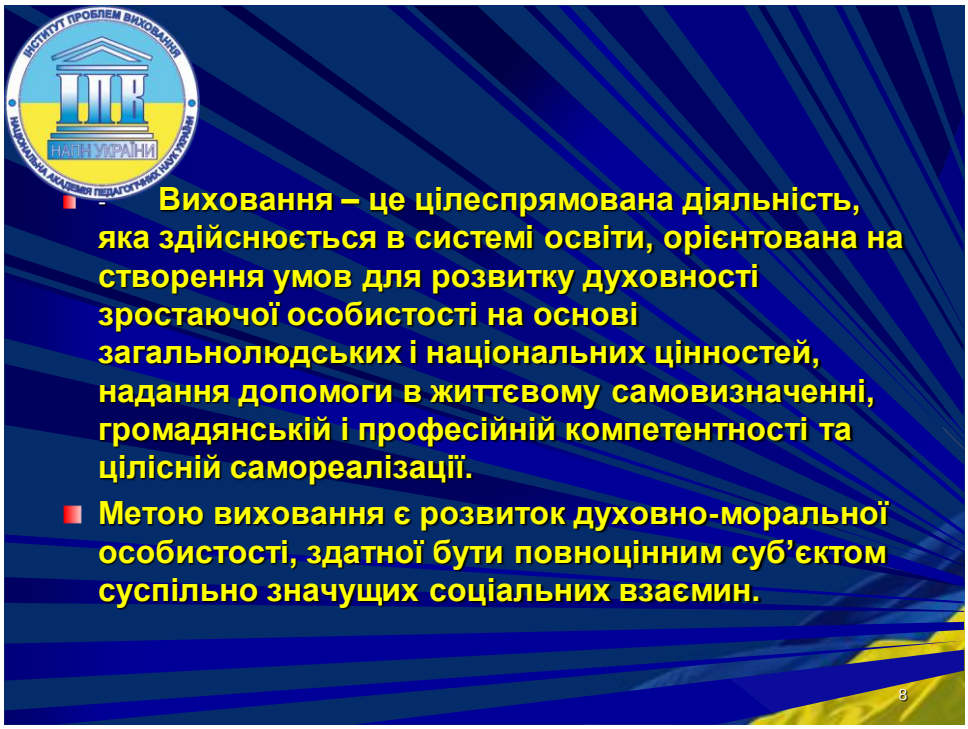
- Виховання – це цілеспрямована діяльність, яка здійснюється в системі освіти, орієнтована на створення умов для розвитку духовності зростаючої особистості на основі загальнолюдських і національних цінностей, надання допомоги в життєвому самовизначенні, громадянській і професійній компетентності та цілісній самореалізації.
Метою виховання є розвиток духовно-моральної особистості, здатної бути повноцінним суб'єктом суспільно значущих соціальних взаємин.
8

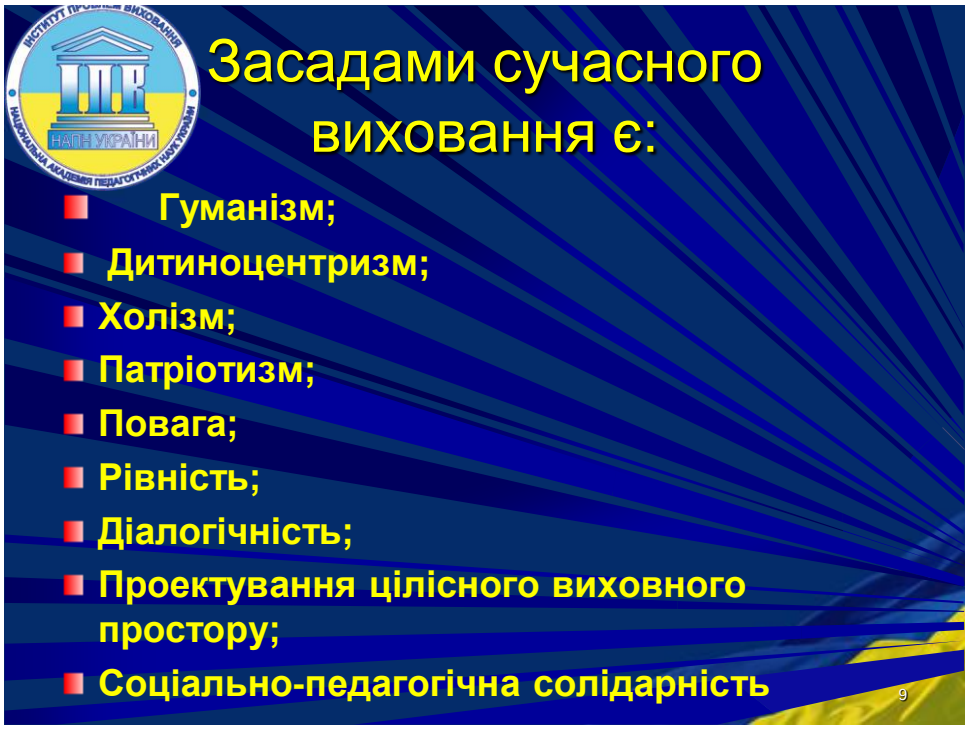
Засадами сучасного виховання є:
Гуманізм;
Дитиноцентризм;
Холізм;
Патріотизм;
Повага;
Рівність;
Діалогічність;
Проектування цілісного виховного простору;
Соціально-педагогічна солідарність
9

Наукові підходи до сучасного виховання
Особистісно орієнтований
Аксіологічний
Середовищний
Компетентнісний
10

Базові моральні цінності національно-культурної ідентичності:
ЛЮБОВ, ПОВАГА ДО ІНШИХ, ГІДНІСТЬ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, СОВІСТЬ, СВОБОДА, ТОЛЕРАНТНІСТЬ, СПРАВЕДЛИВІСТЬ, РІВНОПРАВ'Я, ІНІЦІАТИВНІСТЬ.

Виховне середовище закладу загальної середньої освіти – це середовище безпосереднього і опосередкованого впливу на дитину в закладі освіти у сукупності матеріального та духовного забезпечення освітнього процесу, що утворює сприятливі умови для особистісного і соціального розвитку учнів, розкриття їхніх здібностей, збагачення позитивного досвіду міжособистісної взаємодії, ціннісно-орієнтованої діяльності.
12

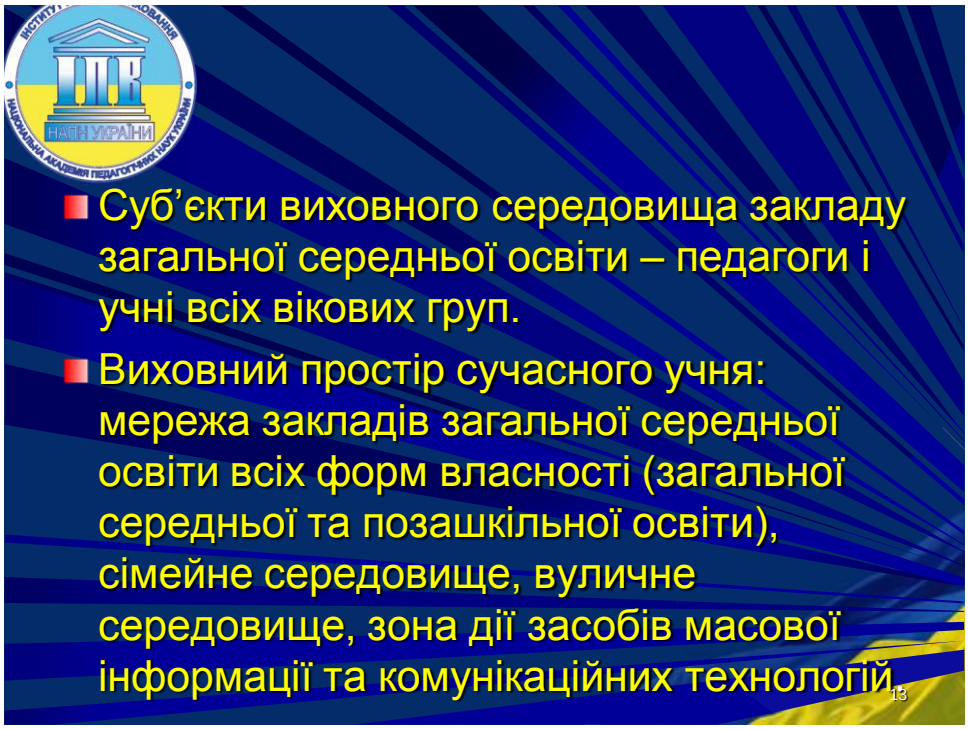

Остання зміна цієї сторінки: 04:14, 30 квітня 2020.

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Калюжна Тетяна Григорівна (Kaluzhna Tatiana) – кандидат філософських наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, м. Київ

ORCID ID 0000-0003-3118-2575, E-mail:tt-dd-kk@ukr.net

Вступ

Впровадження інноваційних технологій навчання дорослої людини є одним із шляхів професійного розвитку сучасного викладача післядипломної педагогічної освіти. Безперервний професійний розвиток та підвищення кваліфікації викладача передбачає вдосконалення раніше набутих знань та отримання нових на основі практичного досвіду.

У 2016 році на міжнародному економічному форумі в Давосі Клаус Шваб запропонував модель «Top 10 soft skills» (гнучкі навички). Кожен педагог для успішного продовження навчання повинен володіти навичками: вирішувати комплексні завдання, думати критично, творчо мислити, керувати людьми, працювати в команді, розпізнавати емоції інших людей і свої власні, управляти ними; формувати судження і приймати рішення,орієнтуватися на клієнта, вести переговори, швидко реагувати на зміну завдання [5].

На сьогодні у професійної діяльності педагогічного персоналу післядипломної педагогічної освіти використовують модель, що включає сім узагальнюючих гнучких навичок: досліджувати, проектувати і створювати нове, спілкуватися, працювати в команді, організовувати діяльність, вчитися вчитися та остання, найбільш важлива для впровадження інноваційних та інформаційних технологій – читати і писати в цифрову епоху, тобто володіти інформаційною та медіа грамотністю, цифровою безпекою.

Аналіз результатів дослідження

Упровадженню сучасних інноваційних та інформаційних технологій навчання у професійну діяльність педагогічного персоналу післядипломної педагогічної освіти також сприяє реалізація міжнародних освітніх програм і проектів. Зокрема, впровадження програми Intel® «Навчання для майбутнього» в систему післядипломної педагогічної освіти дає змогу навчити педагогічний персонал ефективному використанню інформаційно-комунікаційних технологій у практиці підвищення кваліфікації, післядипломній педагогічній освіті.

У січні 2020 року на міжнародному економічному форумі в Давосі було наголошено, що Університетська мережа «Відкрите суспільство» запропонує

міжнародну платформу для навчання та досліджень. Університет буде відкрито у співпраці з Центрально-Європейським університетом та Бард-коледжем. Головна думка полягає в доступі до якісної освіти, зокрема освіти, яке зміцнює автономію особистості, розвиваючи критичне мислення та підкреслює академічну свободу [4].

На думку Якухно І., одними із складових інноваційних педагогічних процесів професійної діяльності педагогічного персоналу післядипломної педагогічної освіти можна назвати:

▪ інтеграція навчальної і практичної діяльності як механізм активного взаємозв'язку теорії і практики;

▪ якість процесу післядипломної освіти, ефективність проектування і відбору змісту та технологій навчання;

▪ розвиток професійної компетентності, що задовольняє професійні запити і потреби педагога;

▪ інформаційно-комп’ютерне забезпечення, база навчальної діяльності, навчальні лабораторії, інноваційні педагогічні майстерні, екскурсії, стажування тощо;

▪ радикальні інноваційні зміни, засновані на нових концепціях регіональної освіти;

▪ локальні модулі в системних інноваціях у післядипломній освіті.

Автор класифікує освітні інновації на психолого-педагогічні, науково-виробничі та соціально-економічні. До перших із визначених належать нововведення у навчальному, виховному й управлінському процесах; до науково-виробничих – комп’ютерні, мультимедійні технології, сучасне матеріально-технічне обладнання; до останніх із зазначених – юридичні, правові, економічні та інші нововведення [6].

Активне навчання – необхідна умова інноваційної освіти, у якій мають переважати методи і технології навчання, спрямовані на самостійне засвоєння слухачами знань і набуття вмінь у процесі їхньої активної розумової і практичної діяльності. Так, на курсах підвищення кваліфікації вчителів вищої категорії доцільно ввести в навчальний процес інноваційні технології: проблемні лекції і семінари, тематичні дискусії, круглі столи, ділові ігри, тренінги тощо [6].

Сьогодні ми широко застосовуємо електронне навчання, яке поклало початок смарт-навчанню (Smart-education). Смарт-навчання – це гнучке навчання в інтерактивному освітньому середовищі за допомогою контенту з усього світу, що знаходиться у вільному доступі. Знання стають широко доступні. За допомогою інтерактивних технологій педагогічний персонал

післядипломної педагогічної освіти взаємодіє із програмною системою, обирає та аналізує ту інформацію, яка йому потрібна. Смарт-навчання включає навчальні інтегровані курси, які містять мультимедійні фрагменти, зовнішні електронні ресурси. Добре себе зарекомендували також такі сучасні освітні технології як: фокус-групи, інтерв'ю перед камерою, рольові ігри, спільні дискусії, міні-лекції.

Висновок

Отже, освітня інноватика може бути представлена як система новаторських ідей та нововиявлених закономірностей, що дозволяє цілеспрямовано проектувати і організовувати педагогічний процес викладачів післядипломної освіти з метою створення оптимально сприятливої ситуації для розвитку особистості, здатної до успішної життєдіяльності у швидкозмінних умовах сучасного суспільства. У січні 2020 року на міжнародному економічному форумі в Давосі академік Харарі Ю. зазначив, що коли люди будуть вільні в інноваціях, мільйони людей будуть жити довше, щасливіше і здоровіше. Люди повинні вірити в технології для вирішення великих проблем.

Список використаних джерел

1. Аніщенко О. В. Технології особистісно-професійного розвитку у контексті формування інноваційного потенціалу особистості. Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи. Вип. 2. Київ. 2014. С. 7-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/OD_2014_2_3

2. Андрагогические аспекты повышения квалификации педагогов: информационно-методический сервис «Профиль роста». Монография. Пенза. МЦНС «Наука и Просвещение». 2019. С. 90-93.

3. Дубасенюк О.А. Інновації в сучасній освіті. Інновації в освіті: інтеграція науки і практики: збірник науково-методичних праць Житомир.Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2014. С. 12-28.

4. Всесвітній економічний форум у Давосі. Підсумки 50-ї ювілейної зустрічі. URL: https://www.rbc.ua/static/longread/davos_ukr/index.html

5. Побудова інформаційного суспільства: ресурси і технології : матеріали XVIII Міжнародної науково-практичної конференції. Київ. УкрІНТЕІ. 2019. 404 с. URL: http://www.uintei.kiev.ua/sites/default/files/materyaly_mon_end.pdf

6. Якухно І. І. Сутність, принципи і функції інноваційного педагогічного процесу в регіональній системі післядипломної освіти URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/14/statti/yakyhno.htm

Остання зміна цієї сторінки: 03:34, 30 квітня 2020.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВКЛЮЧЕННЯ ВЧИТЕЛІВ ДО ОСВІТНІХ РЕФОРМ

Каніболоцька Марія Сергіївна (Kanibolotska Mariia) - кандидат психологічних наук, науковий співробітник Лабораторії психології спілкування, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ

Вступ

Протягом останніх років в багатьох європейських освітніх системах запроваджено нову політику щодо реформування та вдосконалення освітніх послуг. Україна прийняла європейський освітній вектор і розпочала зміни завдяки здійсненню планової реформи, яка наразі відбувається і передбачає впровадження принципів Нової української школи.

Несподівані глобальні перетворення, в центрі яких зараз знаходиться людська цивілізація, тільки прискорили процес інформатизації та підштовхнули всіх учасників освітнього процесу інтенсивніше використовувати інформаційні технології, цілковито перевести освітні послуги всіх рівнів у дистанційний режим. Масштаб та наслідки цих трансформацій, як у негативному, так і в позитивному світлі, нам ще важко осягнути. Та все ж, важливо продовжувати освітній процес, і, разом із цим, підтримувати позитивний афективний фон його учасників, особливо педагогічних працівників, які є основними провайдерами освітніх послуг.

Аналіз результатів дослідження

Як свідчить проведений аналіз останніх досліджень освітні інновації не завжди мають підтримку серед вчителів, навіть якщо ці зміни обіцяють бути на краще. Цікавим прикладом неефективності реформ є досвід освітніх інновацій в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні. Тривалі та радикальні трансформації в цьому секторі викликали синдром освітньої реформи, що негативно вплинуло на екологію вчителів і систему управління навчанням у цілому [4].

Більшість дослідників починає пошук неефективності реформ на політичному або організаційному рівнях освіти [2], тоді, як психологічний аспект залишається поза увагою. В цьому й може полягати пояснення пасивності чи напруження деяких педагогічних спільнот в процесі впровадження реформи, відсторонена позиція адміністрації певних закладів освіти. Ці проблемні зони підштовхнули нас краще дослідити психологічні особливості емоційного залучення вчителів до змін в освіті.

У теорії когнітивної адаптації підкреслюється, що реакція суб’єктів на будь-які інновації сильно залежить від їхніх індивідуальних особливостей. Зокрема, було виявлено, що такі особистісні детермінанти, як самоефективність, локус контролю та позитивний афективний фон сприяють відкритості та активній позиції людини щодо змін [3, 5].

Слід враховувати, що належність суб'єктів до певної спільноти дає її членам відчуття причетності [1]. Основою для цього стає консолідація думок на рівні колективних інтересів і цінностей. Суб'єкти, які відчувають себе частиною спільноти, схильні виходити за межі особистого інтересу заради групових цілей. Завдяки міжособистісній співпраці та налагодженій комунікації, розширюється досвід спільноти, підвищується міжособистісна довіра та виникає ефект синергії.

Як підкреслюють учені, довіра є ключовим фактором успіху у системах навчання XXI століття. Завдяки довірі полегшується взаємодія та зменшується потреба в контролі та моніторингу. Також довіра надає гнучкості стейкхолдерам пропонувати та впроваджувати інноваційні зміни та реформи і залучати до цього інших учасників освітнього процесу. Довіра сприяє реформам, оскільки створює простір для інноваційних підходів та обміну ідеями. Наприклад, у школах з високою колегіальною довірою вчителів, викладачі більш орієнтовані на інновації, оскільки вони охочіше тестують нові підходи та є більш відкритими до змін. Разом із цим, деякі дослідники вказують на те, що вчителі не приділяють багато емоційного значення шкільним реформам поки вони не торкнуться їхнього власного контексту, наприклад, аудиторної роботи, що для вчителів має більший емоційний відгук.

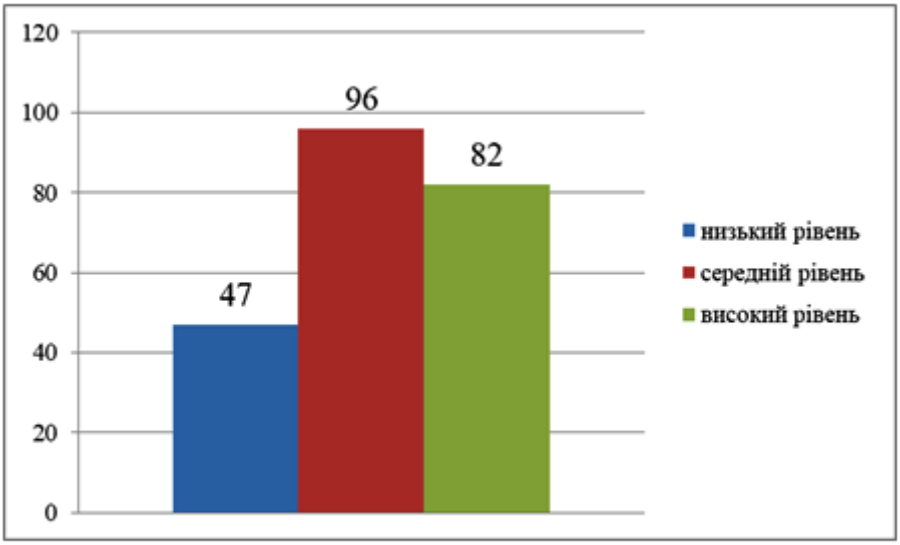

Рис. Рівні відчуття емоційної причетності вчителів

На початку нашого дослідження, яке проводилося дистанційно в рамках Всеукраїнського психологічного експерименту «Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій у навчальних закладах різного рівня», було опитано 225 респондентів, представників різних педагогічних спільнот. Ми хотіли дослідити психологічні особливості емоційного залучення вчителів до різних напрямів реформування загальної середньої освіти та зрозуміти, на скільки шкільні вчителі відчувають власну причетність до реформування повної загальної середньої освіти в Україні. На діаграмі представлено розподіл відповідей за питанням:

«Оцініть, на скільки Ви відчуваєте власну причетність до реформування повної загальної середньої освіти в Україні?».

Як видно з Рис., серед опитаних переважає середній рівень відчуття власної причетності до реформування середньої освітньої ланки. Такі дані підштовхують до висновку, що респонденти, які є представниками регіональних педагогічних спільнот не достатньо емоційно залучені до реформування середньої школи, більшість не має позитивного емоційного відгуку з приводу реформування. На наступному етапі дослідження цікаво буде проаналізувати емоційний фон у кожній із цих підгруп за рівнем прояву особистої причетності до справи реформування.

Висновок

Підсумовуючи результати проведеного аналізу психологічних особливостей залучення вчителів до освітніх реформ, зазначаємо, що реформування освіти часто відбувається всупереч очікуванням громадськості. Для того, щоб реформування відбувалося ефективно, важливо враховувати громадську думку, сприяти формуванню позитивного ставлення населення до освітніх нововведень. В процесі залучення головних учасників освітнього процесу також варто вивчати їхні когнітивні та емоційні особливості, які створюють підґрунтя для розвитку високого рівні відчуття причетності до спільного реформування освіти.

Список використаних джерел

1. Нова українська школа: порадник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2018. 160 с.

2. Anderson, S., Leithwood, K., Strauss T. Leading data use in schools: organizational conditions and practices at the school and district levels. Leadership and Policy in Schools. 2010. No. 9. P. 292–327.

3. Schmidta M., Datnow A. Teachers' sense-making about comprehensive school reform: the influence of emotions. Teaching and Teacher Education. 2005. No. 21. P. 949–965.

4. Yin C. Teacher management and educational reforms: paradigm shifts. Prospects. Vol. 39. 2009. P.69–89. DOI: 10.1007/s11125-009-9113-2.

5. Zuber. J. The role of teacher characteristics in an educational standards reform. Educational Assessment, Evaluation and Accountability. 2018. No. 30. P. 183–205.

Остання зміна цієї сторінки: 10:03, 5 травня 2020.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Карапетян Владимир Севанович - доктор психологических наук, профессор, заведующий кафедрой дошкольной педагогики и методик АГПУ имени Х. Абовяна, г. Ереван, Армения

Даллакян Алла Мартыновна - кандидат педагогических наук, доцент кафедры дошкольной педагогики и методик АГПУ имени Х. Абовяна, г. Ереван, Армения

В статье рассматриваются объективные противоречия между теорией и практикой профессионального образования и причины, тормозящие непосредственное внедрение тенденций современной науки в педагогический процесс образовательных учреждений. Представлены методологические проблемы педагогического образования, требующие общеохватывающей профессиональной дискуссии.

Актуальность

Мир меняется непредсказуемо быстро и никогда не будет прежним, однако на практические реформы и инновации в образовании общественное мнение реагирует неоднозначно. В странах — лидерах развития экономики знаний (Финляндия, Сингапур, Германия) в последние годы активно идет пересмотр содержания профессионального образования со смещением акцентов с получения предметных знаний на развитие навыков формулирования ситуаций с элементами неопределенности и прогнозирования возможностей их разрешения в условиях многообразия выбора путей и альтернатив.

Качество профессионального образования неразрывно связано с целью и стратегией образования. Отсутствие четко выраженной цели, ее расплывчатость и сохранение традиционной стратегии образования (наукознание) являются основными причинами низкого уровня его результативности, несоответствия результатов новым требованиям общества. Созданный образованием профессиональный потенциал капитализируется недостаточно либо крайне замедленно, виной тому является глубокий разрыв между содержанием образования и потребностями рынка труда. Традиционная трактовка человеческого капитала как совокупности профессиональных знаний и навыков не соот¬ветствует текущей ситуации в экономике и может оказаться безперспективной для общества, если будет при¬нята за основу государственной образовательной политики. Образовательные системы необходимо существенно до¬полнять практиками,

направленными на формирование ключевых элементов человеческого капитала (Kuzminov Ya., Sorokin P., Froumin I. (2019)).

Сегодня мы живем в условиях интенсивного освоения открытого, но неопределенного будущего. Знания и умения, полученные в период обучения, могут быть совершенно недостаточными для активной трудовой деятельности. Будут необходимы актуальные и востребованые в стремительно развивающемся мире профессиональные навыки и умения. Следовательно, качество высшего образования должно оцениваться образовательными результатами, нацеленными на будущее. В настоящем, образовательные стандарты разграничивают те ключевые компетенции профессиональной деятельности, которые должны формироваться к окончанию вузовского обучения с перспективой самообразования. Стратегическое планирование образовательных результатов предполагает формирование компетенций работы с будущим, как ресурсом для деятельности, то есть доминирующими должны быть : умение прогнозировать вероятное либо возможное будущее и профессиональный навык конструирования желаемого будущего (Павлов С. В., (2012)). Наряду с вышеуказанными навыками, актуальными для профессионала на сегодняшний день являются следующие умения: нелинейность мышления, способность порождать нешаблонные идеи, гибкость, критичность, творческая активность, умение применять фундаментальность междисциплинарных знаний в ситуации неопределенности.

Основываясь на вышесказанном, нами были выделены методологические проблемы образования, требующие общеохватывающей профессиональной дискуссии.

Движущей силой социально-экономического развития является образованный специалист-представитель завтрашнего общества, обладающий определенными личностными качествами. Следовательно, необходим дискурс для определения совокупности значимых личностных качеств профессионала. Значимость пересмотра ключевых подходов и механизмов формирования личности исходит из следующих реалий современного образования:

- сложная система человеческого мозга обладает реальной способностью самообучаться и самоорганизовываться, создавая такие внутренние связи, которые в борьбе с хаотичными движениями внутри системы, приводят ее к порядку;

- традиционные подходы формирования личности во времена быстро развивающихся информационных технологий недостаточно эффективны, так как не учитывают непрогнозируемые случайности и нестандартные жизненные ситуации и не рассматривают непредсказуемость поведения личностей в ситуации неопределенности;

▪ равновесные состояния и линейный характер развития психических процессов в современном мире отнюдь не являются доминирующими.

Взгляд на личность как на открытую самоорганизующуюся психологическую систему, способную влиять на собственную эволюцию и траекторию развития может кардинально изменить методологию образования. Методология синергетики в профессиональном образовании предполагает не только формирование умений анализировать существующие видимые события, но и выявление внутренних устройств для установления порядка их хаоса за счет актуализации потенциальных возможностей обучаемых (Пригожин И. (1999), Степин В.С. (1999), Тарасов Н.А. (2017)).

Следующей проблемой, требующей профессиональной дискуссии, является видоизменение педагогического механизма управления процессами образования и самообразования. Если систему «самообучающийся» перевести в состояние неравновесия, то обучающийся при минимальной педагогической поддержке сам распределяет собственные потребности по степени важности и контролирует мотивацию деятельности: определяет проблему и цель, планирует свои действия, удерживая во внимании цель, самостоятельно выбирает путь и способы решения проблемы, оценивает собственные действия. Процесс становления профессионала и развития личности происходит в результате самоизменений, необходимых для удовлетворения значимых на данный момент потребностей (Соловьянюк-Кротова В. Г., (2013)).

Выводы

Профессиональные дискуссии и обсуждения методологических проблем профессионального образования позволят выявить многообразие теоретических подходов организации образования, педагогические ориентиры развития личностных качеств будущего специалиста и практические механизмы управления процессами образования и самообразования. Профессионально организованые дискуссии необходимы для разработки стратегии и тактик професссионального образования.

Список использованых источником

1. Kuzminov Ya., Sorokin P., Froumin I. (2019) Generic and Specific Skills as Components of Human Capital: New Challenges for Education Theory and Practice. Foresight and STI Governance, vol. 13, no 2, pp. 19–41.

2. Павлов С. В. Очерк о практической педагогике будущего // Концепт. – 2012. – № 8 (август). – ART 12100. – 0,6 п. л. – URL: http://www.covenok.ru/ koncept/2012/12100.htm

3. Пригожин И. Конец определенности : Время, хаос и новые законы природы / Пер. с англ. Ю.А. Данилова. - Ижевск : Регуляр. и хаот. динамика, 1999. - 215 с.

4. Степин В.С. Смена типов научной рациональности // Синергетика и психология. Вып. 1. «Методологические вопросы». М., 1999. С. 113.

5. Тарасов Н.А. Использование синергетического подхода при подготовке специалистов в области информационных технологий в вузе // Современные проблемы науки и образования. – 2017. – № 5

6. Соловьянюк-Кротова В. Г. Синергетический подход к вопросам развития личности (Башкирский государственный университет, Научный потенциал: работы молодых ученых, 2013 – N4 С. 303-310.

Остання зміна цієї сторінки: 10:13, 5 травня 2020.

ОСОБЛИВОСТІ РЕФЛЕКСИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

Кравчук С.Л. - кандидат психологічних наук, доцент, старший науковий співробітник Лабораторії психології спілкування, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ

Постановка проблеми

Успішне впровадження освітніх реформ можливе за наявності необхідних ресурсів та за тісного співробітництва всіх учасників освітнього процесу: вчителів, дітей, батьків, психологів, соціальних працівників.

Визначення умов партнерської взаємодії, налагодження партнерських відносин у учасників процесу реформування зумовить ефективне впровадження реформи у сфері загальної середньої освіти.

Студенти педагогічних спеціальностей є потенційними майбутніми вчителями і батьками. Саме тому проблема умов партнерської взаємодії у здобувачів вищої педагогічної освіти як учасників процесу реформування освіти набуває все більшої актуальності та практичної значущості.

Аналіз результатів дослідження

Важливою умовою партнерської взаємодії учасників процесу реформування виступає особистісна рефлексивна культура.

Поняття «рефлексивна культура» є відносно новим і недостатньо розвиненим поняттям в психології.

У філософії під рефлексією розуміється властивість розуму звертатися до внутрішнього світу, спостереження за діяльністю або станом розуму та аналіз деяких знань, що приводить до отримання нового знання.

У психології вчені розглядають рефлексію як здібність людини до самоаналізу, осмислення і переосмислення своїх предметно-соціальних відносин з навколишнім світом, як необхідну складову розвиненого інтелекту людини.

С. Ю. Степанов і І. М. Семенов [5] зазначають, що суб’єкт може рефлексувати:

1) знання про рольову структуру та позиціональну організацію колективної взаємодії;

2) представлення про внутрішній світ іншої людини та причини тих чи інших її вчинків;

3) свої вчинки і образи власного «Я» як індивідуальності; 4) знання про об'єкт та способи дії з ним.

С. Ю. Степанов розглядає рефлексивність як якість, властивість особистості.

На думку С. Ю. Степанова і І. М. Семенова, можна виокремити такі типи рефлексії: кооперативна, комунікативна, особистісна, інтелектуальна. В.Є. Лепський [2] визначає рефлексивну культуру як систему способів організації рефлексії, що створені і функціонують передусім на інтелектуальних й ціннісних засадах.

Структура рефлексивної культури може бути представлена через структуру психічних процесів і їх властивостей, особистісних властивостей, знань, умінь та навичок.

Згідно з В. О. Сластьоніним [3], рефлексивна культура поєднує в собі сукупність індивідуальних, соціально обумовлених способів усвідомлення і пересмислення суб'єктом власної життєдіяльності. В. О. Сластьонін вважає, що рефлексивна культура характеризується певним рівнем розвитку професійної самосвідомості і професійної компетентності, соціально і професійно обумовлених способів усвідомлення і переосмислення змісту професійної діяльності [3, с. 37].

Дослідник В. Є. Лепський вважає, що якісними показниками рефлексивної культури є такі: здатність і готовність її носіїв діяти в ситуаціях з високою мірою невизначеності; гнучкість у прийнятті рішень; готовність до пошуку шляхів вирішення творчих завдань у кризових ситуаціях; здатність переосмислювати стереотипи власного досвіду; можливість адекватно ситуації реалізовувати особистісні, комунікативні і інтелектуальні якості [2, с. 128].

На основі аналізу теоретичних джерел [2; 3; 4; 5; 6], присвячених даній проблемі, встановлено, що високий рівень рефлексивної культури є значимим чинником формування самоконтролю, адекватної самооцінки, способів саморегуляції, а також досягнення особистістю високих результатів діяльності.

Компоненти рефлексивної культури тісно пов'язані з реалізацією задач і функцій професійної діяльності.

На думку В. Єлісеєва [1], рефлексивна культура педагога визначається як психологічне новоутворення, властиве природі творчої педагогічної праці, як системоутворювальний чинник професіоналізму, який характеризується сукупністю здібностей, способів і стратегій, що забезпечують усвідомлення і переосмислення змісту педагогічної діяльності, як механізм подолання стереотипів особистісного зростання і діяльності шляхом їх переосмислення і висунення інновацій, розв'язання проблемних ситуацій у ході виконання професійних завдань.

Мета дослідження

Метою нашого дослідження є визначення особливостей якісних показників рефлексивної культури студентів педагогічних спеціальностей як умови ефективного впровадження освітніх реформ.

Аналіз результатів дослідження

Нами використовувались такі психодіагностичні методи:

1) методика вимірювання комунікативної та соціальної компетентності В. М. Куніциної;

2) авторська дослідницька анкета, спрямована на дослідження суб'єктивних ставлень до впровадження реформи у сфері загальної середньої освіти.

У нашому емпіричному дослідженні взяли участь 112 респондентів (62 особи жіночої статі та 50 осіб чоловічої статі) юнацького віку (від 19 до 25 років) – студенти педагогічних спеціальностей Національного університету імені М. П. Драгоманова.

На основі авторської дослідницької анкети, спрямованої на дослідження суб'єктивних ставлень до реформи у сфері загальної середньої освіти, ми сформували дві групи учасників дослідження:

1 група – студенти педагогічних спеціальностей, які характеризуються активним негативним ставленням до реформи у сфері загальної середньої освіти (27 осіб);

2 група – студенти педагогічних спеціальностей, які характеризуються активним позитивним ставленням до реформи у сфері загальної середньої освіти (32 особи).

Інші 53 особи з загальної вибірки не ввійшли в обидві групи, бо обрали інший варіант відповіді.

Емпірично встановлено, що у студентів педагогічних спеціальностей, які характеризуються активним позитивним ставленням до впровадження реформи у сфері загальної середньої освіти в більшій мірі виражені розуміння педагогічних ситуацій, комунікативна компетентність, соціально-психологічна компетентність, стабільність людських стосунків, порівняно зі студентами педагогічних спеціальностей з вираженим активним негативним ставленням до впровадження реформи у сфері загальної середньої освіти.

Висновок

Активне позитивне ставлення студентів педагогічних спеціальностей до впровадження освітніх інновацій, їх психологічна готовність до їх впровадження

визначається їх розвиненою рефлексивною культурою. В перспективі ми плануємо дослідження психологічних чинників інноваційної активності здобувачів вищої педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1. Елисеев В. К. Становление и развитие рефлексивной культуры учителя как субъекта педагогической деятельности: автореф. дисс. на соискание научн. степени доктора пед. наук: 13.00.08 – теория и методика профессионального образования / В. К. Елисеев. – М.: Московский госуд. пед. Университет, 2005. – 42 с.

2. Лепский В. Е. Рефлексивно-активные среды инновационного развития / В. Е. Лепский. – М.: Когито-Центр, 2010. – 255 с.

3. Сластенин В. А. Рефлексивная культура и профессионализм учителя / В. А. Сластенин // Педагогическое образование и наука: Научно-методический журнал. – 2005. – № 3. – С. 7-9.

4. Степанов С. Ю., Семенов И. Н., Новикова Е. Р. Типы и функции рефлексии в организации принятия решения оператором / С. Ю. Степанов, И.Н. Семенов, Е. Р. Новикова // Проблемы инженерной психологии. – 1984. – Вып. 2. – С. 127-129.

5. Степанов С. Ю., Семенов И. Н. Психология рефлексии: проблемы и исследования / С. Ю. Степанов, И. Н. Семенов // Вопросы психологии. – 1985. – № 3. – С. 31-40.

6. Швыдкая М. В. Рефлексивная культура как акмеологический инвариант профессионализма кадров управления: Дис. … канд. психол. наук: 19.00.13. / М. В. Швыдкая. – М.: РГБ, 2006 – 176 с.

Остання зміна цієї сторінки: 04:40, 29 квітня 2020.

МОНІТОРИНГ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Киричук Валерій Олександрович (Kyrychuk Valeriy) - доцент кафедри психології управління ЦІПО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, провідний науковий співробітник Інституту обдарованої дитини НАПН України, кандидат педагогічних наук, доцент, м. Київ

Вступ

Всебічний особистісний розвиток учнів закладів загальної середньої освіти є метою системи освіти нашої країни, що зазначено в новому Законі України «Про освіту».

Реалізація мети системи освіти може бути забезпечена гармонійним поєднанням гуманістичної педагогіки, якісного медичного обслуговування, психологічної підтримки та соціального супроводу учнів закладів загальної середньої освіти (далі ЗЗСО) за умови співтворчості і тісної взаємодії всіх учасників освітнього середовища.

Задля реалізації цієї мети у співпраці з групою вчених, педагогів, психологів НАПН України та медиків НАМ України розроблено та практично апробовано інноваційну особистісно-розвивальну систему (далі ОРС), що автоматизована в спеціально створеній комп'ютерній програмі – хмарному сервісі управління освітнім процесом «Універсал-онлайн». Сайт сервісу: www.universal-online.org

Сервіс складається з дев'яти технологічних модулів, які утворюють в цілісній особистісно-розвивальній системі три блоки: цілепокладання, проектування, розвитку.

Для визначення ефективності освітнього процесу в ЗЗСО, що зареєстровані і використовують хмарний сервіс «Універсал-онлайн» з 2001 року проводиться моніторинг особистісного розвитку учнів в динаміці протягом навчального року.

Діагностичні зрізи в 1-11 класах здійснюються в онлайн-режимі за чотирма сферами: фізичною (9 критеріїв), психічною (34 критерія), соціальною (51 критерій) і духовною (10 критеріїв).

Особистісний розвиток дітей шкільного віку тестується кожний семестр навчального року (весна, осінь) протягом дев'ятнадцяти років у чотирнадцяти регіонах і містах України.

Всього зареєстровано в сервісі більше 800 тисяч учнів і батьків, а також біля 6 тисяч педагогічних та медичних працівників. Основними методами емпіричного дослідження є групове та особистісне тестування учнів, класних керівників, батьків учнів, занесення даних фізичного розвитку учнів медичними працівниками.

Хмарний сервіс складається з дев'яти технологічних модулів і передбачає проектування особистісно-розвивального змісту в освітньому процесі ЗЗСО на реалізацію задач особистісного розвитку учнів (індивідуальних, групових, колективних) та виховних завдань закладу в цілому, що конструюються автоматично за результатами комплексної діагностики учасників освітнього процесу (учнів, педагогів, батьків та занесення даних за фізичним розвитком учнів медичними працівниками).

Вибір діагностичних методик для учасників освітнього середовища проведено автором з врахуванням вікових і статевих особливостей, чинників і факторів впливу на особистісний розвиток дітей віком від 4 до 20 років.

Як результат, для дослідження особистісного розвитку дітей шкільного віку в хмарному сервісі є діагностичні методики:

- «Соціометрія» (координатно-соціаграмний аналіз статусної структури учнів класного колективу);
- «Ціннісні орієнтації» в системі взаємостосунків учнів в класному колективі;
- «Життєва активність учнів» за основними групами видів діяльності;
- «ДВОР – вади особистісного розвитку учнів (психо-соціальний розвиток);
- «Ціннісні пріоритети» (духовний розвиток особистості учня);
- «Ставлення батьків до дитини» (або осіб, які їх замінюють);
- «Домінуюча система сприйняття» учня та класного колективу;
- «Навчальна активність учня» та класного колективу;
- «Аналіз результатів фізичного розвитку» (стан фізичного розвитку учнів).

За результати тестування сервіс створює таблиці, матриці, діаграми тощо, (більше 500 варіантів вибірок), а також психолого-педагогічні характеристики на учня і класний колектив, психолого-педагогічні рекомендації щодо особистісного розвитку дитини і класного колективу в цілому, для всіх учасників освітнього середовища. Функціями сервісу також передбачено створення:

- зведених статистичних звітів у формі таблиць, діаграм за результатами діагностики закладу освіти в цілому та зведені дані закладів освіти територіальної громади, району, міста, області і країни в цілому;
- списків учнів за медичними діагнозами (420 діагнозів МКХ10) та за соціальними станами (більше 100) тощо;
- списків учнів за визначеними індикаторами ознак булінгу у прихованій та початковій фазах реалізації;

▪ списків учнів з прогнозованою девіантною поведінкою за визначеними конкретними індикаторами;

▪ аналіз впливу фізичного стану (включаючи медичні аспекти) на психосоціальний та особистісний розвиток кожного учня;

▪ конструювання за допомогою сервісу задачі особистісного розвитку;

▪ проектування проблемно-цільового змісту в освітніх проектах;

▪ проектно-модульне планування реалізації проектів педагогічними працівниками;

▪ творення особистісно-розвивального змісту в сценаріях уроків, системних виховних і корекційних заходах тощо.

Результати

Аналіз моніторингу особистісного та соціального розвитку учнів підтверджує достатньо високу ефективність інноваційної особистісно-розвивальної системи, що автоматизована в хмарному сервісі «Універсал-онлайн», а саме:

▪ в соціальному розвитку учнів: підвищується інтеграція класних керівників в учнівських колективах в середньому на 43%, здійснюється стимулювання життєвої активності вихованців за основними групами видів діяльності, особливо: в соціально-комунікативній – на 74%, в навчально-пізнавальній – на 43%, в громадсько-корисній – на 41 %, в національно-громадянській – на 20%. тощо;

▪ в особистісному розвитку: значно зменшується кількість наступних категорій учнів в класних колективах: ізольованих – на 56%, відторгнених – на 68%. Підвищується соціальний статус учнів в класних колективах на 32 %;

▪ в психосоціальному розвитку: знижується тривожність на 34%, імпульсивність – на 27%, схильність до нечесної поведінки – на 43%, агресивність

▪ на 27%, невпевненість – на 26%, замкненість – на 13%, асоціальність – на 23%;

▪ в духовному розвитку відмічаються позитивні зміни, особливо з питань формування ціннісних пріоритетів учнів: «Я і здоров’я» – на 34%, «Я і навчання» – на 29%, «Я і праця» – на 16%, «Я і громадські доручення» – на 12%, «Я і Україна» – на 24%, «Я і моральні цінності» – на 41%.

Висновки

1) Інноваційна особистісно-розвивальна освітня система, що автоматизована в хмарному сервісі «Універсал-онлайн» є інструментом для

реалізації прийнятого нового Закону «Про повну загальну середню освіту» та досягнення стратегічних цілей, визначених Концепцією реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року.

2) Основною підставою для впровадження освітньої системи та використання сервісу є позитивні рішення Президії НАПН України, успішне проведення двох всеукраїнських експериментів (2001-2007р.) і (2007-2013р.) згідно наказів МОН України та результати першого етапу вже третього всеукраїнського експерименту з даної теми (2018-2023р.)

3) Впровадження сервісу «Універсал-онлайн» дозволяє формувати в дітей шкільного віку необхідні для життя компетентності, зберігати здоров'я, вирішувати психо-соціальні проблеми екологічним шляхом, що підтверджується результатами двадцятирічного моніторингу.

4) Використання сервісу «Універсал-онлайн» значно пришвидшує організацію освітнього процесу, робить його лише ціленаправленим і системним, що у взаємодії всіх учасників освітнього середовища позитивно впливає на всебічний особистісний розвиток учнів та профілактує професійне вигорання педагогічних працівників.

5) Сервіс «Універсал-онлайн» сертифікований Українським НМЦ практичної психології: СЕ №2640170 (протокол №12 від 14.12.2017р.), гриф МОН України (протокол №3 від 20.12.2017р.), рекомендований листом МОН України (№1/9-690 від 12.11.2018р.) для використання в закладах середньої освіти України.

Презентація:**Хмарний сервіс «Універсал-онлайн»**

Список використаних джерел

1. Киричук В. О. Управление проектами личностного развития учеников в облачном сервисе «Универсал-онлайн»/ В. О. Киричук // Азербайджанская школа. – 2018. – №3 (648). – С. 87–10.

2. Киричук В. О. Вплив медико-психологічних факторів на здоров'я дітей закладів середньої освіти/ В. О. Киричук, С.А. Руденко //Освіта і розвиток обдарованості, Інститут обдарованої дитини НАПН України. Серія: «Педагогіка» та «Психологія» Вип. 4 – 2018 – С. 5-10.

3. Киричук В. О. Проектне управління особистісним розвитком учнів в освітньому середовищі об'єднаних територіальних громад. Журнал «Освіта і розвиток обдарованості» Інститут обдарованої дитини НАПН України. Серія: «Педагогіка» та «Психологія» Вип.1 – 2018- С 5-10.

4. Киричук В. О. Вплив на здоров'я учнів закладів середньої освіти медико-психолого-педагогічних факторів освітнього простору / В. О. Киричук, С.А. Руденко // Вища освіта України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору: спец. темат. вип. – 2019. – С. 433-443.

5. Киричук В. О. Упровадження системи управління освітніми проектами особистісного розвитку учнів закладів загальної середньої освіти засобами інтернет-технологій / В. Киричук // Післядипломна освіта в Україні. – 2018. – №2. – С. 86-89.

6. Киричук В. О. Управління проектами особистісного розвитку обдарованих учнів в освітньому середовищі об'єднаних територіальних громад / В. О. Киричук // Проектування розвитку та психолого-педагогічного супроводу обдарованої особистості: Матеріали XI Всеукр. наук.-практ. конф. (с. Пришиб Кременчуцького району Полтавської області, 14-15 травня 2019 р.). – К., 2019. – С. 47-59.

Остання зміна цієї сторінки: 08:36, 30 квітня 2020.

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ: БАЛАНС ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Лупало О.А. - професор кафедри публічного адміністрування та управління Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Попова К.С. - здобувач вищої освіти ступеня магістр за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Вступ

Сучасний стан підготовки студентів юридичної спеціальності свідчить, що після закінчення вищого навчального закладу випускник стикається зі складним завданням відповідності обраної професії. За відгуками багатьох студентів, юридичні дисципліни, особливо процесуальних галузей права є досить складними для вивчення, а тому перед викладачем постає питання про те, як побудувати процес викладання, щоб засвоєння досліджуваного предмета стало найбільш успішним.

Аналіз результатів дослідження

Сьогодні в українському суспільстві вимоги до рівня професійної підготовки молодого правника вкрай високі. Роботодавці практично не готові витрачати час та матеріальні ресурси на підвищення кваліфікації молодого працівника, здійснювати тривалі за часом заходи щодо введення його в спеціальність з урахуванням специфічних вимог конкретної сфери діяльності відповідної організації. У зв’язку з цим підготовка студентів-правників сьогодні обов'язково має включати практико-орієнтовану складову з урахуванням особливостей його спеціальності та майбутньої професії.

Таким чином, підготовка юристів неможлива без впровадження в освітній процес вищої школи засобів навчання, спрямованих на формування практичних навичок та комплексу компетентностей фахівця у сфері права. Це виступає необхідною складовою навчального процесу, яка в подальшому допоможе випускникам вишів скоротити період адаптації до самостійної професійної діяльності, мінімізувати стресові ситуації у зв'язку з обстановкою, що змінилася, виправдати власні очікування і очікування роботодавця.

У зв’язку з цим, в першу чергу, доцільно звернути увагу учасників конференції той факт, що якісна практико-орієнтована підготовка студентів неможлива без якісної теоретичної бази. Зосередження надмірної уваги виключно на розвитку і вдосконаленні практичних умінь студента, може спричинити ситуацію, за якої здобувач вищої освіти не розумітиме мету, значення і сутність відточуваних ним навичок. У такому разі ми сформуємо фахівця, який вміє чітко працювати за широким спектром алгоритмів, але

найменші зміни життєвої ситуації, яка не відповідатиме сформульованим алгоритмам, можуть виявити його некомпетентність, нездатність приймати рішення, виходячи саме з сутнісного аналізу ситуації, що склалася. Тому, на наш погляд, наявна на сьогодні система освіти не повинна віддавати перевагу виключно практико-орієнтовній підготовці студента на шкоду теоретичної складової, оскільки професіонал – це не просто робот, що ідеально володіє набором професійних засобів реалізації своєї компетенції, а людина, що здатна мислити, передбачати різноманітні варіанти розвитку подій, приймати рішення в нетипових ситуаціях, включаючи ситуації правової невизначеності.

Таким чином, важливим принципом навчального процесу в підготовці висококваліфікованого фахівця-юриста виступає забезпечення оптимального балансу між теоретичними знаннями та практичними навичками.

Як засіб активізації самостійної роботи студентів і як форма перевірки знань ствердила свою ефективність така форма, як вибіркове бліц-опитування студентів групи. Практика проведення такої форми занять свідчить, що на перших заняттях його використання серед студентів відчувається емоційне напруження, а іноді й острах перед майбутнім подібним опитуванням. Це зумовлено неможливістю скористатися будь-яким джерелом інформації у разі, коли питання адресується безпосередньо студентові і вимагається надання швидкої відповіді, без будь-яких варіантів пошуку відповіді, крім власної. Водночас, практика проведення занять свідчить, що саме ця форма організації навчального процесу стимулює студентів готуватися до кожного заняття, а, згодом, через кілька занять приходить усвідомлення, що всі побоювання розвіюються при належній підготовці до заняття. Зрозуміло, що бліц-опитування як засіб активізації освітнього процесу вимагає скрупульозної методичної підготовки.

Зокрема до початку бліц-опитування доцільно уточнити у студентів, чи є у них питання, які залишилися для них не зрозумілими і за необхідності надати роз’яснення щодо таких питань. Однією з переваг цієї форми є можливість мінімізувати час на перевірку теоретичних знань, що дозволяє приділити більше уваги в межах одного семінарського заняття вирішенню практичних завдань і формуванню практичних навичок.

Серед ефективних форм підготовки студентів-юристів, що спрямовані на набуття практичних знань, доцільно назвати відвідування реальних судових засідань. Це дозволяє студенту побачити на практиці, як саме проходить процес доказування у справі в суді. У розрізі вивчення цивільного процесу найефективнішим видається відвідування засідань у справах позовного провадження, при розгляді яких максимально розкривається процес реалізації

прав та виконання обов'язків учасників по доведенню своїх вимог в умовах змагальної процедури цивільного судочинства.

Однак, слід, відзначити, що в реалізації саме такої форми заняття існують свої особливості. По-перше, час судового засідання має узгоджуватися з часом аудиторних занять за розкладом, при цьому часу тривалості одного практичного заняття безумовно недостатньо для того, щоб дістатися до суду, подивитися справу і повернутися до наступного заняття. По-друге, незважаючи на принцип гласності та відкритість судового засідання для всіх громадян, прийти в суд без попередження судді практично неможливо, оскільки необхідно узгодити з суддею наявність вільних місць у залі судових засідань у зв'язку з приходом студентів. По-третє, можна зіткнутися з ситуацією (і таке часто трапляється), коли на судове засідання не з'явилися учасники процесу і суд відкладає розгляд справи. Крім того, учасники судового процесу, які зацікавлені в певному результаті справи, можуть заявити клопотання про проведення закритого судового засідання, при задоволенні якого присутність сторонніх осіб в залі судового засідання не допускається. Все це створює певні труднощі в реалізації даної форми практико-орієнтованої підготовки студентів. Зрозуміло, що вирішити зазначену проблему силами викладача чи навіть адміністрації факультету чи інституту неможливо; у вирішенні цього питання необхідна взаємодія між судами та закладом вищої освіти.

Одним із варіантів вирішення такої проблеми видається відкриття філій відповідних кафедр при різних судових інстанціях чи інших правозастосовних організаціях.

Для досягнення бажаного ефекту, як бачиться, доцільно розглянути питання щодо можливості відведення одного дня в тиждень для реалізації таких форм практико-орієнтованої роботи. Звісно, у студентів є можливість підвищувати рівень своїх практичних знань в рамках навчальної (ознайомчої), навчальної (судово-прокурорської), виробничої (переддипломної) практики. Проте практика покликана вирішувати ширші завдання, ніж засвоєння матеріалу однієї галузевої навчальної дисципліни, враховує спеціалізацію конкретної кафедри, тому студент може вирішувати в рамках практики інші завдання, ніж ті, які стоять перед ним при вивченні конкретної навчальної дисципліни.

Висновки

Підсумовуючи все викладене, слід зазначити, що для подальшого підвищення рівня практико-орієнтованої підготовки студента-правника слід, по-перше, скоординувати діяльність закладів вищої освіти та судів щодо участі студентів в судових засіданнях як в судах безпосередньо, так і на

змодельованих судових засіданнях, організованих в рамках освітнього процесу безпосередньо в університеті, але за патронуванням практичних працівників.

По-друге, передбачити в навчально-методичній документації підстави допуску студента до іспитів з виконанням обов'язкової практичної частини за предметом вивчення. У якості вимог до цієї практичної частини слід передбачити, наприклад, формування індивідуальних завдань для студентів з обов'язковим відвідуванням ними кількох судових засідань суду першої інстанції та судових засідань суду апеляційної інстанції, складання повного пакету документів по справах різних видів судочинства і підготовку модельованого справи з його відеозаписом.

Для ефективної участі студентів в судовому засіданні в районних (міських) судах слід відвести для таких цілей один день в тиждень у розкладі навчальних занять. Буде корисною, на наш погляд, і організація онлайн консультацій студентів з викладачем.

Реалізація зазначених заходів дозволить підвищити ефективність практико-орієнтованої підготовки юристів, що дозволить заощадити ресурси на підвищення кваліфікації молодого фахівця, який приступив до роботи одразу після завершення навчання.

Остання зміна цієї сторінки: 19:27, 8 травня 2020.

«ГІГ-ОСВІТА» ЯК АЛЬТЕРНАТИВА НУШ

Лушин Павло Володимирович (Pavlo Lushyn) - завідувач кафедри психології та особистісного розвитку Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти», доктор психологічних наук, професор, м. Київ

У праці представлено аналіз аргументів на користь переходу до «гіг-освіти» як найбільш адекватної форми освіти в умовах VUCA-світу. Показано, що кількість реформ, здійснюваних до пандемії і карантину, є недостатньою, сформульована особлива необхідність в реалізації принципу варіативності освітніх форм і розвитку толерантності до невизначеності, а також інтолерантності до визначеності як вихідного протиріччя в розвитку гіг-освіти.

Ключові слова: *гіг-освіта, VUCA-світ, варіативність, толерантність до невизначеності та інтолерантності до визначеності.*

В работе представлен анализ аргументов в пользу перехода к «гиг-образованию» как наиболее адекватной форме образования в условиях VUCA-мира. Показана недостаточность осуществляемых до пандемии и карантина реформ, сформулирована особая необходимость в реализации принципа вариативности образовательных форм и развития толерантности к неопределенности, а также интолерантности к определенности как исходного противоречия в развитии гиг-образования.

Ключевые слова: *гиг-образование, VUCA-мир, вариативность, толерантность к неопределенности и интолерантность к определенности.*

The paper deals with the analysis of the gig-education as the most adequate form of education in the ongoing practice of the VUCA-reality. The principle of variability of educational forms compounded with the one of tolerance for ambiguity and intolerance for certainty are the basic contradiction of the gig-education.

Key words: *gig-education, VUCA-world, variability principle, tolerance for ambiguity, intolerance for certainty.*

Вступ

Цілком очікувано, що в таких незвичайних умовах пандемії COVID-19 і карантину ми будемо не стільки активно переосмислювати, скільки перебудовувати основи апробованих і традиційних систем, включаючи освітні. У цьому контексті логічно згадати про вже відомі перехідні моделі, які раніше належали до футурологічних, а нині – якщо не до експериментальних, то до таких, які цілком заслуговують практичну реалізацію. До них належать ідея та практика «гіг-економіки» [5], [7].

Результати дослідження

Існуюча освітня практика показала, що формальна освіта по суті протягом декількох днів або тижнів була змушена активно «деформалізуватися» [1], перейти до самоуправління в дистанційному режимі. Вперше ми прийшли до припущення про те, що, наприклад, вельми радикальна реформа НУШ більше не є такою: формувати компетентності, а не ЗУНи, підтримувати внутрішню мотивацію до саморозвитку і навчання, сприяти автономізації школи, впроваджувати педагогіку партнерства, дигіталізацію і т. д.

Якщо придивитися уважніше, то всі ці цілі або вже практично реалізовані, або знаходяться перед реальною перспективою втілення: школи виживають самостійно в онлайн форматі, вчителі різко змінили характер взаємодії з адміністраціями, міністерство – вперше не визначає чітко регламентований стандарт розвитку, але поспішає вхопити або, в кращому випадку, супроводжувати динаміку поточних самоорганізацій на місцях.

Діти все частіше допомагають вчителям в опануванні навиків користування технікою і спілкуватися з собою, чинять опір тиску дорослих і закликають до більш гуманного спілкування з ними. Формальне спілкування – на межі фолу: ніхто нікого і ні до чого не здатний примусити на колишніх умовах. Локація або спеціально організований навчальний простір – тепер більше не проблема. Як у дорослих, так і у дітей виявляються відносно нові компетентності за типом толерантності до невизначеності і різноманіття форм резельєнтної поведінки. Широка різноманітність індивідуальних траєкторій розвитку та навчальної і професійної діяльності не тільки актуалізувалась, але також чекаєть своєї утилізації та педагогічного забезпечення.

Безумовно при «сприятливому» завершенні глобальної кризи, можна було б очікувати відкату системи на «старі» експериментальні рейки НУШ. І, тим не менше, мабуть всі суб'єкти освітнього процесу будуть змушені враховувати набутий впродовж карантину досвід свободи самовизначення і самореконструкції. У сучасній економіці логічним виходом є вже апробований перехід на формат гіг-економіки, сутність якої полягає в розширенні тимчасових і максимально неформальних / живих форм організації і ведення бізнесу за типом аутсорсингу, фрілансу і багато іншого: конкретні проблеми змушують генерувати гнучкі і маловитратні форми виробництва, комунікації та управління.

У цьому ж контексті медицина також змушена апробувати форми «гіг-охорони здоров'я» [2], що полягає в організації короткострокових медичних проектів з наймом тимчасових співробітників і локацій з використанням мобільних додатків і інтернет технологій. Прикладом оперативної роботи в цій сфері суспільного життя являють собою безпрецедентні випадки організації

госпіталів, пунктів діагностики і спонтанного обміну досвідом серед вірусологів і практиків медицини під час боротьби з епідемією.

Вдалим прикладом гіг-економіки під час карантину виявилась спонтанна психологічна онлайн допомога за типом «гіг-психологічної служби». Перші вдалі і мобільні форми проявилися в реалі в 2014 році на Майдані, зараз – в соціальних мережах і онлайн платформах. Всі попередні спроби формалізувати її за класичним медичним типом схоже виявляються просто недоречними: гнучка (ринкова) модель системи, що самоорганізується, все більше набирає сили [1].

Логічним наслідком було б закріплення менш формалізованих і консервативних форм в системі «гіг-освіти» [5]. Принципова можливість їх реалізації давно апробована практикою інтенсивного навчання. Зокрема, з входженням в простір культури SALT (Suggestive, Accelerative Learning and Teaching – анг. мова) [3] з'явилася принципова можливість вчитися швидко, ефективно з використанням альтернативних механізмів підготовки і навчання засобами гри з опорою на механізми релаксації, мимовільного запам'ятовування і самоорганізації учнів. До аналогічного можна віднести особистісно орієнтовані фасілітативні стратегії підготовки з акцентом на супроводі варіативних стратегій саморозвитку і самонавчання.

Але головне вже стає не зміст, яке підлягає засвоєнню, і навіть не методи засвоєння, різноманіття яких наразі очевидно і цілком доступно онлайн і оффлайн, а формування готовності толерувати невизначеність, жити в стані постійних трансформацій як на соціальному, груповому, так і індивідуальному рівні, коли непередбачуваний, динамічний, невизначений і складний світ («VUCA-world» [1], [4], [6]) – більше не виклик, а щоденна практика.

Більш того, серед пріоритетів освіти – розгляд даного світу як найбільш стабільного і непередбачуваного, де пріоритет постійних переходів є постійною практикою, а гіг-освіта з його плинністю і варіативністю форм і засобів / способів буде новою реальністю або НУШ 2.0.

Висновки

Ситуація спонтанної реорганізації освіти під час карантину підтвердила, що наш трансформаційний потенціал (як на глобальному, так і локальному рівні) перевищує прогнозоване норми і може реалізовуватися короткостроково і за типом метаморфози.

Перспективи впровадження реформи НУШ в даний час виявилися не настільки радикальними і амбітними і можуть бути продовжені в формі нового проекту, зміст якого відповідає умовам організації гіг-освіти в якості такого, який найкраще відповідає новій реальності і практиці VUCA-світу: постійного

перевизначення цілей, форм і методів підготовки і функціонування суб'єктів освітнього процесу.

У даному контексті толерантність до невизначеності як здатність проживати нестійкість постійних змін доповнюється інтолератністю до визначеності, яка зумовлює реальність цих змін. При цьому пріоритети гіг-освіти ні в якій мірі не виключає варіативність і взаємну доповнюваність різних освітніх форм та інститутів: кожна з них відповідає принципам і умовам існування іншої. Більш того подібна «визначеність», «рукотворний хаос» і різноманіття є сприятливою умовою для переходу на нові витки розвитку освітнього простору.

Список використаних джерел

1. Лушин П. В. Хаос и неопределенность: от страдания – к росту и развитию [Текст] : Монография / Лушин П. В. – Киев, 2017. – 144 с. – (Серия «Живая книга» ; Т. 4).

2. Alanezi, F., Alanzi, T. A Gig mHealth Economy Framework: Scoping Review of Internet Publications // JMIR Mhealth Uhealth. – 2020, Jan 15. – 8(1):e14213. doi: 10.2196/14213.

3. Dipamo, B. and R. F. S. An evaluation of SALT (Suggestive-accelerative learning and teaching) techniques // Australian Journal of Educational Technology, 1990. – № 6(1). – Retrived from:https://ajet.org.au/index.php/AJET/article/download/2284/1115/

4. Galef, J. Uncertainty in Science: It's a Feature, Not a Bug // The Humanist.com. – Retrived from: https://thehumanist.com/magazine/january-february-2010/features/uncertainty-in-science-its-a-feature-not-a-bug

5. Kosheleva, O., Viera, J., Kreinovich, V. From gig economy to gig education // Mathematical Structures and Modeling. – 2019. – # 2 (50). – Pp. 107–111. – Retrived from: https://cyberleninka.ru/article/n/from-gig-economy-to-gig-education/viewer

6. Lushyn, P. The Problem of Pedagogical Transfer of Critical Thinking Curriculum within Global and Ecopsychological Perspectives // Children Philosophize Worldwide: Theoretical and Practical Concepts. – 2009. – # 9. – P. 179–184.

7. Ruyter, A. d., Brown, M., Burgess, J. Gig work and the fourth industrial revolution: conceptual and regulatory challenges //Journal of International Affairs. – Vol. 72. – No. 1: "The fourth industrial revolution" (Fall 2018/Winter 2019). – P. 37–50.

Остання зміна цієї сторінки: 10:28, 6 травня 2020.

ДИДАКТИЧНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ – НОВИЙ ВЕКТОР ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Марусинець Мар'яна Михайлівна (Marusynets Mariana Mykhailivna) - доктор педагогічних наук, професор Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, м. Київ, Україна

Вступ

Останні десятиліття часто називають періодом «інформаційного прориву», зумовленого корінними перетвореннями суспільства: економічними, науковими, соціальними, психологічними, філософськими, культурними, етичними, педагогічними. Ключовою проблемою є розширення сфери інтелектуальної праці і виникнення нових методів розумової діяльності, які в корені відрізняються від традиційних форм підготовки.

Традиційна освітня система не в змозі підготувати педагога, здатного працювати в умовах «інформаційного прориву». Підтвердженням цьому слугує хоча б той факт, що практично у всіх сферах освіти і діяльності період «напіврозпаду компетентності» фахівця скоротиться до 3-5 років через різницю між фактично набутими компетенціями і реальними, які потребує роботодавець. Навіть «вузький спеціаліст» не в змозі не тільки засвоїти, а й лише побіжно ознайомитися з інформацією, якщо не звернеться до інформаційних засобів. Тому на часі питання розроблення ключової моделі сучасного професіонала в сфері цифровізації, визначення переліку ключових компетенцій і механізмів їх актуалізації, в тому числі з урахуванням регіональних особливостей та індивідуальної траєкторії розвитку студента. В цьому сенсі слушною є думка Е. Тоффлера про те, що якщо «... ми не отримуємо готову ментальну модель реальності, ми змушені постійно формувати її і переформовувати».

Результати дослідження

Виклики розвитку сучасного світу, цифровізація всіх сфер життя суспільства, без сумніву, стали передумовами до впровадження діджиталізації в сферу освіти, особливо у закладах вищої освіти, що свідчить про необхідність модернізації нині діючої системи. Натомість аналіз досліджень і практика свідчить про те, що рівень професійно-особистісного саморозвитку вчителя, який необхідний для досягнення нового рівня освіти, за таких умов відбутися не може, оскільки педагог не готовий до всіх викликів, які перед ним постають. Не кожен учитель здатний самостійно здійснювати свій професійний саморозвиток, аналізувати свою діяльність, усвідомлювати свої потенційні можливості й ідентифікувати їх з використанням комп'ютерних технологій та Інтернет-ресурсом.

Натомість, важко уявити сучасного вчителя без використання на уроках комп'ютера чи Інтернета, так як і учня, без смартфона під час підготовки до занять. Йдеться не тільки про переоснащення ІТ-ресурсів, але і про своєрідне перезавантаження людського потенціалу, установки на засвоєння педагогічними працівниками інформаційного ресурсу як потреби часу – апгрейд (оновлення його програм, удосконалення комп'ютерних систем) і професійного капіталу педагога , осучаснення корпоративної культури, соціалізації, комунікації, оптимізації всіх його процесів. Вимогою є і нове покоління учнів та студентської молоді – Альфа-покоління, яке живе в інформаційному, динамічному, емоційно-напруженому середовищі. Учитель повинен випереджувати учня, а не йти з ним поруч. На роль випереджувального навчання в освітньому просторі наголошував Л.Виготський. Його вчення не втрачає актуальності і в добу інформаційної глобалізації. Тому, одним із викликів діджиталізованого суспільства є готовність педагога до цифрової трансформації процесу навчання , проектування індивідуальної освітньої траєкторії та організації сучасного процесу педагогіки партнерства між учнями та вчителями, педагогами та батьками. Перед закладами вищої освіти стоїть завдання щодо реструктуризації дидактичного ресурсу на дидактично-інформаційний (цифровий) та готовності застосовувати на практиці. Увагу необхідно зорієнтувати на розроблення і апробацію навчально-методичних комплексів, віртуальних лабораторій для поглибленого вивчення математики, інформатики, методики навчання інформаційніх технологій з опорою на профіль майбутнього фахівця. [4].

Для цього необхідно більше уваги приділяти індивідуалізації навчання, допомогти студенту проявити себе в новій для нього освітній ситуації. Тобто, як зауважують науковці, «не формувати особистість із заданими властивостями, а створити умови для повноцінного прояву і розвитку особистісних функцій суб'єктів освітнього процесу » (Е.Зеєр) [2].

За такого переходу основний акцент переноситься на розвиток творчого потенціалу студентів; розкриття їх особистісних якостей; формування здатності до пошуку нестандартних рішень під час професійних завдань і життєвих ситуацій; прагнення до самоосвіти; пошуку інформації з використанням новітніх цифрових засобів навчання. Функція викладача змінюється від передачі знань студенту до організації процесу самостійного отримання ним знань за допомогою інформаційних джерел.

Основою підготовки майбутніх педагогів в умовах модернізації освітнього простору складатимуть фази з розроблення дидактично-інформаційного ресурсу:

1) теоретичні: засвоєння навчальної інформації з підготовки фахівця (онлайн-лекції за допомогою Zoom, Google Meet тощо);

2) лабораторні: формування професійних умінь і навичок зі створення віртуального середовища (проектна діяльність, завдання для розвитку індивідуальної інформаційної траєкторії здобувача освіти);

3) практичні: формування професійних умінь і навичок в реальних умовах (застосування цифрововых технологій на практиці);

4) трудова діяльність : формування власного професійного стилю в умовах самостійної професійної діяльності [1].

Важливим для кожного закладу вищої освіти має стати підготовка фахівців у поєднанні як із сучасними інформаційними технологіями, так і прямим спілкуванням студентів із з викладачами, керівниками. Тому більш продуктивними будуть онлайн-лекції, презентації, що уможливить збільшення кількості годин на закріплення матеріалу, розвиток практичної та проектної діяльності студентів. Особлива роль в інформаційному оновленні сучасних вузів, залежатиме від цифрових трансформацій, архіву, реалізації таких дидактичних принципів, як: швидкість, своєчасність та ефективність у прийнятті рішень.

Висновок

Отже, інформаційний прорив в освітньому просторі закладів вищої освіти привнесе мобільну адаптованість вузу для цільової аудиторії, зробить його ще більш конкурентоспроможнім і запитаним на освітньому ринку та зорієнтуванні абітурієнтів на цінності, які складають основу їх майбутньої професіоналізації.

Список використаних джерел

1. Гусак Л.Є. Інноваційні технології навчання учнів початкових класів: : монографія / Петро Гусак, Людмила Гусак, Олена Бєлкіна-Ковальчук, Тетяна Воробйова . Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 276с.

2. Діджитилізація освіти – компетенції XXI століття https://vseosvita.ua/library/didzitalizacia-osviti-kompetencii-hhi-stolitta-172970.html

3. Зеер Э. Ф., Заводчиков Д. П. Инновации в профессиональном образовании: учеб. метод. пособие. Екатеринбург: РГППУ, 2007.

4. Марусинець М.М. Інноваційні технології як навчально - методичний ресурс у підготовці майбутнього вчителя / Технології професійної підготовки фахівців у сучасному освітньому просторі. / Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції 17 травня 2019 м. Чернівці. Видавничий дім «РОДОВІД» 2019. – С. 204-206.

Остання зміна цієї сторінки: 11:04, 28 квітня 2020.

ІНФОРМУВАННЯ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Мельник Аліна (Melnyk Alina) - науковий співробітник Лабораторії психології спілкування, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ

E-mail: alyamelnyk@gmail com

Вступ

Ми живемо в інформативному суспільстві, де інформація є основою нашої взаємодії. У щоденному спілкуванні ми, з метою отримання або передачі інформації, знаходимось в активному процесі, де отримуємо для себе нові факти, ідеї, чуємо інші погляди, тощо. Наразі, у сучасному суспільстві інформаційний потік забезпечує існування соціальних систем. Тож шляхи його руху є дуже важливими, оскільки саме він і забезпечує внутрішній зв'язок людей в середовищі їх життя. Як не дивно, однак саме психологічна сторона процесу інформування є мало вивченою. Потреба в інформації, сам процес інформування, запит на інформацію, місце інформування у комунікації людей різного віку та психоемоційного стану – все це питання. Які потребують більш детального вивчення у психологічній науці. Тож звернемося до наукових та практичних джерел задля уточнення самого поняття «інформування», та уточнення його соціальних проявів.

Результати дослідження

При звернені до офіційних джерел можемо побачити, що інформація це - будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді. [5, с.1] За змістом інформація поділяється на такі види інформації про: фізичну особу; довідково-енциклопедичного характеру; стан довкілля (екологічна інформація); товар (роботу, послугу); науково-технічні умови; податки та оподаткування; правові засади; статистичні соціологічні дані тощо [5, с. 10] Інформування - дія за значенням інформувати. [6, с. 42] Тобто, коли ми подаємо комусь інформацію, ми очікуємо, що людина буде на її підставі робити якісь дії. Зважаючи на різновиди інформації, ми передбачаємо, що особистість отримавши її проаналізує й упередить для себе якісь ризики чи потурбується про безпеку. Наразі популярний та широко вживаний термін «інформаційний потік» запозичений з дисципліни комп'ютерних систем і вказує на прискорену передачу інформації, швидкість її зміни а також розширення масштабів цільової аудиторії, що стало реальним завдяки спеціалізованим технологіям засобів масової інформації (далі ЗМІ). Це явище теж слугує докорінній зміні статусу і ролі інформації у сучасному світі, який стає не тільки насиченим інформацією і проникним для неї, а й залежним від неї, що несе ризики маніпуляції в

інформаційному суспільстві. На думку Е. Фромма, вплив ЗМІ може готувати внутрішній світ людини до прийняття ілюзій засобом заміни реальності на помилкові стандарти. Презентація через ЗМІ продукції та її сприйняття може спонукати людини до підвищеного прагнення власного самоствердження через володіння продуктом, що пропонується, «галлюцинаторне світорозуміння», агресивність. Ці міркування підтверджують припущення дослідника про вроджену поступливість індивідуальної свідомості людини зовнішньому впливу [8].

У різних сферах щоденного життя ми стикаємося із різними аспектами поняття «інформування». Наприклад, у медичній сфері та соціальній роботі використовується таке поняття, як «поінформована згода» [4]. У сфері медичної практики це явище стосується ситуації, коли, згідно клінічного протоколу медичної допомоги, лікарем надається інформація пацієнту для покращення процесу лікування. Тобто лікар дає роз'яснення щодо перебігу хвороби та методів її лікування й пропонує варіанти та пояснює наслідки лікування. Складнощі виникають при інформуванні про невиліковні хвороби сьогодення, такі як ВІЛ, СНІД, рак. Лікар інформує про наявні проблеми та можливості, те саме стосується соціальних послуг від працівників служби. Всі дії щодо інформування призводять до формалізації певної процедури, де є важливим відповідальність кожного за свої дії та очікуваний результат в питанні, що підлягало обговоренню. Подібний процес і стосується сфери соціальної роботи, де соціальний працівник повідомляє свого клієнта про наслідки певних дій, що передує укладенню контракту на надання соціальних послуг і розмежування сфер відповідальності.

Тож в кожній прикладній сфері існує психологічна складова і саме інформування дає нам можливість (розуміючи ситуацію та варіанти вирішення) краще сприйняти і прийняти ситуацію. Саме в цьому і є специфіка, яка пов’язана з віком, зі станом (фізичним/психоемоційним), в якому перебуває людина, її інтелектуальним розвитком. Важливим є віковий показник (сенситивність конкретного вікового періоду, особливості вікової групи й кожен період життя характеризується не тільки значними коливаннями всіх функцій, а й різноспрямованістю [1] Терапевтична практика вказує на відмінності подачі інформації людям різного віку. Так,наприклад, якщо ми говоримо з дитиною віком до 5 років про смерть когось із її родини, то дитині слід надати лише когнітивну інформацію. Скоріш за все дитина досить спокійно її сприйме, бо в дитини ще не сформувався той досвід, який може їй вказати на силу та наслідки саме емоційної втрати близької людини для подальшого життя дитини [3]. Також при інформуванню слід враховувати інтелектуальний розвиток людини (наприклад, людина має розумову відсталість) й її актуальний стан (звичайний, у ситуації перенапруження, стресу тощо). Коли індивід знаходиться в стресі або

наприклад у стані збудження нервової системи, інформація може сприйматися викривлено. Обов'язково, об’єм інформації має бути дозованим, це дозволить при скоригованому словесному формулюванні уникнути подальшого чи повторного травмування людини.

Коли ми говоримо про інформування, то будь-яка інформація має суттєвий вплив на поведінку і цей вплив буде різним у зв'язку з особливостями особистості, перебуванні людини на самоті, чи у групі (однодумців, чи незнайомих людей), натовпі тощо. Процес інформування є важливим у вивченні психології вчинку [7]. До ситуативних психологічних феноменів вчинку належать:

1) відчуття, як сприйняття окремої властивості предмета або недиференційоване і неопредметнене враження від навколишнього середовища;

2) потяг, як спонукальна сила дії, вчинку;

3) активація, яка відображає загальний стан психічної «мобілізації» або готовності організму до дії;

4) емоції, що виражають реакції індивіда на ті ситуації, до яких індивід не може адаптуватися, і її значення переважно функціональне, оскільки емоції мають як організуючий, так і дезорганізуючий вплив;

5) переживання, через які людина виявляє своє ставлення до того, що її оточує, що вона робить і відкриває.Зміст переживань і ступінь їх усвідомленості можуть бути різними. Слід зважити і на те, що у переживаннях можуть поєднуватися реальне й ідеальне;

6) рухи, які не є суто фізичним «утворенням», є не просто моторною функцією організму. Рух виконує людина: він є результатом не лише функціональних змін певного органу чи частини тіла людини, а зміна життєвої ситуації, предметний результат, зміна в психіці, яка своєю чергою впливає на характер духу, його швидкість, силу, темп, ритм, процеси координованості, точності, пластичності і спритності;

7) увага, яка свідчить про зміну будови психічного процесу, перехід від бачення до вглядування, від сприйняття до спостереження [2, с. 45].

Некомпетентність в питанні інформування, при не врахованих вище зазначених чинниках може привести до ситуації травматизації.

Висновки

Ми спробували розкрити деякі аспекти явища «інформування» та їх місце у повсякденному житті людини. Це дає нам можливість стверджувати, що вивчення процесу інформування стосується різних сфер життя людини, однак

його знання розпорошені і потребують більш детального вивчення саме у сфері психології. Наразі цей процес найбільш представлений у теорії комунікації, як соціального процесу і найменш у психології повсякденного життя, де спонтанні прояви людини менш піддаються аналізу.

Список використаних джерел

1. Ананьев Б.Г. Некоторые проблемы психологии взрослых./ Б.Г. Ананьев. – М.: Знание, 1972. – 32 с

2. Васянович Г. П. Основи психології : навчальний посібник / Григорій Петрович Васянович.– К. : Педагогічна думка , 2012. – 114 с.

3. Карпенко О. Г., Романова Н. Ф. Теорія і практика соціальної роботи. К. : Вид.дім «Слово», 2015. – 408 с.

4. Про затвердження форм первинної облікової документації та Інструкцій щодо їх заповнення, що використовуються у закладах охорони здоров’я незалежно від форми власності та підпорядкування Наказ Міністерства охорони здоров'я України № 110 від 14.02.2012 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0661-12

5. Про інформацію. Закон України №2657-XII від 21.12.2019 [Електронний ресурс]. - Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12

6. Словник української мови: в 11 томах/ АН УРСР, Інститут мовознавства; за редакцією В.К. Білодіда.- К.: Наукова думка, 1970-1980. Т. 4, 1973р

7. Татенко В. О. Онтогенетичні визначення вчинку // Основи психології: Підручник. К. : Либідь, 1999.

8. Фромм Э. Бегство от свободы. М.: АСТ: АСТ МОСКВА, 2006. 571 с.

Остання зміна цієї сторінки: 03:47, 18 травня 2020.

ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ

Мельник Олександр Миколайович (Melnyk Oleksandr) - кандидат педагогічних наук, доцент, Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, м. Запоріжжя

Постановка проблеми

Ефективність роботи вчителя Нової української школи значною мірою визначається рівнем сформованості його професійної компетентності. Одним із шляхів розвитку професійної компетентності вчителя є післядипломна педагогічна освіта. Актуальність проблеми якісної післядипломної педагогічної освіти вчителів, ефективності освітнього процесу як необхідної умови досягнення зазначеної мети, висуває вимоги і до управління освітнім процесом, вичлененням та аналізом факторів, які визначають його якість.

У «Словнику української мови» якість розглядається як «внутрішня визначеність предмета, яка становить специфіку, що відрізняє його від усіх інших» [1, с.638].

Досягнення характеристик якості залежить від управління, що забезпечує їхні величини, комплекс і сполучення. Якість розглядається не тільки як результат діяльності, а і як можливості його досягнення у вигляді внутрішнього потенціалу та зовнішніх умов, а також як процес формування характеристик.

Основна частина

Освіта, як і будь-який процес або результат діяльності людини, має визначену якість. Найбільш точним у концептуальному розумінні є таке визначення якості освіти: «Якість освіти – це комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості» [2, с.935]. Тут можна виділити три групи характеристик: якість потенціалу досягнення мети освіти, якість процесу формування професіоналізму та якість результату освіти.

Отже важливо теоретично дослідити фактори, що визначають якість освіти.

Найбільш поширеним із застосовуваних у вирішенні даного завдання є моделювання. Педагогічний зміст моделі полягає в тому, що вона дозволяє виділити актуальні та перспективні завдання освітнього процесу, виявити, вивчити та науково обґрунтувати умови можливого зближення між вірогідними, очікуваними та бажаними змінами об’єкта, що вивчається.

Проблеми створення моделей компетентного учня і випускника школи, розвитку професійної компетентності вчителя школи, професійної компетентності директора школи, моделі шкіл та експериментальної школи

найбільш повно і системно, на нашу думку, висвітлені у працях Є.М. Павлютенкова [3]. Модель (в перекладі із французького – міра, мірило, зв'язок, умовний образ) – у широкому розумінні – це будь-який образ (мисленнєвий або умовний: опис, схема, графік тощо) певного об'єкта, процесу або явища («оригіналу» даної моделі), який використовується в якості його «заступника», «замінника», «представника» [4, с.443].

Створення і функціонування моделей відбувається у процесі моделювання – дослідження певних явищ, процесів або систем об'єктів шляхом побудови та вивчення їх моделей.

Пропонуємо описову модель забезпечення якості освіти у післядипломній педагогічній освіті.

Якість освіти забезпечується:

- якістю змісту освіти : стандартів, освітньо-професійних програм;
- якістю освітнього процесу;
- якістю освітніх технологій;
- якістю педагогічних кадрів;
- якістю здобувачів освіти;
- якістю ресурсного забезпечення.

Якість змісту освіти, стандартів, програм визначається:

- удосконаленням змісту післядипломної освіти шляхом розроблення та оновлення освітньо-професійних програм, програмно-методичного забезпечення викладання навчальних курсів у відповідності до мети, завдань та особливостей організації освітнього процесу в Новій українській школі;
- впровадженням тренінгів, навчальних курсів за вибором слухачів з метою задоволення їх освітніх запитів;
- наближенням змісту навчальних проектів до розв’язання реальних практичних проблем.

Якість освітнього процесу реалізується:

- цілеспрямованою роботою всіх структурних підрозділів інституту з створення оптимальних умов для організації освітнього процесу;
- впровадженням моніторингу якості надання освітніх послуг: ефективності проведення навчальних занять, тренінгів, проектів, педагогічної практики, майстер-класів, консультацій, рівня майстерності та результативності діяльності викладачів;

▪ наближенням змісту навчального матеріалу до практики роботи початкової школи;

▪ мотивацією навчальної діяльності здобувачів освіти;

▪ реалізацією триєдиної мети занять – освітньої, розвивальної, виховної;

▪ інтеграцією знань зі споріднених навчальних дисциплін;

▪ доцільним добором змісту заняття, виділенням головного;

▪ проблемним характером викладу навчального матеріалу, активними методами навчання;

▪ підвищенням ефективності практичних занять для формування інтегрованих професійних умінь;

▪ зміною позиції викладача – співпраця із здобувачами освіти, керівництво їх навчально-пізнавальною діяльністю;

▪ забезпеченням дієвого контролю стану викладання навчальних курсів, дотримання державних вимог до змісту і рівня навчальних досягнень здобувачів освіти шляхом планового вивчення стану їх викладання, підвищення відповідальності викладачів за результативність навчання, планування до розгляду питань якості навчання на засіданнях кафедр, методичної та наукової ради, рефлексією навчальних досягнень;

▪ розробленням єдиних вимог та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти;

▪ удосконаленням методики та результативності проведення комп'ютерного виміру вхідного та вихідного рівня підготовленості здобувачів освіти.

Якість освітніх технологій визначається:

▪ впровадженням сучасних інформаційно-комунікаційних, проектної, особистісно орієнтованої технологій, інтерактивних форм і методів навчання, діяльнісного та компетентнісного підходів до організації та проведення освітнього процесу;

▪ наповненням сайтів кафедр матеріалами, завданнями для самостійної роботи здобувачів освіти, дистанційного контролю, пропедевтичного навчання.

Якість педагогічних кадрів залежить від:

▪ системи роботи із підвищення фахового рівня викладачів інституту;

▪ створення умов для навчання викладачів у магістратурі, аспірантурі, вибору форм і видів підвищення фахової майстерності;

▪ відслідковування професійного зростання викладачів, систематичне заслуховування виконання індивідуальних планів роботи, проведення майстер-класів, творчих звітів, презентацій досвіду роботи викладачів, висвітлення наукових та методичних доробків викладачів у фахових та професійних виданнях;

▪ запровадження рейтингової оцінки діяльності викладачів інституту, врахування її при проведенні атестації, формуванні навчального навантаження, стимулювання успіхів у роботі;

▪ впровадження в практику роботи анкетування «Викладач очима здобувачів освіти»;

▪ планування і проведення науково-практичних семінарів, тренінгів, майстер-класів, зустрічей з науковцями, обміну досвідом із колегами з інших кафедр, підрозділів;

▪ планування та сумісного проведення засідань кафедр за спільною проблематикою.

Якість здобувачів освіти визначають фактори:

▪ суб'єктна позиція здобувачів освіти в освітньому процесі;

▪ сформованість мотивів у професійному та особистісному самовдосконаленні, підвищенні власного фахового рівня;

▪ чітке усвідомлення змісту і способів виконання самостійної роботи;

▪ підготовка та захист кожним здобувачем освіти творчих, дослідницьких завдань різного рівня складності;

▪ стимулювання успіхів здобувачів освіти, використання викладачами механізмів формувального оцінювання;

▪ діалогічне спілкування в освітньому процесі, впровадження ідей педагогіки співпраці.

Якість ресурсного забезпечення визначається:

▪ забезпеченням здобувачів освіти сучасними підручниками, посібниками, методичною літературою, періодичними виданнями, створенням умов для самостійної роботи ;

▪ створенням освітнього середовища згідно із вимогами Нової української школи;

▪ використанням сучасних засобів навчання, роздаткового матеріалу, характерного для освітніх осередків класу початкового навчання, засвоєння методики його використання;

▪ удосконаленням методичного забезпечення організації самостійної роботи здобувачів освіти, використанням інформаційно-комунікаційних технологій при її організації;

▪ безперебійним доступом здобувачів освіти до мережі «Інтернет», сайту кафедри, інституту;

▪ поповненням відеотеки позитивного досвіду, записів уроків і занять вчителів початкових класів міста, області;

▪ створенням сприятливого санітарно-гігієнічного режиму, естетичного оформлення навчальних кабінетів і лабораторій.

Висновок

Отже, досягнення мети і завдань діяльності педагогічного колективу визначається злагодженою роботою усіх компонентів складної системи «освітній процес», узгодженням діяльності структурних підрозділів інституту, забезпеченням ефективного управління.

Список використаних джерел

1. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І.К.Білодіда. – К. : Наукова думка, 1970 – 1980 . – Т.11. – С. 838.

2. Енциклопедія освіти / АПН України; головн. ред. В. Г. Кремінь. Київ : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.

3. Павлютенков Є.М. Мистецтво управління школою / Є.М. Павлютенков. – Х. : Вид.група «Основа», 2011.

4. Словник іншомовних слів /за редакцією О.С. Мельничука, Київ, 1974. – С. 443.

Остання зміна цієї сторінки: 08:50, 12 травня 2020.

ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ ІЗ БАТЬКАМИ ЯК ОСНОВА ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Мельничук Тетяна Іванівна - кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії організаційної та соціальної психології Інституте психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ

Tetiana Melnychuk, PhD in Psychological Sciences, Senior Researcher of the Laboratory of Organizational and Social Psychology, G.S. Kostyuk Institute of Psychology, the National Academy of Educational Sciences of Ukraine

Вступ

Сьогодні національна система дошкільної освіти є основою розвитку особистості, суспільства, держави в цілому, запорукою майбутнього України. У сучасних умовах модернізації освіти особлива увага приділяється ролі дошкільного закладу, як організатора початкового освітнього середовища, як для розвитку особистості дитини, так і для налагодження взаємоспівпраці із сім’єю та впровадження у її коло освітніх інновацій [5]. Дошкільна освіта є першою ланкою у неперервній системі освіти, від її старту та якості залежатимуть всебічний розвиток особистості дитини, що впливатиме на якісну динаміку особистісного розвитку, життєвого спрямування та світорозуміння дорослої людини. Сучасні тенденції розвитку дошкільної освіти характеризуються переходом від традиційної моделі виховання до розвивальної конструктивної моделі, орієнтованої на результат. Тому, розвиток дошкільної освіти та самого навчального закладу неможливий без нових ідей, підходів, моделей, педагогічних технологій.

Результати дослідження

Впровадження інтерактивних технологій значно гармонізує відносини на рівнях: адміністратор – вихователь, вихователь – вихователь, вихователь – дитина, вихователь-сім'я, адміністратор-сім'я. Організовуючи освітній процес та взаємодію як з батьками так і з вихованцями, педагог має досконало володіти фаховими методиками, знати вікові психологічні особливості дітей, уміти аналізувати проблеми і на основі цього аналізу вносити корективи в педагогічний процес, досягати запланованих результатів. Інтерактивні методи навчання мають сприяти підвищенню компетентності педагогів, вивченню, апробації та активному використанню сучасних освітніх технологій, формувати прагнення до самоосвіти, саморозвитку, допомагають усім учасникам педагогічної взаємодії усвідомлювати свої професійні можливості й свою професійну цінність та налагоджувати контакт і взаємодію із родиною.

Слово «інтерактив» прийшло до нас з англійської мови від слова interact, де inter – це «взаємний», act – діяти. «Інтерак-тивність» означає здатність

взаємодіяти чи перебувати в режимі бесіди, діалогу. Поняття «інновація» в дослівному перекладі з латинської означає оновлення, змінення. За своїм змістом відноситься не лише до створення і розповсюдження інновацій, але й до таких змін, які носять суттєвий характер, супроводжуються змінами в способі діяльності та мислення. Інноваційний підхід забезпечує позитивну мотивацію до вдосконалення. Готовність до інноваційної діяльності педагога, батьків є показником їх здатності нетрадиційно вирішувати освітні проблеми для всестороннього розвитку особистості дитини. Впровадження і розвиток інноваційних технологій набув стрімкого поширення за останнє десятиліття. Діяльність педагогів-новаторів Ш. Амонашвілі, І. Волкова, М. Гузика, О. Захаренка, Є. Ілліна, С. Лисенкової, М. Палтишева, В. Шаталова, М. Щетиніна та інших, представників гуманістичного напряму відомого як «педагогіка співробітництва», основною ідеєю якої є особистісно орієнтоване навчання, яке береться за основу при психолого-педагогічній взаємодії закладу із сім'єю, також психологів – практиків М. Монтессорі, С. Руссова, Т. Піроженко, В. Ільченко та ін., відомих створенням предметно-просторового середовища для розвитку та навчання, використанням природного середовища, розвиток ціннісних орієнтацій дитини через задіяння сім'ї у навчально-виховні процеси.

Освітні інновації передбачають оновлення змісту освіти, методів, форм навчання і виховання, розроблення й упровадження нових і поширення наявних психолого-педагогічних систем. Вони спрямовані на зміни й оновлення усіх компонентів освіти і мають системний характер. Інноваційна діяльність у дошкільному навчальному закладі здійснюється за такими основними напрямами: розробка нового змісту освіти; упровадження нових систем, методик, технологій, методів, прийомів, засобів навчання і виховання дітей; створення дошкільних закладів із пріоритетними напрямами розвитку; залучення батьків до навчального процесу через їх навчання: тренінги, круглі столи, семінари, активні ігри тощо; застосування оптимальних механізмів управління закладами тощо. Саме втілення нових ідей є ознакою, за якою відрізняють інновації від новацій: якщо педагог відкриває принципово нове, то він новатор, якщо трансформує наукову ідею у практику, то він інноватор.

Висновки

Отже, ефективним результатом впровадження інноваційних технологій в дошкільну освіту є використання інтерактивних форм роботи та теоретичних, практичних нововведень. Зокрема, проведення з батьками не батьківських зборів, а відповідних Тренінгів з «основ батьківської майстерності», тощо, круглих столів з розроблення навчальних ігор та інших інструментів з навчання дітей, де батьки будуть саме активними учасниками освітнього процесу. Освітні інновації передбачають оновлення змісту освіти, методів, форм взаємодії, навчання і виховання, розроблення, впровадження нових і поширення наявних

педагогічних систем, розуміння й підтримку педагогічними колективами змін, які спрямовуються на оновлення всіх компонентів освіти і мають системний характер.

Список використаних джерел

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології [Текст] / І.М. Дичківська / Підручник. 2-е вид. допов. «Академвидав». 2012. – 352 с.

2. Меленець Л. Про успіхи інноваційної діяльності дошкільних закладів столиці / Людмила Меленець // Дитячий садок. – 2012. – Число 29-31 (653-655) – С. 55-56.

3. Про дошкільну освіту. Закон України від 11.07.2001 № 2628-III [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2628-14 - Назва з екрана.

4. Про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності. Положення від 07.11.2000 - № 522 [Електронний ресурс]. Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00 .

5. Формування інноваційного простору дошкільної освіти : наук.-метод. посіб. / упоряд. Н. В. Любченко, О. А. Прокопенко; А. С. Виноградова за ред. Є.Р. Чернишової / Ун -т менедж. освіти НАПН України. - К., 2012. - Ч. 1. - 112 с.

Остання зміна цієї сторінки: 16:38, 11 травня 2020.

ПРОБЛЕМА СТРЕСУ ПЕРСОНАЛУ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

Настояща Уляна Володимирівна - аспірант 4 курсу,Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ

старший викладач кафедри психології Академія Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів

Вступ

Встановлено, що професійна діяльність співробітників служби виконання покарань наповнена стрес-чинниками, які обмовлені ризиком небезпеки, раптовості, невизначеності діяльності в умовах екстремальності, а також збільшенням інтенсивності дій в умовах дефіциту часу та з причини особливого психологічного впливу спецконтингенту колонії, як носіїв антисоціальної поведінки. Всі вище перераховані чинники визначають специфіку служби виконання покарань, характеризують її як екстремальну і таку, що проходить у небезпечних умовах.

Аналіз результатів дослідження

М. Самойловим доводиться, що розвитку стресових станів і навіть психічних порушень сприяє саме специфіка професійної діяльності співробітників ДКВСУ – перебування в ізоляційному просторі з накопиченням асоціального досвіду злочинних дій засуджених. Науковці зазначають (F.T. Cullen, B.G. Link, N.T. Wolfe, J. Frank), що, незалежно від політичного устрою країни та її системи пенітенціарної служби, робота персоналу виправних установ та слідчих ізоляторів однаково має небезпечний вплив для їхнього здоров'я, як фізичного, так і психічного. Це також пов’язано із тим, що працівник пенітенціарної служби щодня і безпосередньо контактує з асоціальними та антисоціальними верствами суспільства, які скоїли злочин, і за який відбувають покарання.

Також на думку дослідників І. Баранаускене, А. Валайкене, праця співробітників ДКВСУ має тенденції до зниження ймовірності отримання відчуття задоволеності своєю роботою, що суттєво зменшує працездатність, викликає почуття байдужості до своєї діяльності. Доречно зауважено С. Бабуріним, що перебування людини, як співробітника, так і засудженого, в пенітенціарному середовищі, може слугувати як стресом, так і стати причиною різноманітних психічних розладів, а сама система пенітенціарних установ може виступати «полігоном їх відтворення». А. Ліблінг, Д. Прайсі Г. Шефер також зазначають, що робота в тюрмі має вельми емоційний вплив на персонал саме з причини її призначення як каральної установи із жорстоким середовищем, атмосферою безнадійності, тривоги, страху і страждань, що обумовлені

неволею і примусом. Дослідники зазначають, що стан поневолення одних і надання повноважень іншим може провокувати різні конфліктні ситуації, а також посилювати ймовірність насилля та «ризику нападу», а для ув'язнених – активізацію поведінкових порушень аж до членоушкодження та спроб самогубств.

Дослідники відмічають: щоденна робота у такій атмосфері також може провокувати розвиток депресії, почуття ізольованості, погіршання фізичного здоров'я, безсоння, складностей із розслабленням, перенесення «слідів дня» у домашнє оточення і емоційну десенсибілізацію, яка часом може призводити до алкогольної або наркотичної залежності.

На думку А. Ліблінг, Д. Прайсі Г. Шефер крім емоційного впливу, тюремні працівники можуть зіткнутися з високим рівнем робочого стресу. Почуття перевтоми і неможливість знайти необхідний час для виконання різних задач є звичайним джерелом стресу. У наукових джерелах є свідчення, що деякі тюремні працівники повідомляли про труднощі у поєднанні двох основних цілей їх роботи: «утримання під вартою», тобто забезпечення безпеки і контролю, і «турботи», тобто налагодження позитивних стосунків із ув'язненими і допомога їм у вирішенні проблем (навіть пов'язаних з їх протиправною поведінкою). Можна зазначити, що підвищений ризик супроводжується відсутністю соціального визнання праці категорії пенітенціарія.

Дуже часто їхню працю розглядають через призму виконання однієї функції – «відкривання та закривання» дверей камер засуджених, називаючи їх тими, хто «повертає ключі».

Н. Цвіткова, С. Кулакова також вказують на те, що робота пенітенціарія це робота в умовах стресу. Вони виявили, що у п'ятої частини співробітників кримінально-виконавчої служби відмічається високий рівень організаційного стресу. Такі співробітники потребують допомоги психолога, оскільки самі створюють і нагнітають організаційний стрес. Зарубіжні вчені такі, як: M. Misis, B. Kim, K. Cheeseman, N. Hogan,R. Tschiedel, J. Monteiro вказують на те, що з часом працівників з високим рівнем організаційного стресу помітно знижується вимогливість до себе, своїх вчинків, дій, рішень. Це може проявлятися у прагненні співробітників більш жорстко регламентувати умови відбування покарання осуджених; посиленні до них вимог; безапеляційно ствердження власної правоти та проявів правового нігілізму (свідоме ігнорування правових приписів, що регламентують службову діяльність) тощо.

Отже, проаналізувавши ряд наукових праць можна стверджувати, що професійна діяльність персоналу КВСУ здійснюється в несприятливих, часто екстремальних умовах, наслідком цього можуть стати порушення, які

проявляються у вигляді різних деструктивних явищ. З метою своєчасної профілактики деструктивної поведінки співробітників, що виникає в результаті виконання службових обов'язків, психологи установ виконання покарань та слідчих ізоляторів активно виконують профілактичну та просвітницьку функції. Поширення психологічних знань серед персоналу установи, підвищення рівня психологічної культури, навчання персоналу психотерапевтичним методам, розробка програм психологічного забезпечення діяльності співробітників різних служб та ін.

Важливо психологічно підготувати співробітника КВСУ до умов несення служби і розвинути в ньому необхідні якості, а для цього слід забезпечити йому якісний психологічний супровід. Міністерство юстиції України неодноразово зазначало про необхідність психологічного забезпечення професійної діяльності персоналу КВСУ, та на даний час діяльність психолога відділів (секторів) по роботі з персоналом установ виконання покарань та слідчих ізоляторів не регламентована жодним нормативним документом, відсутні програми психологічного супроводу працівників.

Висновок

Службова діяльність співробітників КВСУ здійснюється в напружених умовах і нерідко супроводжується тривалим, психоемоційно виснажують стресом. Вплив негативних психофізичних чинників призводить до зниження інтересу до роботи, підвищення загальної напруженості в колективі, що може проявлятися в грубості з підлеглими, конфліктах, порушення дисципліни, законності, посадовому бездіяльності або у вседозволеності. Стресогенне середовище сприяє розвитку особистісних девіацій, пов'язаних з алкоголізацією, підвищеним рівнем агресії або наявністю пригніченості з суїцидальними реакціями. Саме тому психологічне забезпечення професійної діяльності персоналу вкрай необхідне. Необхідна розробка нормативних документів із чітким алгоритмом роботи психологів УВП та СІЗО, як альтернативу психологічному супроводу використання кейс-методу у роботі та психоедукації.

Остання зміна цієї сторінки: 03:48, 30 квітня 2020.

АКТУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ПО ФОРМУВАННЮ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У МЕЖАХ НУШ

Орловська Ліна Сергіївна - практичний психолог спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 53 з поглибленим вивченням німецької мови, м. Київ

Вступ

Якщо детально розглянути концепції та завдання Нової української школи, головна мета загальноосвітніх навчальних закладів допомогти учнями стати конкурентоспроможними. А саме діти повинні отримувати у школі ті знання і розвивати ті уміння, які необхідні їм у майбутньому для своєї подальшої реалізації.

Щоб цього досягти, Міністерство освіти і науки розробило десять ключових компетентностей НУШ, які ґрунтуються на “Рекомендаціях Європейського парламенту та ради Європи щодо формування основних компетентностей освіти впродовж життя”. Серед них — спілкування державною та рідною мовами, іноземними мовами, уміння вчитися впродовж життя, ініціативність і підприємливість, обізнаність і самовираження у сфері культури, екологічна грамотність і здорове життя, соціальна, математична,інформаційно-цифрова компетентності, а також розуміння природничих наук і технологій.

Кожна із цих компетентностей формується під час навчального процесу і впливають на це всі учасники освітнього процесу загалом. Умовно їх можна об’єднати таким чином як: комунікація, критичне мислення, креативність та групоутворення.

Аналіз результатів дослідження

Враховуючи свої власні спостереження та досвід роботи колег в декількох закладах освіти можу зробити припущення, що активно розвиваються такі компетенції: групоутворення та комунікація, які тісно пов'язані між собою. На даний час, спостерігається потужний вплив гаджетів і зменшення спілкування з однолітками, чого наприклад не спостерігалось так виражено ще років 10 тому. Ось чому так потрібно на даний період часу залучати учнів до колективних форм роботи – способів організації навчальної взаємодії, що передбачають активну участь учнів класу у вирішенні навчально-пізнавальних завдань. Важливою є колективна робота у співпраці для розв’язання різноманітних проблем, умінні вирішувати проблеми спільними зусиллями, виконуючи різні соціальні ролі.

У практиці початкової школи це реалізується різноманітними інтерактивними прийомами та технологіями, а також методами, основу яких становить колективна діяльність. Один із активно розвиваючих серед них - це проектна діяльність.

Щодо такої компетенції як критичне мислення то її не варто також недооцінювати.

Оскільки це навчання процесу аналізу, синтезування й обґрунтовування достовірності отриманої інформації; властивість сприймати ситуацію глобально, знаходити причини і альтернативи; здатність генерувати чи змінювати свою позицію на основі фактів й аргументів, коректно застосовувати отримані результати до проблем і приймати зважені рішення – чому довіряти та що робити далі.

І остання але не менш важлива компетенція це креативність. І. Є. Брякова вважає, що креативна компетентність це здатність, яка дозволила б особистості діяти результативно і творчо, мобілізуючи та актуалізуючи знання в ситуації невизначеності для вирішення творчих задач.

Якщо правильно реалізувати всі ці компетенції то ми зможемо досягти поставленої цілі. Проте я і мої колеги спостерігають те що деякі педагоги плутають ті чи інші терміни і їх значення. Видаючи наприклад розвиток комунікації за критичне мислення чи навпаки. Що в свою чергу відбувається через брак практичних психологічних тренінгів та навчання для учасників.

Висновок

Таким чином, можна зробити висновок, що на даний час ще бракує саме практичного досвіду, програвання ігрових ситуацій та прикладів роботи від досвідчених тренерів. А також поетапності знань і навичок, які отримують спеціалісти під час навчання.

Список використаних джерел

1. Електронна платформа «Нова українська школа», www.nus.inf.ua

2. Електронна платформа «Нова українська школа», www.nus.org.ua

3. Брякова И. Е. Формирование креативных качеств личности в процессе открытого образования/ И. Е. Брякова // Человек и образование : Академический вестник Института образования взрослых Российскойакадемии образования. – № 1(18). – С. 41–45.

Остання зміна цієї сторінки: 05:52, 5 травня 2020.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ У ПРОФЕСІЙНОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО І СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Охріменко Зорина - кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторії виховання готовності до ринку праці, Інститут проблем виховання НАПН України, м. Київ

Ohrimenko Zorina, PhD in Pedagogy, head of the laboratory for education of readiness for the labor market Institute of Problems on Education of the of the NAES of Ukraine

Базуючись на теоретико-методологічних положеннях та вікових аспектах профільного і професійного самовизначення, автор обґрунтовує важливість розробки і впровадження інноваційних стратегій, як складових профорієнтаційних технологій. В статті наведено результати емпіричних досліджень особливостей професійного самовизначення сучасних старшокласників. Надано приклад профорієнтаційної стратегії, спрямованої на узгодження суперечностей у процесі професійного самовизначення.

Ключові слова: *профорієнтаційна технологія, стратегія, професійне самовизначення, старшокласник.*

Based on theoretical and methodological provisions and age-related aspects of profile and professional self-determination, the author substantiates the importance of developing and implementing innovative strategies as a component of vocational guidance technologies. The article presents the results of empirical studies of the features of professional self-determination of modern high school students. An example of a career guidance strategy aimed at reconciling contradictions in the process of professional self-determination is given.

Key words: *vocational technology, strategy, professional self-determination, high school senior.*

Постановка проблеми

Центральним завданням сучасної школи є підготовка учня до максимального розкриття свого потенціалу в провідних сферах життя людини, в тому числі, професійній. Ефективність професійної самореалізації підростаючої молоді покликана забезпечити система шкільної професійної орієнтації. Однак, аналіз становлення і розвитку вітчизняної професійної орієнтації, дозволяє стверджувати, що її активний розвиток відбувається тоді, коли їй відводиться значна роль у державній політиці. На жаль, за останні роки профорієнтація, як цілісна система частково зникла зі змісту освітнього процесу ЗЗСО.

Проте, входження України у світовий простір передбачає розробку та впровадження якісно нових профорієнтаційних технологій та стратегій, які

повинні спиратися на вже накопичений величезний здобуток вітчизняної системи профорієнтації, і водночас бути інноваційними. Актуалізується зазначене реформуванням української освіти, яке передбачає повну модернізацію школи і, зокрема, виокремленням старшої профільної школи, як окремої мережі, в якій учень, по суті самостійно будує свою освітню і професійну траєкторію.

Аналіз останніх досліджень

В контексті теми нашого дослідження, важливими для нас є праці українських науковців з проблем: професійного самовизначення учнів (Г. Балл, І. Бех, Г. Костюк, Є. Павлютенко, Н. Побірченко, В. Рибалка, В. Синявський, Б. Федоришин, та інші); готовності до профільного самовизначення (Д. Закатнов, Л. Гуцан, О. Морін, А. Самодрін, М. Піддячий та ін.); інновацій у системі професійної орієнтації (О. Вітковська, Ж. Вірна, О. Ігнатович, А. Шевенко та ін.)

Мета статті

Мета статті: базуючись на теоретико-методологічних положеннях професійного самовизначення, обґрунтувати важливість розробки і впровадження інноваційних стратегій у профільному і професійному самовизначенні учнів.

Виклад основного матеріалу

Сучасна профорієнтація – комплекс науково-обґрунтованих форм, методів та засобів допомоги особистості щодо вибору чи зміни професії, працевлаштування на основі врахування її індивідуально-психологічних особливостей, інтересів, можливостей та потреб ринку праці в кадрах. Профорієнтаційна робота в ЗЗСО є складовою частиною цілісної системи навчально-виховної роботи, метою якої є: формування в особистості здатності вибрати певний тип професійної діяльності, що оптимально відповідає її індивідуально-психологічним особливостям, можливостям, інтересам та потребам ринку праці у кадрах; сприяння специфічними методами посиленню конкурентноспроможності працівника на ринку праці та досягнення ефективної зайнятості населення. Завдання професійної орієнтації полягають у тому, щоб кожен учень засвоїв у школі універсальні способи діяльності, розвинув свої людські ресурси, міг відповісти собі на просте і закономірне запитання, де і як він може продовжити цей розвиток, включаючи й підготовку в професійних навчальних закладах; де і як він потім зможе конвертувати, капіталізувати набуті знання, свої ресурси. Він повинен зрозуміти, що професійна підготовка потрібна йому як засіб професійної самореалізації.

Цілісна система професійної орієнтації будується за відповідними принципами. До загальних принципів профорієнтації відносяться: принцип свідомості при виборі професії (виражається у прагненні задовольнити не тільки свої особисті потреби, інтереси, але й держави); принцип активності (активність особистості у професійному самовизначенні); принцип розвитку (спрямованість особистості на професійний розвиток) [5; 6; 10].

Профорієнтація визначає об'єктивну сторону взаємодії людини і суспільства, професійне самовизначення – суб'єктивну сторону цієї взаємодії. На сучасному етапі розвитку професійної орієнтації накопичено багато теоретичних та емпіричних знань, що розкривають різні аспекти професійного самовизначення. У словниках професійне самовизначення розкривається через усвідомлення особистістю себе, як суб'єкта конкретної професійної діяльності і передбачає самооцінку людиною індивідуально-психологічних якостей та зіставлення своїх можливостей з вимогами професій, усвідомлення своєї ролі в даній системі соціальних відносин і своєї відповідальності за реалізацію своїх здібностей, саморегуляцію поведінки, спрямованої на досягнення поставленої мети [7, с. 109].

Зазначене вище дає змогу констатувати, що професійне самовизначення є об'єктивно детермінованим процесом, але його перебіг і результат залежить від включення рефлексивних механізмів усвідомлення себе, знання вимог професій та вміння узгоджувати власні індивідуальні особливості з вимогами бажаної професії, що викликає у старшокласника ціннісні переживання і спонукає до самозмін.

Більшість дослідників (І. Кон, М. Папуча, В. Рибалка, В. Синявський, П. Шавир, Б. Федоришин та ін.) наголошують, що процес розвитку особистості в юнацькому віці обумовлений потребою в професійному самовизначенні, яка детермінована внутрішніми психологічними чинниками, що спрямовані на вирішення особистісних суперечностей суб'єкта професійного вибору та вимог обраної професії. Розвиток особистості в юнацькому віці, зазначає І. Бех, супроводжується гострими суперечностями, що проявляються при усвідомленні старшокласниками своїх особистісних якостей [1], та має вигляд саморуху, що виникають в діяльності і зумовлюють перехід на більш високий рівень життя. Враховуючи власні уявлення, погляди, переконання, старшокласник починає діяти відповідно з поставленими цілями і свідомо прийнятими рішеннями. Він стає людиною яка часто створює своє середовище і спрямована на її активне перетворення. Система потреб старшокласника упорядковується, інтегрується формуючимся світоглядом. Вимоги юнака до себе, підтримані його поглядами і переконаннями стають більш стійкими і дієвими. Під впливом світогляду виникає достатньо стійка ієрархічна структура мотиваційної сфери старшокласника, в якій визначальними є мотиви пов'язані з його поглядами і

переконаннями. У юнацькому віці з'являється особистісне новоутворення – здатність свідомо ставити цілі, пов'язані з майбутнім життям і діяльністю та досягати ці цілі.

Таким чином, найбільш значущою потребою в юнацькому віці є потреба професійного та особистісного самовизначення, яка обумовлює активізацію самосвідомості юнака, визначає її змістовну характеристику та стає головною рушійною силою подальшого розвитку. Процес професійного самовизначення потребує від юнака максимального напруження сил, вияву самоактивності, самостійності та відповідальності, отже максимального напруження сил.

Слід підкреслити, що професійне самовизначення характеризується як особистісне новоутворення, що виникає у старшому шкільному віці. Однак, профілізація старшої школи, яка буде носити не формальний, а обов'язковий характер, вимагатиме від учнів 8-9 класів усвідомленого профільного самовизначення, а отже, обґрунтованого вибору профілю навчання.

Складність та багатоаспектність професійного самовизначення дозволяє вивчати його окремі аспекти, і, відповідно впливати на них. Змістовий бік професійного самовизначення був окреслений ще у 1908 р. одним із засновників профорієнтації Ф. Парсонсом, який сформулював три основні фактори вибору професії: майбутньому працівнику необхідне якісне розуміння самого себе, своїх здібностей, умінь, інтересів, можливостей, обмежень і їх причин; знання вимог та умов досягнення успіху, переваг і недоліків у різних напрямках роботи; правильне, обґрунтоване співставлення двох перших положень [6]. Дещо пізніше, В. Сафін у самовизначенні виділяє систему суб'єктних якостей особистості (хочу, можу, маю) та смислові утворення (треба, повинен, буду). Критерієм самовизначення автор називає вміння співставляти свої цілі, можливості і бажання з вимогами суспільства [9].

У стратегії цілісного розвитку особистості, В. Радул, зазначає, що в кожний із моментів життєздійснення особистість постає в одній із модальностей своєї цілісності: «хочу» – «можу» – «вмію» – «повинна» – «досягаю» – «роблю». Модальність «хочу» відбиває матеріальні та моральні потреби особистості, внутрішню мотивацію людини і є рушійною силою усіх сфер людської діяльності. Модальність «можу» показує особистісно-професійний потенціал людини, який визначається як функція кількох змінних: індивідуального досвіду та рівня готовності до його практичної реалізації, рівня навчання, реального віку й потенціалу кар'єрного зростання. Модальність «вмію» відображає рівень компетентності та раціональний досвід людини як сукупність прийомів, навичок, методик, способів, технологій здійснення конкретної діяльності. Модальність «повинна» виражає прийняття людиною соціальних вимог, включеність в соціальну взаємодію та відповідальність за своє життєздійснення

не тільки перед собою, а й перед іншими. Модальність «досягаю» відбиває процес цілеутворення як формування цілей та цілепокладання як їх вибору. Модальність «роблю» показує процес реалізації всіх модальностей у реальних вчинках. Крім цих модальностей, є ще модальність «знаю», яка характеризує розумовий потенціал людини у вигляді накопичених гіпотез, моделей, схем, теорій, методів, відчуттів, уявлень, діяльності, цю модальність треба розглядати як додаткову до кожної з перелічених вище. Відповідно, зазначає учений, здійснюючи вибір між репродуктивними способами розвитку, людина якісно перетворює себе, долає психологічні бар'єри, переосмислює життєві очікування, шукає можливість для розвитку акмеологічно значущих якостей, виробляє власну траєкторію саморозвитку [8].

Таким чином, розв'язання суперечностей між «хочу» – «можу», «хочу»– «повинен», «хочу» – «вмію» – «роблю» тощо дасть змогу, шляхом узгодження зазначених суперечностей їх розв'язати шляхом активізації самопізнання, самооцінки та прагнення до самовдосконалення.

На нашу думку, процес узгодження у професійному самовизначенні потребує особливої уваги з боку фахівців з профорієнтації. Адже, узгодженість, на думку О. Вітковської, є основою адаптаційних процесів на різних етапах професійного самовизначення і професійної самореалізації особистості [3, с. 59]. Підтвердженням зазначеному є результати отримані нами на констатувальному етапі емпіричного дослідження особливостей професійного самовизначення сучасних старшокласників. Із 174 учнів 10-х класів лише 13% знають професійно важливі якості необхідні у бажаній професії та власні індивідуальні якості, що виявляються у діяльності, побуті тощо. У них простежується узгодженість між «Я ідеальне» та «Я реальне». Учні вміють враховувати зовнішні і внутрішні перешкоди у досягненні професійної мети, а також здійснювали корекцію намічених професійних планів у зв'язку з новою інформацією. Натомість, 60% опитаних поверхово знають професійно важливі якості майбутньої професії та власні індивідуальні якості, що виявляються у діяльності учня, побуті тощо. У них «Я ідеальне» та «Я реальне» не узгоджені. Учні не вміють враховувати зовнішні і внутрішні перешкоди у досягненні професійної мети, а також не здійснювали корекцію намічених професійних планів у зв'язку з новою інформацією про себе, соціально-економічну ситуацію, вимоги професії тощо.

Зазначене актуалізує важливість розробки та впровадження ефективних стратегій допомоги учню у професійному самовизначенні. Поняття стратегія ми розглядаємо, як певний прийом, напрям діяльності, який має мету, зміст і передбачуваний результат. Відповідно, поняття стратегії в контексті теми нашого дослідження є складовою профорієнтаційної технології, яка постає як сукупність способів, прийомів, принципів і методів профорієнтації,

обумовлених її метою і завданнями, послідовністю їх реалізації, наявністю відповідного інструментарію [6]. Невід'ємною частиною профорієнтаційної технології є діагностичні процедури, що містять критерії, показники й інструментарій вимірювання результатів діяльності. В профорієнтаційній технології принципово важливою стороною є позиція дитини, її ставлення, активність стосовно власного професійного самовизначення. Саме тому, інтереси учня, його можливості, здібності та потенціал, визнання його автономії, повага до його індивідуальності мають перебувати у центрі профорієнтаційного процесу. За таких умов профорієнтаційна взаємодія з учнем полягає в зміщенні акцентів з орієнтування на самоорієнтування, з розвитку на саморозвиток, з визначення на самовизначення.

Отже, профорієнтаційна технологія має базуватися на методичному арсеналі особистісно орієнтованого підходу, якій складають форми, методи і прийоми, що відповідають таким вимогам як діалогічність, діяльнісно творчий характер, спрямованість на підтримку індивідуального розвитку, представлення дитині необхідного простору свободи, для прийняття самостійних рішень, творчості, вибору змісту і засобів навчання і поведінки [2]. На думку І. Беха, виховні методи технології мають ґрунтуватися не на механізмах зовнішнього підкріплення (заохочення та покарання), а на рефлексивно-вольових механізмах особистості [1, с. 169].

Однак, при цьому профорієнтаційна технологія є локальною виховною технологією, тобто вона має гармонійно доповнювати логіку побудови освітнього процесу у ЗЗСО і гармонійно взаємодіяти з іншими навчально-виховними технологіями [4].

Таким чином профорієнтаційна технологія має спиратися на принципи: принцип гуманізації, принцип неперервності, принцип інтеграції, принцип системності, наступності і послідовності, принцип урізноманітнення форм і методів профорієнтаційної діяльності, принцип емоційної насиченості процесу професійного самовизначення, діяльнісний характер профорієнтації.

За таких підходів процес профільного і професійного самовизначення відбувається завдяки процесу самопізнання – від уявлення про вимоги майбутньої професії до усвідомлення себе як суб'єкта професійного самовизначення; самоставлення – від позитивного ставлення до майбутньої професії до емоційно-ціннісного ставлення до себе, як суб'єкта професійного самовизначення; саморегуляції – від активності учня в профорієнтаційній діяльності до внутрішньої роботи над собою, формулювання здатності до досягнення самовимог. Поєднує ці ланки самодіяльність учня спрямована на зрівноваження соціально-професійних стандартів професії (вимог) з

суб’єктивними чинниками особистості учня шляхом самопізнання, позитивного самоставлення, прагнення до самоудосконалення.

Таким чином важливим є створення такої стратегії яка б шляхом взаємодії внутрішнього (прагнення учня до самоудосконалення з урахуванням вимог майбутньої професії) і зовнішнього виховного впливу (система засобів профорієнтації) створювала умови для детермінації внутрішніх процесів особистості спрямованих на формування готовності до вибору професії в контексті професійного зростання на основі особистісно орієнтованої парадигми.

Стратегія узгодження складових професійного самовизначення учня передбачає включення учня в пізнавальну (збір загальної інформації), ціннісно-орієнтаційну (самостійне знайомство зі світом професій), перетворюючу (професійна проба) і комунікативну (умова для інших діяльностей) самодіяльність.

Одним із прикладів стратегії, може бути таке завдання для старшокласника: скласти перелік бажаних професій, скласти список очікуваних змін в результаті професійної діяльності за бажаною професією (статус, високій заробіток тощо), скласти перелік власних вимог до трудової діяльності в рамках бажаної професії (графік роботи, можливість подорожувати, можливість побудувати кар'єру тощо). Наступний крок: якомога більше дізнатися про бажані професії (поспілкуватися з носіями професій, знайти інформацію в Інтернеті тощо). Визначити, чи може бажана професія відповідати власним вимогам і очікуванням від професійної діяльності, чи потрібно щось уточнити, змінити, переглянути тощо.

Перевагами даної стратегії є те, що вона дає змогу в короткий час визначити ціннісний аспект професійного самовизначення учня, є достатньо інформативною та не потребує великих затрат часу та зусиль. Дану стратегію краще всього використовувати під час професійного консультування, яке є найбільш індивідуалізованою формою допомоги учню у процесі його професійного становлення. Основним завданням професійної консультації є самопізнання та самооцінка власних особливостей і можливостей учнем, з метою розкриття тих психологічних і психофізичних характеристик, які є суттєвими для майбутньої професійної діяльності. Крім цього, профконсультування відіграє важливу роль у виявленні та розвитку інтересу до певної професії, до трудової діяльності в цілому [6]. Сучасна профконсультація розглядає особистість як суб’єкта професійного самовизначення, що дає можливість особистості обрати найбільш оптимальну для себе професійну сферу для розкриття її потенціалу. Тобто головним завданням профконсультування є питання стимулювання особистості в самопізнанні і

саморозвитку в руслі майбутньої професійної діяльності, а також профорієнтаційний супровід професійної діяльності впродовж всього життя людини. Застосування стимулюючої профконсультації, дозволяє старшокласнику сформувати внутрішню готовність до усвідомленої самостійної побудови та реалізації нової професійної перспективи і включає в себе збагачення уявлень особистості про свої професійні можливості, зміцненні її впевненості у власних силах, мотивуванні професійного самовдосконалення. У свої діяльності профконсультант має зосереджується на виявлення сильних сторін особистості та її спрямування на розвиток необхідних якостей. Це дає можливість учню усвідомити себе, адекватно використати свої можливості в діяльності та реалізувати себе, продуктивно та творчо будувати своє життя.

Використання зазначеної вище та інших подібних стратегій дозволить профконсультанту швидко виявити проблемні ділянки у професійному самовизначенні учня; встановити зв’язок професійних очікувань, ціннісних орієнтацій і життєвої мети з професійними планами, здатність пов’язати їх з актуальною життєвою ситуацією; побачити динаміку змін у професійній перспективі тощо. Результатом застосування стратегій професійного самовизначення мають бути конкретні самостійні усвідомлені рішення особистості щодо власних векторів професійного становлення. На нашу думку, виходячи з того, що батьки старшокласників також виступають в ролі суб’єктів професійного самовизначення і суттєво впливають на професійний вибір своєї дитини, бажано залучати їх до проведення профорієнтаційних стратегій. Зазначене дозволить батькам проаналізувати особливості власного професійного становлення, краще усвідомити власні мотиви, установки тощо (які безпосередньо впливають на ставлення батьків до професійного самовизначення їх дітей). Окрім цього, така взаємодія буде сприяти відкритості, довірі, партнерству сім'ї і школи у вирішенні важливих виховних завдань.

Висновки

Професійне і профільне самовизначення сучасних старшокласників і старших підлітків відбувається в умовах серйозних суспільних трансформацій і значних видозмін умов, засобів і змісту професій. В такій ситуації, найбільш оптимальним варіантом, на нашу думку, буде організація такої професійної орієнтації, яка б дозволила змістити акценти з орієнтування учня на його самоорієнтування. Зазначене передбачає озброєння учня набором доступних ефективних стратегій у професійному самовизначенні, які мають вигляд покрокових напрямків самодіяльності учня, спрямованої на самопізнання, самоусвідомлення і ефективну самодіяльність. Особливість запропонованих стратегій полягає в мінімальності затрати часу і енергії на їх проведення і одночасній інформативності і результативності, що є суттєвим в умовах перезавантаженості учнів навчальними програмами. Окрім цього, до

проведення профорієнтаційних стратегій можна долучати батьків учнів, що дозволить переформатувати процес взаємодії батьків і школи з часткових взаємовпливів (які іноді мають характер директивних) на зовсім інший рівень: відкритості, партнерства, взаємодопомоги.

Список використаних джерел

1. Бех І.Д. Виховання особистості: у 2 кн / І. Д. Бех. – Кн. 1: Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. – К.: Либідь, 2003. – 280 с.

2. Бондаревская Е. В. Теория и практика личносно-ориентированного образования / Е. В. Бондаревская. – Ростов-на-Дону: Булат, 2000. – 351 с.

3. Вітковська О. В. Професійне самовизначення особистості і практичні аспекти професійної консультації: монографія / О. В. Вітковська. – К. : Наук. світ, 2001. – 91 с.

4. Закатнов Д. О. Технології підготовки учнівської молоді до професійного самовизначення : монографія / Д. О. Закатнов. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 160.

5. Коропецька О. М. Профорієнтація та профвідбір : навч. посіб. / О.М. Коропецька. – Івано-Франківськ, 2005. – 236 с.

6. Професійна орієнтація : підручник [для студентів] / Єгорова Є. В., Ігнатович О. М., Кобченко В. В., Литвинова Н. І., Марченко І. Б., Мерзлякова О.Л., Синявський В. В., Татаурова-Осика Г. П., Шевенко А. М. ; [за ред. О.М. Ігнатович]. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – 240 с.

7. Психология личности: Словарь – справочник / [под ред. Горностая П. П., Титаренко Т. М.]. – К.: Рута, 2001. – 320 с.

8. Радул В. Соціальна зрілість як вершина акмеологічного розвитку особистості / ВалерійРадул // Рідна школа. – 2011. – № 3. – С. 15-20.

9. Сафин В. Ф. Психология самоопределения личности / В. Ф. Сафин. – Свердловск : Свердловский ГПИ, 1986. – 142 с.

10. Технологія професійної орієнтації в умовах ринку праці : монографія / [Н. А. Побірченко, Н. І. Литвинова, В. В. Синявський, та ін.]. – К. : Педагогічна думка, 2011. – 256 с.

Остання зміна цієї сторінки: 13:56, 27 квітня 2020.

МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ – НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Палько Тетяна Василівна (Palko Tetiana Vasylivna) - кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Ужгород

Вступ

Наше повсякденне життя все більше зазнає впливу засобів масової інформації. Цей процес, у ході якого широкий спектр засобів масової інформації проникає в наш світ усе глибше, є все більшим упливом ЗМІ на суспільство. Активна участь у житті медійного суспільства починається з технічних навичок використання медіа. Вони варіюються від таких простих завдань, як використання мишки або відкривання вкладення, до складніших навичок - налаштування інтернету на мобільному телефоні або створення презентації, й до відносно складних умінь, таких як редагування відео або створення веб-сайтів. Такими новими технічними навичками стали для педагога у період пандемії коронавіруса освоєння сучасних технологій під час дистанційного навчання. Перед педагогами постало непросте завдання – як організувати продуктивний освітній процес дистанційно. Нині, особливо це можна відзначити під час оголошення карантину, суспільство потребує вчителя, який є компетентним, вмотивованим, ІКТ грамотним, здатним до професійної рефлексії, відкритим до змін та новацій, готовим допомагати учням розвивати життєві уміння. Учитель сучасності – це вчитель з високою професійною компетентністю, розвиненими творчими, дослідницькими здібностями, високим рівнем інтелігентності, духовно-морального потенціалу, конкурентноздатності, ерудованості, здібностей до безперервної освіти, медіакомпетнтний.

Результати дослідження

Що ж означає термін медікомпетентність? Це - розуміння соціокультурного і політичного контексту функціонування медіа, а також здатність бути носієм і передавачем медіакультурних смаків і стандартів, ефективно взаємодіяти з медіапростором (здатність до сприйняття, аналізу, оцінки і створення медіатекстів, до медіадіалогу між виробниками і споживачами інформації), здатність створювати нові елементи медіакультури сучасного суспільства [2].

С. Ауфенангер разом із іншими німецькими дослідниками виділив такі складові медіакомпетентності: пізнавальна (знання, розуміння й аналіз медіа); моральна (розгляд та оцінка медіа в етичному аспекті); соціальна (вивчення впливу медіа на різні категорії та соціальні групи населення; ефективна (за

допомогою медіа люди спілкуються й отримують задоволення); діяльнісна (навички самостійного використання медіа та організація роботи з ними) [1].

Що стосується медіакомпетентності вчителя, то В. Шарко визначає основні умови її формування, серед яких:

1) наявність фундаментальної підготовки з інформатики, без якої неможлива експлуатація засобів ІКТ та використання їх потенціалу в освіті, а також знань, виокремлених у психолого-педагогічних науках, засвоєння яких необхідне для ефективного здійснення всіх функцій, пов'язаних з використанням засобів мас-медіа в освітньому процесі;

2) формування медіакомпетентності майбутніх учителів у системі педагогічної освіти забезпечується відповідністю структури та змісту їх підготовки новітнім тенденціям;

3) недостатня готовність вчителів до використання мас-медіа в освітньому процесі зумовлює формування медіакомпетентності у післядипломний період [4].

О. Федоров зазначає, що медіакомпетентність учителя характеризують такі показники:

1) мотиваційний (різнобічна мотивація медіаосвітньої діяльності, бажання вдосконалювати свої знання і вміння у сфері медіаосвіти);

2) інформаційний (систематична інформованість, ґрунтовні науково-педагогічні знання в галузі медіаосвіти);

3) методичний (розвинені методичні вміння в області медіаосвіти);

4) діяльнісний (систематична організація медіаосвітньої діяльності у процесі проведення різнотипних навчальних занять, проведення активної дослідницької медіапедагогічної діяльності);

5) креативний (яскраво виражений рівень творчого початку в медіаосвітній діяльності (гнучкий, мобільний, асоціативний, оригінальний, антистереотипний) [3].

Висновки

Отже, поглядів на питання розвитку медіакомпетентності є багато, але маємо пам’ятати, що професійний розвиток повинен концентруватися на покращенні результатів навчання дітей. Тобто всі знання, які отримує вчитель повинні позитивно впливати на успішність освітнього процесу. Важливо, щоб все нове можна було використати вже наступного дня в класі. Професійний розвиток повинен бути змістовним і насиченим. Щоразу, коли педагог підвищує свою кваліфікацію через здобуття нових навичок медіапростору і хоче вдосконалити ці навички, то повинен отримувати досвід, корисний і релевантний відносно до його ролей в освіті.

Список використаних джерел

1. Єрмоленко А.О. Медіакомпетентність як необхідна складова професійної майстерності сучасного педагога / А.О. Єрмоленко // Вісник. Серія: Педагогічні науки. – 2016. – № 137. – С. 330-333.

2. Словник Media IQ – твій медійний інтелект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://media-iq.tilda.ws/glossary

3. Федоров А.В. Развитие медиакомпетентности и критического мышления студентов педагогического вуза / А.В. Федоров. – М.: Изд-во МОО ВПП ЮНЕСКО «Информация для всех», 2007. – 616 с.

4. Шворак К.В., Карпік І.В. Медіакомпетентність та медіаграмотність – базові компетентності педагога НУШ / К.В. Шворак, І.В. Карпік // «Молодий вчений» – № 12.1 (64.1), 2018 – 4 с.

Остання зміна цієї сторінки: 14:24, 27 квітня 2020.

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ З ПОЗИЦІЇ ПЕДАГОГІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Панченко Світлана Миколаївна (Panchenko Svitlana Nikolayna) - проректор Комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти, к. психол.н., доцент, м. Суми

Вступ

У зв'язку із запровадженням дії карантину на усій території України науково-педагогічні працівники КЗ СОІППО забезпечують виконання освітніх програм підготовки студентів за трьома спеціальностями та програм курсів підвищення кваліфікації педагогічних працівників, що були заплановані протягом березня - червня 2020 року, шляхом організації освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання з використанням системи MOODLE та MICROSOFT TEAMS, що не передбачає відвідування інституту викладачами, студентами та слухачами. Таке рішення прийнято на виконання: Постанов Кабінету Міністрів України [1,2,3]; наказів Міністерства освіти і науки України [4,5,6]; листів Міністерства освіти і науки України [7,8,9].

Аналіз результатів дослідження

Запровадження навчання за дистанційною формою для усіх слухачів і студентів в інституті виявилось для нас несподіваним челенджем, та мабуть, виклики ніколи не бувають очікуваними. Коли стало зрозуміло, що виконати освітні програми підготовки магістрів та провести за графіком курси підвищення кваліфікації шляхом ущільнення графіку освітнього процесу уже не вийде, ми почали визначати мету нашої освітньої інновації та вивчати ресурси, що допоможуть організувати навчання слухачів (студентів) за дистанційною формою. У першу чергу це наша відповідь на виклики карантину, вимоги самоізоляції, уникнення контактів між людьми, її мета:

- утримання балансу між карантинними заходами та збереженням права і можливості викладачів здійснювати освітню діяльність згідно індивідуальних планів роботи;
- виконання освітніх програм підготовки магістрів та підвищення кваліфікації педагогів, зокрема шляхом організації освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання, що не передбачатиме відвідування інституту викладачами, слухачами (студентами);
- задоволення запитів педагогів, які як ніколи раніше потребують професійної та методичної допомоги, оскільки самі знаходяться в процесі пошуку ефективних способів дистанційного навчання учнів в умовах карантину.

У КЗ СОІППО розроблені та здійснені заходи щодо підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників, їх самоосвіти з питання використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі підготовки магістрів та підвищення кваліфікації педагогічних працівників Сумської області, здійснені необхідні організаційні заходи щодо онлайн-реєстрації слухачів на курси.

Враховуючи висновки та рекомендації експертів стосовно можливостей і специфіки використання для вчителів різних сервісів дистанційного навчання, зокрема, Microsoft Teams, Google Classroom, Cisco Webex, Zoom, Class Dojo, Classtime та інших, для забезпечення безперервної освіти педагогів Сумщини під час карантину було прийнято рішення створити онлайн-аудиторії, які об’єднають онлайн-зустрічі, виконання завдань офлайн, обмін файлами та можливості відео- та аудіо-комунікації на єдиній платформі Microsoft Teams, доступній на мобільному пристрої, планшеті, ПК чи у браузері.

Розпочато навчання науково-педагогічних працівників інституту щодо можливостей використання ***Microsoft Teams*** як корпоративного інструменту дистанційної освіти студентів і слухачів, у ході якого стало зрозумілим, що цей інструмент дозволить об’єднати навчальні матеріали для реалізації освітніх програм курсів підвищення кваліфікації, магістерських програм, завдання для слухачів і студентів у різних форматах, оцінки (за потреби), оголошення тощо. Microsoft Teams – центр для командної роботи, який інтегруватиме користувачів, вміст і засоби, необхідні команді для забезпечення ефективної освітньої діяльності. Застосунок об'єднає все в спільному освітньому середовищі, яке містить чат для нарад, файлообмінник та корпоративні програми.

Протягом спеціально організованих курсів вдалося підвищити цифрові навички викладачів інституту, ознайомити з алгоритмами комунікації викладачів та студентів і слухачів курсів підвищення кваліфікації на період дистанційного навчання. Щоб уже з початку квітня 2020 року розпочати освітню діяльність, викладачі встановили Teams у себе на мобільних пристроях, планшетах, ПК чи у браузері, самі почали спілкуватися дистанційно, отримали можливість створювати свої власні команди і свої власні курси у Teams, додавати до них слухачів, ділитися своїми лекціями та презентаціями, створювати завдання, співпрацювати віртуально в режимі реального часу, а також оцінювати та надавати персоналізований зворотний зв’язок — все на одній платформі.

Навчання викладачів кафедр інституту продовжується. Серед практичних вправ, які допоможуть розпочати освітню діяльність зі слухачами і студентами були цікавими:

- ведення інтерактивних дискусій зі своєю командою, презентування записів з екрана, постановка питань за допомогою функції чату.

- модерування дискусій, обирання доповідачів, зміна статусу учасників;
- запис заняття, щоб слухачі й студенти могли його переглянути самостійно;
- показ фільмів, створення тестів для оцінювання за допомогою Microsoft Forms тощо.

Протягом квітня у спеціально створених віртуальних аудиторіях (командах) Microsoft Teams ефективну взаємодію з викладачами розпочали 766 слухачів курсів підвищення кваліфікації. Великою перевагою програмних інструментів для дистанційного навчання Microsoft Teams стала можливість згуртувати педагогів, швидко організувати командну роботу та миттєво отримати зворотній зв'язок від слухачів.

Завдяки відкритості та ініціативності учасників курсів підвищення кваліфікації (заступників директорів з навчально-виховної роботи та учителів музичного мистецтва та інтегрованого курсу «Мистецтво») вдалося сформувати позитивне ставлення освітян до пілотного впровадження технологій дистанційного навчання та зібрати перші враження від слухачів курсів щодо нового формату навчання. Відгуки слухачів курсів, заступників директорів з навчально-виховної роботи про дистанційну форму підвищення кваліфікації.

Учасники відмітили зручність дистанційної форми навчання, а також креативність і професіоналізм викладачів КЗ СОІППО, які працювали разом з групами. Протягом тижневої настановної сесії педагоги області опановували нові технології навчання, виконуючи практичні завдання та обговорюючи в онлайн-чатах можливості провадження інтерактивних та дистанційних методів у процесі викладання своїх предметів. Слухачі активно долучалися до проведення занять у створених онлайн-аудиторіях, де відповідали на питання викладачів, надавали поради одне одному та пропонували креативні рішення до поставлених завдань.

Зараз педагоги продовжують навчання в офлайн-режимі, де самостійно працюють над екзаменційними роботами (проектами статей) для їх майбутнього представлення і захисту на екзаменаційній сесії. Завдяки інструментам дистанційного навчання, слухачі курсів можуть швидко отримати відповіді на свої питання та консультації від команди викладачів КЗ СОІППО, які знаходяться завжди на зв’язку.

Висновки

Навчальним відділом інституту планується до кінця 2019-2020 навчального року забезпечувати якісну організацію освітнього процесу з виконання освітніх програм, у тому числі програм курсів підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів, навчально-допоміжного персоналу в галузі освіти за дистанційною формою навчання з використанням систем MOODLE та MICROSOFT TEAMS. Карантин закінчиться і, якщо апробація дистанційної освіти буде виправданою та ефективною, якщо вдасться сформувати позитивне ставлення освітян до пілотного впровадження технологій дистанційного

навчання можливо, усьому колективу інституту разом потрібно визначати нові цілі. На мою думку, вони можуть бути такими:

- розвивати створений віртуальний освітній простір, організований у спеціально створеному освітньому середовищі за допомогою використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій;
- підвищувати якість освітніх послуг шляхом використання викладачами навчальних web-ресурсів, надавати можливість слухачам і студентам отримувати електронні конспекти лекцій, інші навчально-методичні матеріали та використовувати їх у своїй професійній діяльності;
- відкривати нові креативні можливості викладачів та робити освітній процес інноваційним;
- сприяти особистісному розвитку, підвищенню рівня цифрової компетентності, комп'ютерної грамотності, самоорганізації і відповідальності викладачів комунального закладу Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти.

Список використаних джерел

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 11.03.2020 р. №211 «Про запобігання поширенню на території України гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2»щодо запровадження карантину для всіх типів закладів освіти з 12.03.2020 р. по 03.04.2020 р.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.03.2020 р. №215 «Про внесення змін до Постанови КМ України від 11 березня 2020 р. № 211».

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 25.03.2020 року №239 «Про внесення змін до деяких актів КМ України».

4. Наказ МОН України від 16.03.2020 №406 «Про організаційні заходи для запобігання поширенню коронавірусу COVID-19».

5. Наказ МОН України від 25.04.2013 №466 про затвердження Положення про дистанційне навчання.

6. Лист МОН України №1/9-154 від 11.03.2020 року; листа Міністерства освіти і науки України №1/9-173 від 23.03.2020 року «Щодо організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти під час карантину».

7. Лист МОН України №1/9-176 від 25.03.20 року «Щодо особливостей організації освітнього процесу під час карантину».

8. Лист МОН України №1/9-178 від 27.03.20 року «Щодо завершення 2019/20 навчального року».

Остання зміна цієї сторінки: 05:43, 5 травня 2020.

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

Петренко Ірина Володимирівна (Petrenko Iryna V.) – старший науковий співробітник Лабораторії психології спілкування, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, кандидат психологічних наук, м. Київ

Вступ

Під час докорінних соціальних змін, якими характеризується наше сьогодення, все більше різнобічних сфер суспільного життя людини стають відкритими до процесу технологізації. Це і не дивно, адже завдяки використанню соціально-психологічних технологій відбуваються важливі для соціуму трансформаційні дії – оптимізація розвитку соціального середовища, підвищення ефективності його функціонування, уникнення ознак розбалансованості. Зазначимо, що подолання кризових суспільних явищ, пов'язується, насамперед, з кардинальним оновленням соціальної системи, підвищенням продуктивності і якості соціального управління, розширеним застосуванням процесів самоорганізації й самоуправління особистості. Тим самим, проблема розробки і впровадження технологій у різноманітні сфери діяльності людини стає вельми актуальною, а процес технологізації соціальної системи перетворюється на одну з провідних тенденцій вітчизняного і світового суспільного розвитку. У контексті розроблення інноваційних соціально-психологічних технологій, хотілося б закцентувати увагу ще й на такому важливому моменті. Дуже часто постає ситуація, коли запровадження нового знання, рішення, об'єкта, процесу тощо, незважаючи на їх переконливі переваги для людини, спільноти чи соціальної системи, зазнає чималих труднощів у своїй реалізації. З огляду на це, виникає проблема, пов'язана з вивченням специфіки поширення нововведень, яка сьогодні, під час докорінного реформування різноманітних ланок соціальної системи, зокрема і освітньої, потребує свого повсякденного і невідкладного розв'язання.

Результати дослідження

Об'єктом вивчення соціально-психологічної технології є особистість, соціальна група, спільнота, держава, соціальний простір, соціальні зв'язки і відносини, які знаходяться в динаміці, тобто перебувають в стані безперервних змін під впливом соціального середовища. Предметом її дослідження стають характеристики процесу соціальної технологізації суспільної життєдіяльності, його інтенсивність і ефективність, а також міра відповідності соціальних інститутів, форм і методів їх роботи об'єктивним потребам людини в

самореалізації, у розвитку як власного творчого потенціалу, так і потенціалу групи, спільноти, до яких вона належить.

Серед основних видів соціально-психологічних технологій виокремлюються: *традиційні* – апробовані й впроваджені в практику; інноваційні – новітні, які ще не знайшли свого широкого застосування. З-поміж основних ознак, що характеризують соціально-психологічні технології відзначається їх інноваційність. Причому нововведення розділяються на *інкрементні* інновації – такі, що не змінюють існуючої системи кардинально, проте справляють на неї істотний вплив і ведуть до її поступової реконструкції. *Модульні* інновації – такі, що не призводять до змін наявної системи, проте, завдяки взаємопов'язаним групам локальних трансформацій, упроваджують докорінні перетворення у її межах. *Структурні* інновації – такі, що завдяки поступовим трансформаціям ведуть до нової якості системи, змінюючи її структуру. *Радикальні* інновації – такі, що всебічно і ґрунтовно змінюють усталену систему (див. рис. 1).

Характеристика інновації	Упроваджує поступові зміни	Упроваджує докорінні зміни
Не системна (не змінює існуючої системи)	*Інкрементна інновація*	*Модульна інновація*
Системна (змінює існуючу систему)	*Структурна інновація*	*Радикальна інновація*

Рис. 1. *Види і характеристики інновацій*

Розглядаючи питання інноваційності соціально-психологічних технологій зазначимо, що багатогранність думок щодо формулювання самого поняття «інновація» і споріднених до нього термінів, різноаспектність його тлумачення допоки унеможливлює окреслити чіткі критерії визначення і, наразі, не дає змоги однозначно обґрунтувати дотичне до цього питання проблемне поле. Найчастіше поняття «інновація» визначається як комплексне явище, процес, технологія, послуга, комерційне чи організаційне рішення, інструмент (засіб), результат діяльності, ідея, практика, об'єкт, продукт або реформа [1, 2, 4, 5] (див. рис.1).

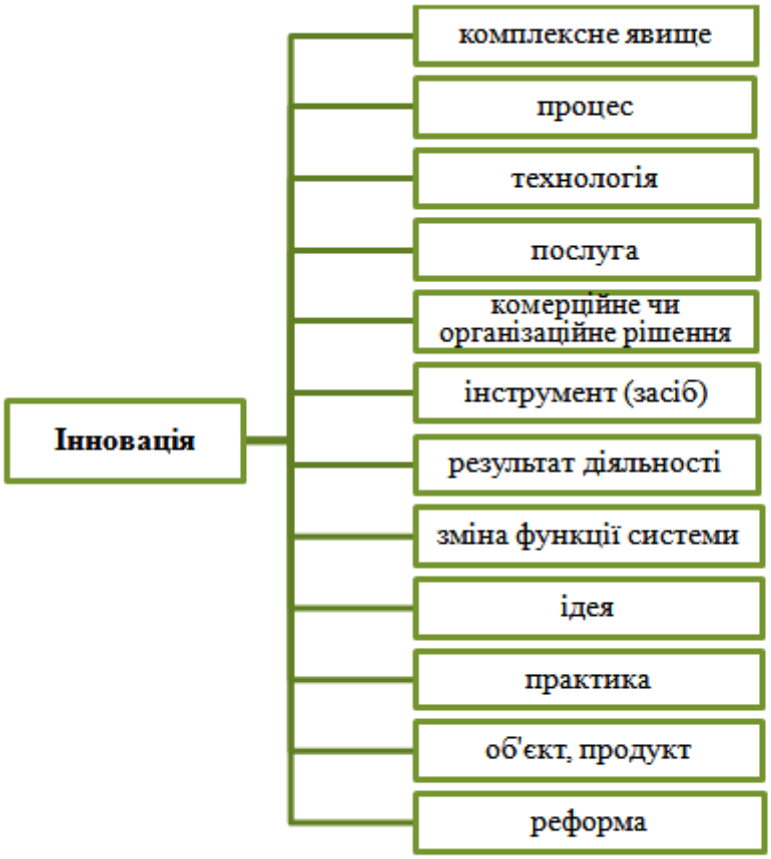

Рис. 2. *Різні підходи щодо розкриття змісту поняття «інновація»*

Причому інновація, зокрема, освітня реформа у сприйнятті її людиною має п'ять основних властивостей: відносна перевага – себто оновлення має бути краще за ту ідею, об'єкт або практику, які вона заступає; сумісність – ця характеристика розкриває те, наскільки запропоноване нововведення відповідає наявним цінностям, минулому досвіду та актуальним потребам потенційного впроваджувача інновації; складність – ступінь сприйняття інновації як простої чи важкої для розуміння, оцінювання, опанування і застосування на практиці; випробовність – придатність інновації та / або її окремих частин до обмеженого експериментування, дослідження задля перевірки і підтвердження її конкурентних переваг; спостережливість – ступінь помітності позитивних результатів впроваджуваної інновації для інших суб'єктів.

Процес створення інновації має в своєму складі такий комплекс рішень, дій та їх наслідків, що приймаються і відбуваються від моменту усвідомлення проблеми, під час формулювання мети її вирішення, у ході дослідження, розроблення, апробації, корекції, упровадження, дифузії інноваційної технології з боку користувачів і аж до оцінки її наслідків [3, с. 510].

Дуже часто виникає ситуація, коли запровадження нового знання, рішення, об'єкта, процесу тощо, незважаючи на їх переконливі переваги для людини,

спільноти чи соціальної системи, зазнає чималих труднощів у своїй реалізації. «Нове» не завжди легко може проторувати собі дорогу, і від моменту створення інновації до етапу її упровадження нерідко минає багато років. З огляду на такі утруднення, виникає вагома проблема, пов'язана з вивченням специфіки поширення нововведень, яка сьогодні, під час докорінного реформування системи освіти, потребує свого повсякденного і невідкладного розв'язання.

Як зазначає знаний дослідник у галузі комунікації і дифузії інновацій Еверетт М. Роджерс, для людини немає великого значення чи «об'єктивна» новизна ідеї, що її визначають за кількістю часу, який сплив від моменту першого використання чи відкриття. «Реакцію людини на ідею визначає її новизна у суб'єктивному сприйнятті. Інакше кажучи, якщо ідея видається індивіду новою, вона є для нього інновацією» [3, с. 31]. Ба більше, новизна інновації не обов'язково передбачає новий досвід. «Новизну» інновації можна виразити, як зазначає автор, завдяки таким поняттям як знання, переконання чи рішення людини впровадити інновацію. «Приймання рішення щодо інновації – це процес, під час якого індивід переходить від початкового знання про інновацію до формування свого ставлення до неї, рішення прийняти чи відхилити її, проведення й використання нової ідеї і, нарешті, до підтвердження цього рішення» [3, с. 40-41] (див. рис. 3).

Рис. 3. *Основні етапи приймання суб'єктом рішення щодо прийняття і впровадження інновації (за Е. Роджерсом)*

Отже, процес приймання людиною інновації складається з п'яти стадій, перехід між якими відбувається послідовно. Відповідно до цього, на *першому* етапі суб'єкт здобуває знання про існування нововведення та формулює *уявлення* про особливості його функціонування. На *другому* етапі, етапі *переконання*, індивід формує своє схвальне чи несхвальне ставлення до

інновації. На *третьому* етапі у людини, унаслідок випробування інновації на практиці, з'являється *рішення* щодо її прийняття або відхилення. *Четвертий* етап – *проведення* – характеризується тим, що людина починає застосовувати інновацію. А на *п'ятому* етапі, етапі *підтвердження*, відбувається закріплення прийнятого суб'єктом рішення щодо застосування випробовуваного нововведення або відмови від нього.

Висновки

Соціально-психологічна технологія визначається як такий спосіб реалізації суб'єктами діяльності, який здійснюється шляхом розподілення його на ряд конкретних взаємопов'язаних процедур і операцій, що мають своє однозначне, обов'язкове виконання і веде до досягнення поставленої мети на заданому рівні ефективності. Встановлено, що процес створення технологічної інновації починається з моменту усвідомлення суб'єктом проблеми та проходить через ряд етапів: від формулювання мети її вирішення, розробки, апробації, корекції, упровадження, дифузії й до оцінки її наслідків. А процес прийняття інноваційної технології людиною складається з п'яти стадій – знання про нововведення, формування ставлення до інновації, формулювання рішення щодо її прийняття або відхилення, проведення – застосування її на практиці і, нарешті, підтвердження – закріплення прийнятого суб'єктом рішення щодо застосування випробовуваного нововведення чи відмови від нього. Завдання розробки і поширення соціально-психологічних технологій у процесі здійснення освітніх реформ залишаються вельми актуальними, а процес технологізації соціальних систем перетворюється на одну з провідних тенденцій вітчизняного і світового суспільного розвитку. І тому розв'язання означених питань потребує значних дослідницьких зусиль і відкриває значні перспективи для подальших наукових розвідок.

Список використаних джерел

1. Закон України «Про інноваційну діяльність» (поточна редакція від 05.12.2012 р. № 40-IV. – Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2002. – № 36. – ст. 266. – Електрон. дані. – 2012. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15.

2. Про надання чинності в Україні міждержавним стандартам, змінам до міждержавних стандартів та скасування нормативних документів. – [Електронний ресурс]: Наказ Державного комітету України з питань технічного регулювання та споживчої політики N 285. 05.10.2005 р. – [Електрон. дані]. – 2007. – Режим доступу: http://ua-info.biz/legal/baseft/ua-smwzcr.htm.

3. Роджерс, Еверетт М. Дифузія інновацій / Пер. з англ. Василя Старка. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2009. – 591 с.

4. Руководство Осло. Рекомендации по сбору и анализу данных по инновациям. – 3-е изд., совместная публикация ОЭСР и Евростата / пер. на рус. яз. – М.: ГУ “Центр исследований и статистики науки”, 2010. – 107 с.

5. Скворцов Д.І. Інновація, інноваційність та інноваційний розвиток з позицій економічної теорії – [Електронний ресурс] – 2013. – Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?c21com=2&i21dbn=ujrn&p21dbn=ujrn&image_file_download=1&image_file_name=pdf/vnulpm_2013_776_47.pdf.

Остання зміна цієї сторінки: 05:04, 6 травня 2020.

ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЯК РЕСУРС ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМ В СИСТЕМУ ОСВІТИ

Рєпнова Тетяна Петрівна (Riepnova Tetiana Petrivna) - доцент кафедри загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін Одеського інституту ПрАТ ВНЗ МАУП, кандидат психологічних наук, доцент,магістр публічного управління та адміністрування, м. Одеса

ORCID https://orcid.org/0000-0001-5200-8619

Вступ

Сьогодні система освіти України є генератором інноваційної моделі соціального, культурного та економічного розвитку. В основі такої моделі лежить інтелектуальний ресурс педагогічної спільноти, здобувачів освіти, громади, в якій функціонуватиме конкурентноспроможний, освічений громадянин, а також комплекс умов, в яких особистість дитини може досягти прогресу розвитку, зокрема у формуванні і застосуванні відповідних компетентностей, визначених державними стандартами. Проголошені суспільством моральні цінності, які лежать в основі змісту сучасної освіти, зокрема наслідування загальнолюдських цінностей, культурних цінностей Українського народу, цінностей громадянського суспільства, принципів верховенства права, дотримання прав і свобод людини і громадянина, що спрямовані на формування відповідальних та чесних громадян, які здатні до свідомого суспільного вибору, та спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству – ґрунтуються на психологічних законах спілкування та взаємодії людей і виражаються у психологічній культурі, як індивідуальній, так і суспільній, а також знаходяться у площині організації безпечного освітнього середовища в освітньому закладі, дружнього до дитини, сім'ї [3]. Можливість реалізації оновлених цілей та завдань освіти на тлі реформ, зазначених у Законі України Про освіту від 5.09.2017 року №2145-VIII, Про повну загальну середню освіту від 16 січня 2020 року № 463-IX , потребує відповідної перебудови її змісту [4,5].

Аналіз наукових праць вітчизняних (О. Бондарчук, Л. Журавська, Л. Карамушка, В. Панок, В. Рибалка, Т. Рєпнова, Т. Сущенко й ін.) та зарубіжних (К. Абульханова-Славська, О. Мотков, Л. Собчик) психологів та педагогів показав, що науковці працюють над дослідженням удосконалення психологічної культури особистості в освітньому просторі. Водночас проблема підвищення стандартів психологічної культури вчителів та учнів в освітньому процесі відповідно на кожному рівні повної загальної середньої освіти та психологізація навчання в умовах реформи загальної середньої освіти “Нова українська школа” не була предметом спеціальних досліджень.

Результати дослідження

Об'єктивним науковим знанням є те, що психологічна культура проявляється як на індивідуальному рівні і належить особистості конкретної людини, так і на суспільному рівні проявляється у культурних нормах соціальних груп, спільнот, та є консолідованим надбанням суспільної взаємодії колективу, соціуму, людства. Культура є безперервним процесом, який рухається уперед. Розвиток культури - це не тільки прогрес і удосконалення від примітивних форм до цивілізаційних за дарвінізмом, де примітивно-лінійний розвиток пов'язаний із віджитком старого та приходом нового, це також механізм зворотнього зв'язку та культурального обміну, що є по суті генератором змін та зміною значень, оновлене переосмислення культурних форм.

На суспільному рівні психологічна культура вибудовується у гармонійне коло групових, корпоративних норм, моральних переконань, традицій, стилю поведінки, відчуття приналежності до об'єднаного кола людей однієї спільноти, що створює етичне середовище позитивного відношення громади до суспільних змін, європейського вибору, реформ, демократичних перетворень в освіті.

Психолого-педагогічне формування психологічної культури учнів відбувається і у родинному колі. Сім'я як носій та передавач індивідуальної психологічної культури також знаходиться під впливом ринкової економіки, інфроматизації суспільства, є активним учасником освітніх реформ, що значно прискорює темпи інтеграції дитини в нових реаліях Концепції «Нова українська школа». Так на індивідуальному рівні психологічна культура особистості включає в себе: культуру спілкування, мови й мовлення; культуру поведінки; культуру емоцій та почуттів; культуру мислення та опору інформаційним впливам; громадянську культуру [3].

Підвищення психологічної культури включає розуміння учнем самого себе як особистості, усвідомлення свого місця серед людей, формування навичок рефлексії, врахування потреб та інтересів інших, вміння вирішувати проблеми у конструктивний спосіб, гнучкість, комунікативну толерантність, що є важливими компетенціями як у школі, так і у родині, у широкому соціальному колі. Психологізація освітнього процесу передбачає оволодіння елементарними знаннями з психології як гуманітарної галузі знань про людину, соціальної психології та психології спілкування, що в свою чергу потребує доповнення психологічним змістом предметів гуманітарного циклу, ведення уроків, факультативів, тренінгів з психології людини та її життєдіяльності.

Скринінгове дослідження в закладах загальної середньої освіти Одеської області засвідчило недостатність викладання предмету психології, що зумовило

подальшу експериментальну роботу з підвищення психологізації освітнього процесу у 24 пілотних освітніх закладах Одеської області.

Загальна кількість учнів у досліджуваних класах районів області складло 132 052 осіб, кількість інтегрованих програм з психології, які викладаються на весь загал досліджуваних учнів – всього 40.

За результатами дослідження основними формами роботи інтегрованих програм з психології є: факультатив, урок, спецкурс, система тренінгів, лекторії, гуртки. З них: факультативів – 27, уроків з психології – 11, спецкурсів – 2, систем тренінгів – 29, лекторіїв – 9 та гуртків – 2.

Зміст програм інтегрованих курсів переважно з проблем охорони здоров'я, формування навичок здорового способу життя, емоційного розвитку, покращення соціально-психологічної адаптації при переході но нового шкільного циклу, шкільної медіації, проблем спілкування, активного професійного вибору, статевої просвіти та культури сімейних взаємин, громадянської освіченості тощо. Всього по вибірці проаналізовано викладання 11 уроків з психології, з них: у першому та другому циклі початкової школи – 1; у першому та другому циклі базової середньої освіти – 6; у першому циклі профільної освіти – 4, що свідчить про перевагу інтерактивних форм навчання у початковій ланці та тренінгових форм навчання у старшій школі, яке пов'язане із віковими та психофізіологічними особливостями учнів.

Так, у класах із викладанням різних інтегрованих психологічних курсів практичним психологом більш позитивне відношення до оновлень сучасної української школи серед вчителів. Результати дослідження свідчать, що започаткування в Одеській області на 2015 - 2020 роки експериментальної роботи щодо викладання інтегрованих програм з психології у освітніх закладах та науково-методичний супровід педагогічних працівників стало підґрунтям для впровадження реформ Концепції «Нова українська школа». Залучення ланок методичного та наукового супроводу проекту, відділів та департаментів освіти, методичних кабінетів, кафедри загальної та практичної психології Університету менеджменту освіти НАПН України посприяло системній роботі щодо супроводу педагогічних працівників експериментальних шкіл із задоволення дефіциту психологічного знання та м'якому переходу до оновлених стандартів реформ освіти, зокрема у процесі побудови індивідуальної траєкторії розвитку школяра та безпечного освітнього середовища.

Подальша дослідна робота пов’язана із реалізацію засад дитиноцентрованих принципів освіти, які ґрунтуються, насамперед, на навчанні дитини бути самостійною, відповідальною, творчою особистістю, забезпечення етично збагаченого освітнього середовища. Результатом такого навчання і виховання є здатність дитини діяти самостійно, на основі засвоєних

загальнолюдських норм і цінностей; вільний розвиток відповідно освітніх потреб; оволодіння інтелектуальними, комунікативними, вольовими та іншими здібностями.

Висновки

Підвищення стандартів психологічної культури педагогічних працівників, учнів, батьківської громади та психологізація змісту навчання з навчальних предметів гуманітарного циклу на різних спеціальностях набуває особливого значення. Тому метою застосування психологічних знань в освітньому процесі є оволодіння кожним учасником освітнього процесу елементарною психологічною культурою, яка є частиною загальної культури та стає підґрунтям особистісних перетворень, необхідною внутрішньою потребою до саморозвитку, самовдосконалення, самоактуалізації особистості на тлі реформування освіти в Україні.

Список використаних джерел

1. Зязюн І. А Неперервна освіта як основа соціального поступу. Неперервна професійна освіта: теорія і практика : зб. наук. пр. – К. : Вид. центр НТУ „ХПІ”, 2001. – Ч. 1. – С. 15 – 23.

2. Киричук О.В. Розвиток і самореалізація особистості в умовах освітнього закладу. Рідна шк. – 2002.– № 5. – С. 28 – 29.

3. Рєпнова Т. П. Формування психологічної культури учнів через введення у навчальний процес системи уроків психології. Тарас Шевченко і національна ідея: Зб. Наукових праць за матеріалами Всеукр. Науково-практ. Конф до 200-річчя з Дня народження Т.Г.Шевченка./ МАУП. Одеський інститут. – Одеса: Лерадрук, 2015. – 301 с. – С. 124 – 135.

4. Закон України “Про освіту”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/stru

5. Закон України “Про повну загальну середню освіту”. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20

Остання зміна цієї сторінки: 11:46, 29 квітня 2020.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТОВНОСТІ ПЕД.ПРАЦІВНИКІВ ДО ІНФОРМАЦІЙНО-УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Сігітей Ігор Петрович (Sihetii Ihor) - старший викладач кафедри природничо-математичної освіти та інформаційних технологій Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Ужгород

Вступ

У сучасному інноваційному суспільстві освіта стає провідним чинником розвитку особистості та актуалізації її творчого потенціалу. Інноваційна модернізація сприяє формуванню нової методології та практико-орієнтованого розвитку слухачів курсів підвищення кваліфікації. Зрозумілою є особлива гострота питання щодо оволодіння педагогічними працівниками системи післядипломної освіти інформаційно-управлінською діяльністю.

Результати дослідження

Інформаційна діяльність є одним із провідних видів діяльності педагогічних працівників. За вченими (М. Жалдак, Н. Морзе, Л. Оліфіра, С. Тітов, В. Чорний й ін.) інформація стала основним ресурсом, базою соціального і технічного розвитку, а інформаційна взаємодія різних суспільних груп – важливим фактором їхньої соціальної взаємодії. Інтенсивне поширення інформації в освітній галузі зумовлене потребами нових цінностей і нових форм організації життя на початку XXI ст., коли світова спільнота переходить до більш широкого її розуміння та усвідомлення ролі в соціумі. Для системи освіти особливо ваги набуває питання «ефективного впровадження інформаційної діяльності», що «передбачає розуміння кінцевого результату діяльності (мети діяльності), наявність суб'єкта – того, хто її виконує (суб'єкта інформаційної діяльності), об'єкта – того, на кого спрямовано виконання завдання (об'єкта інформаційної діяльності); наявність джерел, форм, методів виконання завдання (процесів інформаційної діяльності) та результатів інформаційної діяльності (інформаційних продуктів)» [2].

Крім означених проблем, виокремлюємо й несформованість системного уявлення про сутність стратегічного управління (реструктуризація та реінжинирінг). Основними тенденціями, що впливають на мобільний розвиток готовності педагогічних працівників (що реалізовується через цілепокладання, планування, організації, координування, стимулювання, контролю, оцінювання та аналізу в освітньому процесі) до інформаційно-управлінської діяльності в системі післядипломної освіти визначено:

- інтенсифікацію плинності соціального часу, що зумовлює потребу підготовки молоді до життя у швидко змінюваному суспільстві;
- вихід суспільства на інформаційний рівень розвитку, суттєве розширення міжкультурної взаємодії;

▪ виникнення глобальних проблем, розв'язання яких вимагає міжнародної співпраці та виховання молодого покоління з новим типом мислення;

▪ демократизацію суспільства, що передбачає розширення можливостей політичного, соціального та культурного вибору громадян і розвиток їхньої готовності до цього;

▪ глибокі структурні зміни у сфері зайнятості, посилення професійної конкуренції, що детермінує потребу постійного підвищення кваліфікації (перепідготовки) працівників, розширення їхньої професійної мобільності, обізнаності в цифрових технологіях та навичками дистанційного управління (програмні засоби Moodle, Zoom, Microsoft Teams, Google Classroom та інші);

▪ зростання значення людського капіталу (трудових ресурсів), що вимагає інтенсивного, випереджувального розвитку освіти не лише молоді, а й дорослого населення. [1,2,3].

Висновок

Післядипломна освіта педагогічних працівників постає процесом поглиблення, розширення й оновлення її професійних знань, умінь і навичок завдяки інформаційно-управлінській діяльності. Розвиток готовності педагогічних працівників до інформаційно-управлінської діяльності є складним процесом професійних змін особистості педагогічних працівників, що здобуваються в системі післядипломної педагогічної освіти та реалізуються в практичній діяльності.

Список використаної літератури

1. Ефективні комунікації для освітніх управлінців. EDERA-SMARTOSVITA: EC101.URL: https://courses.ed-era.com/courses/course-v1

2. Морзе Н.В., Глазунова О.Г. Моделі ефективного використання інформаційно-комунікаційних та дистанційних технологій навчання у вищому навчальному закладі. Інформаційні технології і засоби навчання. 2008. № 2. URL: http://www.ime.edu-ua.net/em6/emg.html (дата звернення: 29.05.2015).

3. Оліфіра Л.М. Нормативне забезпечення організації освітнього процесу підвищення кваліфікації кадрів освіти. Науково-методичні основи професійного розвитку керівних і педагогічних кадрів в умовах випереджувальної післядипломної освіти: зб. наук. праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції (30–31 березня 2017 року). Рівне: РОІППО, 2017. С. 24–27. URL: http://roippo.org.ua/activities/research/conferenc.php/847/

Остання зміна цієї сторінки: 18:57, 28 квітня 2020.

РОЛЬОВІ СТАТУСИ ВИКЛАДАЧА ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ СТЕЙКХОЛДЕРІВ УН-ТУ ДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Сингаївська Ірина Валентинівна (Synhaivska Iryna Valentynivna) - директор Навчально-наукового інституту психології Університету економіки та права «КРОК», кандидат психологічних наук, доцент, м. Київ
orcid.org/0000-0001-6802-0081
Researcher ID: D-1991-2019

Вступ

В умовах конкурентної боротьби за абітурієнтів закладам вищої освіти доводиться здійснювати значну роботу з формування власного іміджу, для створення привабливого образу в очах не лише абітурієнтів, а й інших стейкхолдерів університету, що впливають на вибір абітурієнта прямо чи опосередковано. Такими стейкхолдерами є батьки абітурієнтів та студентів, студенти, випускники, майбутні роботодавці (бізнес та державні установи), партнери університету тощо. Ключовою фігурою в університеті є викладач, оскільки саме він стоїть на «передньому краї» роботи зі студентами, впливаючи безпосередньо на їх особистісне та професійне зростання під час навчання у закладі вищої освіти. І саме викладач, реалізуючи свої рольові статуси, має можливість активно впроваджувати в життя освітні інновації, долучаючись таким чином до створення позитивного іміджу університету.

Результати дослідження

Зазвичай професійну діяльність викладача закладу вищої освіти називають науково-педагогічною, вказуючи на основне змістове навантаження (водночас викладач може бути адміністратором, менеджером, громадським діячем та ін.). Власне поєднання наукової та педагогічної діяльності є засадничим, а всі інші види діяльності є свідченням додаткових, зокрема організаційних чи комунікаційних здібностей викладача. Загалом професія викладача характеризується багатозначністю та різноспрямованістю, що і викликає певні дослідницькі дискусії.

Для дослідження рольових статусів викладача важливого значення набувають поняття «статус» і «роль». Вони є віддзеркаленням суспільної та особистісної сутності викладача. Статус відображає суспільну значущість викладацької діяльності та ставлення з боку суспільства (професійної спільноти, організації, колег та ін.) до окремого викладача – визнання чи невизнання, повага чи неповага, симпатія чи антипатія тощо. Конкретизацією соціального статусу є професійний статус, що зумовлює спосіб життя, спілкування, світобачення. Зрештою, статус – це соціальна позиція, згідно з якою формуються певні соціально-психологічні ролі, тобто моделі поведінки, які наповнюють статус особистісним змістом. Складність науково-педагогічної

діяльності полягає в тому, що її основний учасник – викладач – є одночасно і статусом, і роллю. Викладачу доводиться виконувати чимало ролей, що іноді не узгоджуються між собою і спричиняють виникнення рольових конфліктів. Так, зіткнувшись з проблемою поєднання навчально-педагогічної, наукової та організаційної діяльності, викладач змушений вибирати, яка роль йому найбільше пасує. Втім його статус (як сукупність суспільних вимог) передбачає якісне виконання всіх видів робіт для отримання суспільного визнання та особистісного самоствердження. І у цих аспектах впровадження інновацій у діяльність викладача відіграє неабияку роль.

На думку М. Плугіної, проблему рольових конфліктів можна вирішити шляхом ідентифікації своєї особистості з сукупністю статусів і ролей, характерних для професії викладача, а отже, задовольнити соціальні очікування [5, с. 40]. Втім, це лише часткове вирішення проблеми, оскільки вирішення міжрольового конфлікту (наприклад, досягнувши якісного рівня і педагогічної, і наукової діяльності) ще не означає вирішення внутрішньорольового конфлікту. Тобто задоволення соціальних очікувань не тотожне задоволенню очікувань особистісних.

Ситуація ускладнюється ще й тим, що в сучасних умовах суттєво змінюється змістове наповнення певних рольових функцій викладача. Традиційна роль передавання знань поступово перетворюється на формування компетенцій. Це передбачає засвоєння знань студентом та вироблення у нього здатності компетентно використовувати отримані знання у своїй професійній діяльності. Щоб успішно застосовувати компетентнісний підхід у своїй діяльності, викладач повинен постійно вдосконалюватися як методист, дидакт, педагогічний технолог та ін., бути «на гребні» педагогічних інновацій. Він має бути психологічно налаштований на зміни у своїй рольовій компетентності, бути гнучким і багатофункціональним. Сучасні психологічні дослідження професійної діяльності викладача [1; 2; 3] виділяють такі його рольові статуси, які вже самі по собі є інноваційними:

- т'ютор – особа, яка здійснює науково-педагогічний супровід, допомагає розвивати пізнавальні здібності тощо;
- консультант – сприяє у вирішенні проблем, що виникають в освітньому середовищі;
- модератор – спрямовує процес навчання в потрібне для студента русло, допомагає виявити його потенційні можливості;
- фасилітатор – сприяє розвитку особистості студента;
- ментор – виконує роль наставника, допомагає подолати розрив між теорією і практикою;

▪ тренер – забезпечує діяльність згідно з освітніми вимогами, контролює отримані результати;

▪ мотиватор – головним чином спрямовує діяльність студента на досягнення успіху.

Роль новатора – невід'ємна складова професійної успішності. Якісне виконання цієї ролі потребує від викладача чималих психологічних зусиль, подолання певних страхів та тривожних станів (бути незрозумілим серед колег, брати на себе відповідальність, йти наперекір авторитетам, звільнитися від «кайданів попереднього досвіду» тощо). Крім того, новаторська роль не завжди заохочується суспільством через тривалість стереотипів суспільної психології. Небезпека загострення внутрішньо-рольового конфлікту може спровокувати професійне вигорання, виснаження емоційно-енергетичних, інтелектуальних та вольових ресурсів викладача [6].

Викладач «приречений» вживатися одночасно в кілька соціальних ролей, що передбачає не лише певний набір функцій, а й конкретні моделі рольової поведінки. Соціальні ролі пов'язані з так званими «соціальними сценаріями», в яких певною мірою запрограмована професійна діяльність особистості та які реалізуються згідно з соціальними очікуваннями і вимогами. Зрештою рольова поведінка є своєрідним «пунктом узгодження» суспільних і особистісних вимог у вимірі досягнень і результатів професійної діяльності, а також соціально-психологічного статусу професійно успішного викладача.

Поєднання статусу і ролі в особистості викладача свідчить про рівень його включення в соціальне середовище, структуру соціальних взаємодій, прийняття системи соціальних норм. Як підкреслює Л. Орбан-Лембрик, в одному випадку статусно-рольові характеристики є інструментом пристосування до соціуму, елементом входження в нього, в іншому − засобом самоутвердження особистості, розкриття її комунікативного, професійного, творчого потенціалу. У цьому контексті важливе співвідношення особистісних властивостей не лише між собою, а й з ієрархією соціальних ситуацій, в яких діє індивід [4].

Висновки

Невміння поєднати статус і роль в одну систему поведінки спричиняє статусно-рольове напруження, пов'язане з недостатнім розумінням взятих на себе ролей, слабкою підготовкою до їх виконання і, як наслідок, з низьким професійним рівнем. Для позначення стану статусно-рольової рівноваги використовують поняття статусно-рольового балансу. Досягнення такого балансу є важливою умовою розвитку професійної успішності викладача. З метою виконання цієї умови викладач вибудовує схему своїх взаємодій (статусно-рольових сценаріїв) у процесі професійної діяльності. Так викладач

виявляє певну міру рольової ідентифікації, рольової пластичності, професіоналізму, розкриває особливості свого комунікативного стилю тощо.

Виконання викладачем ролі новатора сприяє формуванню позитивного іміджу його як викладача, а впровадження педагогічних інновацій професорсько-викладацьким складом університету формує позитивний імідж закладу вищої освіти в цілому в очах усіх його стейкхолдерів, робить заклад освіти більш привабливим для співпраці з ним та навчання в його стінах.

Список використаних джерел

1. Иванова О. А., Доронина Н. А. Организация социально-педагогического взаимодействия в современном социуме: учебно-методическое пособие для студ. высш. учеб. заведений / Под ред. З.И. Колычевой. – Тобольск: ТГСПА им. Д. И. Менделеева, 2012. – 204 с.

2. Ковалева Т. М. Профессия «тьютор» / Ковалева Т.М., Кобыща Е. И., Попова (Смолик) С. Ю., Теров А. А., Чередилина М. Ю. − М. − Тверь: «СФК-офис», 2012. – 246 с.

3. Мартынова А. В. Фасилитация как технология организационного развития и изменений / А. В. Мартынова // Организационная психология. – 2011. – Т. 1. – № 2. – С. 53–91.

4. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: посібник / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2003. – 446 с.

5. Плугина М. Формирование имиджа – условие повышения профессионализма личности и деятельности преподавателя высшей школы / М. Плугина, Л. Донская, С. Знаменская // Акмеология. – 2014. – № 3. – С. 38–45.

6. Сингаївська І. В. Психологічні особливості узгодження особистісних і суспільних вимог до професійної успішності викладача/ І.В.Сингаївська // Проблеми сучасної психології. – Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка. – Вип. 30. – 2015. – С. 574–588.

Остання зміна цієї сторінки: 13:23, 13 травня 2020.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОЛЬОРО-ТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Смольникова Г.В. (Galina Smolnykova) - доцент кафедри методики та психології дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат психологічних наук, доцент, м. Київ

Вступ

Сьогодні інноваційна діяльність у роботі закладів дошкільної освіти вимога часу, яка спрямована на забезпечення освітнього процесу та його результатів до сучасних вимог суспільства.

А.Білоцерковський, В.Кулєшов, А.Прохоров, А.Харитонов, М. Бейтс, К. Витцель, М. Мутсукі, П. Роудс, Х. Дж. Фоли, А. Франклин та інші займаються проблемою вивчення впливу кольору на людину. Ці дослідники прийшли до висновку, що нестача сонячних променів, тобто природного кольору, призводить до гальмування нейропсихофізіологічних процесів, що виявляється у зниженні пристосовуваності людини до навколишнього середовища.

Встановлено, що при «колірному голодуванні», колірній бідності навколишнього пейзажу й оточення у дітей розвиваються симптоми астенізації. Отже, доцільно підібрані кольори (природним або штучним способом) є основою активної роботи зовнішніх органів. Використовуючи певну гаму кольорів у різних життєвих ситуаціях, можна вирішувати питання, пов’язані з психологічним і фізіологічним здоров’ям людей.

Результати дослідження

Вчені довели, що червоний колір активізує людину, збільшує її фізичну працездатність, викликає відчуття теплоти, а жовтий і жовтогарячий кольори збуджують апетит, сприяють оптимістичному настрою. Зелений колір заспокоює нервову систему, концентрує думки людини, дає відчуття прохолоди, а білий колір допомагає сконцентруватися і включитися в робочу атмосферу. Його вважають кольором мудрості. Блакитний колір викликає неспокій, а синій колір знижує апетит. Свого часу В. Бехтєрєв вказував на заспокійливу дію блакитного і збудливу дію червоного кольорів на психіку хворих людей. Г. Фрілінг і К. Ауер, вивчаючи колірні симпатії людей залежно від їх статі і віку, виявили, що діти від 4-х до 10 років віддають перевагу червоному, пурпурному, рожевому і бірюзовому кольорам і відкидають чорний, темно - коричневий і сірий кольори. Причому, в дитячому віці статеві відмінності в колірних перевагах не є значущими, а залежать від індивідуальних особливостей дитини. На думку дослідників, жваві незібрані діти проявляють

певний інтерес до червоного; жовтий колір обирають діти, схильні до фантазії, мрійливості, з відкритою душею, але ще нездатні до самостійних дій.

Зазначимо, що у закладах дошкільної освіти м. Києва почали проводитися ігри та заняття на розвиток сприйняття кольору дітьми. Розглянемо деякі з них. У грі «Покривало феї» дітям пропонуються кольорові полотна прозорої тканини насичених і пастельних кольорів. Через них діти розглядають навколишній простір. Гра розвиває колірні асоціації, заспокоює дітей, розвиває їхню уяву і фантазію. Зміна колірного простору ефективно діє на емоційний стан дітей. Для гри «Запали веселку» дорослі на підлозі розкладають біле полотно і дітям пропонують викласти кришками від йогуртів, певного кольору, дуги веселки. Причому холодні кольори веселки запалюють активні, рухливі діти, а теплі кольори – замкнуті та малорухливі дошкільники.

Також щодня вихователями проводиться робота на «Килимку настрою», де діти збираються у коло перед сніданком. Дошкільники вітають один одного, розповідають про свій настрій, відповідно до якого обирають певний колір квадрата і поміщають у нього свої світлини. Протягом дня дитина може самостійно перенести світлину на квадрат іншого кольору, якщо настрій змінився. Ввечері вихователь з дітьми обговорює, як пройшов їх день і про зміни в настрої дітей, з'ясовує чому вони відбулися.

Заняття «Подарунки Принца з Жовтогарячої країни».

Матеріал до заняття: лялька Принц, чотири жовтогарячих повітряних кульок, мотузочки, картки із зображенням предметів різного кольору, іграшки жовтогарячого кольору, гуаш, аркуш білого паперу, пензлик, банка з водою, серветка - на кожну дитину.

Хід заняття. Психолог повідомляє дітям, що до них у гості прийшов Принц з Жовтогарячої країни (виставляє ляльку). У цій країні все-все жовтогаряче. Тому вона так і називається. Пропонує дітям привітатися з Принцом (за нього говорить психолог): «Добрий день, діти! Подивіться, весь одяг у мене жовтогарячого кольору. У моїй країні все жовтогаряче: іграшки, меблі, машини, а у вас у групі є іграшки такого кольору?

Принесіть їх мені, будь ласка! У мене є чарівна коробка, якого вона кольору? У цій коробці заховані сюрпризи. І ось один з них (дістає повітряні кульки). Що це? Якого вони кольору? Що треба зробити, щоб ми могли пограти з цими кульками? (надуває одну кульку). Якщо відпустити кульку, що з нею буде? Показує, що у нього є мотузочки. Як діти вважають чи вистачить цих мотузочок, щоб зав'язати всі кульки? (Діти надувають кульки, зав'язують їх, а потім грають. Психолог пропонує подарувати кульки Принцу. Після чого Принц дістає картки із зображенням предметів різного кольору і пропонує дітям

знайти картки, на яких зображені предмети жовтогарячого кольору. Після розгляду різних картинок Принц дістає банку з жовтогарячою гуашшю і пропонує дітям помалювати нею).

Інтегроване заняття «Подорож в Зелену країну».

Програмовий зміст. Розширити уявлення дітей про зелений колір, вміння відрізняти його від інших кольорів. Сприяти активному використанню в мовленні прикметника «зелений», узгоджувати його з іменниками в роді, числі та відмінку. Складати з цим прикметником прості, поширені речення. Закріпити знання дітей про овочі, вміння впізнавати їх за певними ознаками в загадках. Продовжувати вчити дітей уважно слухати казки, розуміти їх зміст. Привчати говорити чітко, виразно, в нормальному темпі та силою голосу. Заохочувати до самостійного образотворення. Підтримувати бажання дітей самостійно обирати художні техніки в малюванні. Розвивати творчу уяву, зорову та слухову увагу дітей.

Матеріал до заняття: мольберт, репродукція картини Манєвіча А.А. «Куренівка Київ» 1915 рік, фарби (гуаш, акварель), пензлі, олівці; зубні щітки (для зображення крон дерев), папір для малювання, стакани з водою (на кожну дитину); кошик, серветка, таця, овочі (капуста, огірок, перець, кабачок), предметні картинки, набори розрізних картинок (із 8-10 частин кожна), для дидактичної гри «Хто першим складе зображення овочу» (огірка, кабачка, капусти, перцю, зеленої цибулі та горошку); зелені листочки; м’ячі різного кольору, в тому числі і зеленого, доріжка з тканини (паперу) зеленого кольору.

Хід діяльності. Вихователь: "Діти, ми сьогодні помандруємо в Зелену країну. Як ви вважаєте чому вона так називається? Так в цій країні все зелене. Але щоб потрапити туди на кожному з вас повинно бути щось зелене. Що у вас є зеленого кольору? Я бачу ви вдома, зранку добре підготувалися щоб потрапити в Зелену країну. У вас зеленого кольору є: плаття, сорочки, фартушки, футболки, шорти, стрічки. Подивіться весь одяг має різні відтінки зеленого кольору. Від насичено темно зеленої до світло зеленої гами. Ви готові до подорожі? Тоді пішли по цій зеленій доріжці. Вона приведе нас у Зелену країну. ***1-ша зупинка «Овочева»***.

Вихователь звертає увагу дітей на кошик накритий серветкою, пропонує за допомогою загадок відгадати, що у ньому лежить. Потім діти грають в дидактичну гру «Хто першим складе зображення овочу», за розрізними картинками.

2-га зупинка «Лісова». Вихователь: "Ось ми потрапили до зеленого лісу. Чого в лісі найбільше? Так, листя. Кожен із вас візьме собі по 2 зелених листочка. Діти хором промовляють. Я - маленький зелений листочок. Мене

весело гойдає вітерець і кличе за собою (діти піднімають руки з листочками угору та махають ними над головою). Я відриваюсь від гілочки і злітаю (діти кружляють з листочками). Як хороше над землею, а коли я втомлюся, то спущуся на землю і відпочину (діти лягають на килимок і відпочивають; звучить тиха заспокійлива музика). Вихователь. Зелений колір має лікувальні властивості. Він нас заспокоює. Коли наші очі дивляться на зелені предмети то можуть відпочити. Зараз ми пограємо в гру «Що буває зеленим». Ставайте в коло. Кожен кому в руки попаде зелений м'яч має назвати будь яку річ, що має зелений колір (гра повторюється 2 рази, потім діти сідають на килимок і слухають казку). Вихователь: "Послухайте «Зелену казку». Коли я буду робити паузу ви маєте промовляти одне із цих слів «зелений, зелене, зелена, зелені…». Дівчинка одягнула сарафан …(зелений) і пішла до лісу. У лісі все було… (зелене – зелене). І дерева були … (зелені), і травичка…(зелена), і водичка в калюжі теж була…(зеленою). Дівчинці хотілося зустріти жабенятко… (зелене) і уважно розглянути його. Вона вирішила: «Якщо жабенятко…(зелене) побачить мій сарафан …(зелений). То воно мене не злякається». Так воно і вийшло. Жабенятко…(зелене) вилізло з калюжі… (зеленої), в якій відображалися крони дерев…(зелених) і зовсім не злякалося дівчинки в сарафані … (зеленому). «Ква» здивувалося жабенятко…(зелене), яке кумедне дерево…(зелене) виросло біля моєї калюжі… (зеленої)! Дівчинка присіла та стала уважно розглядати жабенятко…(зелене). Але їй стало так смішно адже жабенятко…(зелене) прийняло її за деревце …(зелене). Дівчинка засміялася та сказала: «Я не деревце...(зелене)». Жабенятко…(зелене) дуже злякалося. Воно ніколи не чуло, щоб дерева …(зелені) розмовляли та сміялися. Тому вирішило знову сховатися в калюжі …(зеленій).

Питання до казки. Як називається казка? У що була одягнута дівчинка? Що в лісі було зеленим? Чи вдалося дівчинці познайомитися з жабенятком? Діти грають у рухливу гру «Раз, два, три – зелені кульки забери». Правила гри. Зібрати з підлоги лише зелені кульки. Виграє той хто більше назбирає зелених кульок.

3-тя зупинка «Мистецька». Діти з вихователем уважно розглядають репродукцію картини А.А. Манєвіча «Куренівка Київ» 1915 року, що стоїть на мольберті. Особлива увага звертається на різні відтінки зеленого кольору при зображені природи. Потім дітям пропонується передати у малюнках свої враження від мандрівки по Зеленій країні. По завершенню інтегрованої діяльності вихователь підводить підсумок. Де ми сьогодні побували? Що бачили в Зеленій країні? Що найбільше сподобалося там? В країну, якого кольору ви ще хотіли б помандрувати? (З малюнків дітей створюється вернісаж).

Також час від часу проводяться «Дні кольору», коли діти самостійно обирають той чи інший колір і йому присвячують увесь день. Обраний колір має бути присутнім в оформленні групового приміщення, в скатертинах і серветках, в елементах одягу дітей та дорослих, іграшках, тощо. Вихователі заздалегідь домовляються з батьками дітей про те, якого кольору має переважати одяг в цей день. Щоб не перевантажити дітей кольором, всі предмети насичених густих відтінків виставляються на 2-3 години, а предмети ніжного приємного відтінку на цілий день.

Висновок

Колір впливає на психічний стан дитини. У сучасних умовах актуальні різні технології кольоротерапії.

Список використаних джерел

1. Пасько К. М. Особливості використання кольоротерапії в навчальному процесі сучасної школи. / К. М. Пасько // Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка : збірник наукових праць : у 2 частинах / за заг. ред. О. В. Зосименко. – Суми : ФОП Цьома С.П., 2017. – Ч. 2. – С. 137-142.

2. Effect of Ayurvedic Color Therapy Program on Attention Deficit in Children. 2018. Asia life science.

3. Color constancy and knowledge of the color term are positively related in early childhood. Christoph Wetzel, Peter Rhodes, Anna Franklin. 2020. Journal of Experimental Child Psychology 196. DOI: 10.1016 / j.jecp.2020.104825

4. Color therapy. Marie Mutsuki Mokett. 2019. DOI: 10.1353 / plo.2019.0032.

5. Non-drug rehabilitation methods: color therapy, music therapy, aerophytotherapy with plant essential oils. 2019. DOI: 10,12737 / monography_5 cd13a8f603eb0.55153506. ISBN: 978-5-16-015084-0

Остання зміна цієї сторінки: 15:44, 29 квітня 2020.

ПРИНЦИП УЧАСТІ У РОЗБУДОВІ СИСТЕМИ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ КАНАДИ)

Ставкова Софія Георгіївна (Sofiya Stavkova) - старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету «Львівська політехніка», кандидат педагогічних наук, м. Львів

Вступ

Реформа освіти в України проходить у непрості часи соціальних змін, процесів глобалізації, посилення соціальної мобільності та формування інформаційного суспільства, проходження яких ускладнюється чисельними внутрішніми проблемами, як-то порушення територіальної цілісності України тощо. За таких умов непросто здійснювати реформування освіти, як соціального інституту, покликаного формувати молоде покоління й надавати їм належну освіту а також підвищувати освітній розвиток всіх громадян країни. У цьому контексті є цікавим досвід Канади, яка будувала свою систему освіти теж не у кращі часи свого розвитку. Скориставшись матеріалами власного дисертаційного дослідження (Ставкова, 2018) надамо коротку характеристику розвитку системи освіти у Канада, зокрема у сфері соціальної роботи. Всі зроблені у роботі посилання можна безпосередньо віднайти у дисертаційній роботі автора.

Результати дослідження

У 60-ті роки XX століття у Канаді формальну освіту перестали вважати достатньою у контексті тих швидких перетворень, що відбувались у суспільстві. Через боргові й кредитні кризи, починаючи з 1970-х років, у Канаді розпочалося скорочення фінансування низки послуг для населення, що торкнулося і освіти. Федеральний уряд Канади почав перескеровувати відповідальність на провінційний рівень. Тож адаптація Канади до входження у глобальний економічний простір відбувалась шляхом зменшення податків та обмеженим втручанням уряду в ринкові механізми; відбувалась приватизація соціальних послуг і підприємств комунального господарства.

У цей період економічний добробут та продуктивність праці великою мірою залежали від якості освіти, що спонукало до популяризації та розвитку неперервної професійної підготовки фахівців та отримання підтримки на урядовому рівні. Відтак, питання неперервної підготовки фахівців соціальної сфери в Канаді стали актуальними, а процес підготовки розширив діапазон освітніх можливостей, починаючи від здобуття фахової освіти у коледжах та університетах до навчання на робочому місці. Навчання, як постійно триваючий процес, перестало обмежуватись освітніми установами, а перейшло в організації, які стали навчальними майданчиками. Неперервна професійна підготовка втілилась у неперервні процеси навчання та кар'єрного зростання,

що включає формальний та неформальний освітній досвід, який дає змогу персоналу обмірковувати свою діяльність, розширювати спектр знань, умінь та навичок, удосконалюючи надання послуг.

На відміну від інших розвинених країн, у Канаді немає єдиної системи освіти. За Конституцією, кожна із десяти провінцій та трьох територій самостійно вирішує питання освіти з урахування своїх культурних, історичних та економічних особливостей (Fenwick, Nesbit, & Spencer, 2006). Отож навчання в Канаді абсолютно децентралізоване й належить до сфери виняткової юрисдикції провінцій. Кожна провінція самостійно визначає політику у цій сфері та затверджує бюджет на освітні потреби.

У контексті фахової підготовки соціальних працівників у Канаді у семи із десяти провінцій діє нормативно-правовий Колегіум – колективний орган, пов'язаний із роботою Канадської асоціації соціальних працівників (далі КАСП). Колегіум соціальних працівників – це корпоративний орган без статутного капіталу, який має всі повноваження юридичної особи, первинним обов'язком якого є служіння суспільним інтересам та їхній захист.

Мета діяльності Колегіуму також полягає у врегулюванні практики соціальної роботи, у затвердженні програм професійної освіти, запропонованих навчальними закладами для подання заяв на членство у Колегіумі, та у затвердженні програм підвищення кваліфікації для членів Колегіуму задля сприяння неперервному навчальному процесові. Колегіум видає реєстраційні сертифікати соціальним працівникам, а також продовжує чи припиняє їхнє членство, розслідує скарги на своїх членів та розглядає питання, пов'язані із порушеннями дисципліни, некомпетентністю та недієздатністю. У галузі соціальної роботи акредитація освітніх програм по соціальній роботі на освітньому рівні бакалавр соціальної роботи (англ. BSW) / бакалавр соціальних послуг (англ. BSS) і освітньому рівні магістр соціальної роботи (англ. MSW) / магістр соціальних послуг (англ. MSS) є обов'язком Канадської освітньої асоціації в галузі соціальної роботи (далі КОАСР) – добровільної, національної, благодійної асоціації університетських факультетів та шкіл, що пропонують освіту на усіх освітніх рівнях. Комісія з акредитації, яка входить до складу КОАСР, відповідає в Канаді за акредитацію освітніх програм з соціальної роботи (Canadian Association for Social Work Education, 2014).

Встановлення чітких стандартів у галузі освіти впливає на практичну соціальну роботу шляхом сертифікації та реєстрації послуг. У кожній канадській провінції існує власне законодавство, що регулює професійну діяльність у соціальній сфері та встановлює межі відповідальності фахівців. У Канаді неабиякого значення набувають практики соціальної роботи, застосування яких

допомагає запобігти порушенню прав клієнтів, насамперед за віковими, національними, релігійними, класовими, гендерними ознаками.

У Канаді існують два типи вищих навчальних закладів, а саме: університети, які мають право видавати дипломи бакалавра, магістра, доктора філософії та спеціальні громадські коледжі (англ. community college), які готують студентів вузької спеціалізації (наприклад, фахівці з консультування клієнтів у складних життєвих обставинах) та видають дипломи щодо присвоєння спеціальності (табл.1).

Щодо коледжів, то вони пропонують спеціалізовані освітні програми підготовки фахівців молодшої та середньої ланок із видачею сертифіката після 20–52-х тижнів навчання, диплома після 1,5–2-х років навчання, диплома про незавершену університетську освіту на освітньому рівні «бакалавр» (англ. «Advanced diploma») після 2,5–3-х років навчання та присвоєння ступеня бакалавра (англ. «Degree») після 3–4-х років навчання. Студенти, які обирають соціальну роботу, зазвичай, вивчають гуманітарні науки, особливості поведінки людини у соціальному оточенні, вміння та навички інтерв'ювання, соціологію, комп'ютерні науки тощо. Обов'язковою компонентою програми є навчальна практика.

Таблиця 1

Типи навчальних закладів Канади з підготовки соціальних працівників, у тому числі до супервізійної діяльності у галузі соціальної роботи

(укладено автором)

	Тип навчальної установи	
	Громадські коледжі	**Університети**
Тип диплома/сертифіката	Сертифікат (після 20–52-х тижнів навчання)	Диплом "Бакалавр" після 3–4-х років навчання
	Диплом (після 1,5–2-х років навчання)	Диплом "Магістр" після 1–2-х років навчання
	Диплом про незавершену вищу освіту (після 2,5–3-х років навчання)	Післядипломна освіта (наприклад, сертифіковані навчальні програми для супервізорів практики студентів спеціальності "соціальна робота")
	Диплом бакалавра (після 3–4-х років навчання)	

Посилену увагу приділяють поглибленому вивченню практичної соціальної роботи та аналізу соціальної політики. Наголос на соціальному розвитку об'єднує політику і практику в рамках навчального курсу. Розуміння особливостей практики соціальної роботи досягають у контексті вивчення саме соціальної політики. Наголошують на важливості розвитку громади, місцевого самоврядування та активної участі громадян у житті громади (Constable, & Mehta, 1994).

Особливістю програм підготовки докторів наук у галузі соціальної роботи вважають їхній міждисциплінарний характер, який зумовлює зв'язок соціальної роботи з іншими дисциплінами, зокрема, історією, правом, педагогікою,

філософією, психологією, медициною, соціологією, політологією. Як уже зазначено, головний наголос зроблено саме на дослідженнях та розвитку інноваційних методів втручання у практичній соціальної роботі на мікро-, мезо- та макрорівнях. Очевидно, соціальна політика та її вплив на життя індивідів є одним із пріоритетних напрямів підготовки докторантів.

Зазначимо, що до 1987 року в Канаді було лише два університети з програмами освіти третього рівня, тобто програмами з підготовки докторів наук у галузі соціальної роботи: англомовна програма існувала в Торонто та франкомовна – у Лавалі. Вони здебільшого щорічно готували десять випускників. Така кількість фахівців зі ступенем доктора наук була недостатньою і не могла задовольнити зростаючих потреб у висококваліфікованих викладачах тієї кількості шкіл соціальної роботи, яка збільшувалась із року в рік. У період з 1987 до 2001 року з'явилось шість нових програм із підготовки докторів наук у галузі соціальної роботи, зокрема у Манітобському університеті. Популярними та необхідними в країні вважали докторів наук – освітян, аналітиків у галузі соціальної політики, фахівців-дослідників та оцінювачів програм. Федеральний уряд країни долучився до розвитку цих програм шляхом виділення коштів на стипендії, виконання досліджень, розвиток навчальних програм із соціальної роботи. До цього часу викладачі шкіл соціальної роботи могли здобувати вищу освіту третього рівня зі споріднених спеціальностей (Holosko, & Ericson, 1989).

Сьогодні соціальна робота Канади, як професія, ґрунтується на філософії навчання «впродовж усього життя». Як уже зазначено, важливо розуміти, що розвиток неперервної професійної підготовки великою мірою диктується умовами ринку праці, отож неперервна професійна підготовка у Канаді швидко розвивається (Statistics Canada, 1991). Неперервна професійна підготовка – це самокерований процес, який вимагає від соціальних працівників відповідального ставлення до власного професійного розвитку та вдосконалення. Отож у всіх економічно розвинених країнах вона стала спільною турботою громадян. Починаючи з 2008 року, за даними ОЕСР, в Канаді приблизно чверть дорослих віком від 25-ти до 64-х років бере участь у тій чи іншій формі неформального, пов'язаного із роботою навчанні та професійній підготовці. Це долучає Канаду до країн із добре розвиненою системою освіти та професійної підготовки за стандартами ОЕСР (Adamuti-Trache, 2009, pp. 87–100).

Сьогодні набувають нового значення та важливості новітні технології професійного розвитку фахівців освітньої сфери, теоретичне обґрунтування й розроблення теоретичних, методичних засад інноваційної діяльності в системі неперервної (педагогічної) освіти (табл. 2.).

Таблиця 2.

Деякі прогресивні методи навчальної діяльності (адаптовано за Гессл, 2008)

Метод викладання	Роль викладача	Роль студента	Очікувані результати
Викладач-провідник	Пропонує студентам вирішувати заздалегідь незнайомі, складні ситуації (кейси) та супроводжує студентів у процесі виконання завдання аж до їхнього розв'язання	Активна позиція у навчальному процесі; відповідальність за власне навчання; вміння вирішувати проблеми; вміння застосовувати знання на практиці	Розвиток креативних умінь та навичок; Умінь та навичок розв'язання проблемних ситуацій
Сократівський метод ведення діалогу	Використання викладачем стилю викладання, який полягає у стимулюванні критичного мислення студентів шляхом залучення їх до діалогу, відповідей на велику кількість запитань щодо їхніх думок, припущень, пропозицій тощо	Відповідальність за власну діяльність	Розвиток умінь та навичок критичного мислення
Стиль вирішення проблем/тера-певтичний стиль	Викладач звертає увагу на емоції та ціннісні орієнтації студентів, спонукає студентів висловлювати власну позицію та описувати почуття	Відкритість, уміння та навички рефлексії, відповідальність за процес власного розвитку	Набуття емоційної зрілості

Таким чином ми бачимо, що як сама освіта, так і методи навчання максимально орієнтовані на практику та вправляння студентів у власному мисленні щодо соціальних процесів - предмету соціальної роботи та соціальної політики. Методи викладання є відповідними предмету навчання, оскільки соціальна робота не передбачає стандартизованих приписів, а має опиратися на професійну етику поваги до життя людини та самомобілізацію відповідальної участі людей щодо змін у соціальній політиці у контексті розбудови якості життя людини у громаді.

Висновки

Короткий екскурс в освіту Канади, що будувалася в економічні складні для країни часи засвідчує, що участь людей у власному житті є ключовим потенціалом благополуччя, що у своїй основі опирається на освіту і компетентність. Збалансування освітнього розвитку з процесами розвитку суспільства є взаєморозвиваючим і таким, що утримують фокус уваги завжди на людині. Децентралізація освітнього простору надала можливість розвивати місцеву ініціативу щодо освітніх пропозицій і реалізувати освтіні послуги безпосередньо на терені їх практичного застосування.

Список використаних джерел

1. Ставкова С. Г. Неперервна професійна підготовка соціальних працівників до супервізійної діяльності в Канаді. – На правах рукопису. Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти. – Національний університет «Львівська політехніка», Міністерство освіти і науки України. – Львів, 2018.

Остання зміна цієї сторінки: 05:15, 5 травня 2020.

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПСИХОЛОГА В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНОСТІ В ОСВІТІ

Супрун Дар'я Миколаївна- професор кафедри спеціальної психології та медицини факультету спеціальної та інклюзивної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, доктор пед. наук, м. Київ, E-mail: darya7@ukr.net

orcid.org/ 0000-0003-4725-094X

Daria Suprun, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor of the department of Special Psychology and Medicine, National Pedagogical Dragomanov University,9, Pyrogova Str., Kyev, Ukraine, 01601

Григоренко Тетяна Вікторівна - аспірант кафедри спеціальної психології та медицини факультету спеціальної та інклюзивної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ

Tetiana Hryhorenko, Postgraduate Student of the Department of Special Psychology and Medicine, Faculty of Special and Inclusive Education, National Pedagogical Dragomanov University, Ukraine.

Вступ

Позиціонуючи ментально-філософське бачення сутності складних соціальних процесів з урахуванням запитів життя, справжніх пріоритетів розвитку суспільства в цілому та держави, зокрема, пріоритетності набуває виховання Людини-особистості, яка консолідує справжні цінності: Життя, Свобода, Гідність, Справедливість, Щастя, Добро, Любов, Здоров'я, професіоналізм ...

Про рівень розвитку цивілізованості суспільства, перш за все, можна стверджувати з позицій його ставлення до найменш захищених верств, серед яких діти з особливими освітніми потребами займають домінуюче місце. Одним з провідних чинників успішної соціалізації дитини з особливостями психофізичного розвитку є особистість компетентного фахівця-психолога в галузі спеціальної освіти [1, с. 45].

Аналіз результатів дослідження

Інтенсифікація інклюзивних процесів в умовах соціальної згуртованості в освіті в Україні актуалізує проблеми підготовки фахівців психологічного профілю, які беруть безпосередню участь в організації і забезпеченні ефективного функціонування інклюзивного освітнього середовища.

Сучасна професійно спрямована підготовка психологів до роботи у системі інклюзивного навчання – це цілісний процес, який складається з цілого ряду підсистем, кожна з яких виконує свою функцію Водночас, готовність психологів

до роботи в інклюзивному освітньому середовищі є недостатньою, що викликало потребу у визначенні стану підготовленості студентів – майбутніх психологів (практичних та спеціальних) до роботи з дітьми, які мають психофізичні порушення та знаходяться саме в умовах інклюзивного навчання.

Перед державною освітою України постають нові виклики, пов'язані з глобалізаційними процесами, для подолання яких є необхідною підготовка професіоналів в різних галузях, зокрема, психологів (спеціальних, клінічних), які супроводжують практично всі види суспільної діяльності. Водночас загострилися суперечності між завданнями щодо інтеграції української вищої школи до європейського простору вищої освіти і чинною системою підготовки фахівців, потребами суспільства в компетентних фахівцях у галузі психології та якістю їх підготовки. Відтак, вища психологічна освіта України потребує суттєвої науково обґрунтованої модернізації. Рівень підготовленості психолога (спеціального, клінічного) має відповідати міжнародним стандартам, що дозволить ефективно співпрацювати в глобальному життєвому просторі.

Входження України в світову спільноту модернізації міжнародного порядку в контексті визначених пріоритетів майбутнього світоустрою вимагає від вищої освіти поетапно реалізовувати складові наявної мегасистеми цілісного освітнього простору, де прикметною ознакою її змісту є розбудова професійної підготовки психологів у галузі спеціальної освіти на компетентнісно-орієнтованій основі в умовах впровадження інклюзивної освіти.

Сучасний психолог в галузі спеціальної освіти має бути багатофункціональним, володіти високим рівнем професійної компетентності, бути готовим ввійти в практичну, науково-дослідну, методичну діяльність в реальних умовах освітньої практики, яка нерідко висуває складні проблемні питання. Не є виключенням і питання формування громадської думки, що дає можливість впливати на просування соціальних інновацій, підтримка яких зумовлена значущою причетністю психологів до конструювання проекту даних інновацій. Тож, проблема її систематичного вивчення і своєчасного врахування набуває сьогодні виняткової ваги і в галузі спеціальної освіти, з огляду на потребу рішучого здійснення давно назрілих освітніх реформ, для чого слід заручитися підтримкою найширших верств населення, так і зважаючи на ту обставину, що спеціальна освіта належить до сфер суспільного життя, які залишаються найбільш обійденими увагою традиційних інститутів відстеження та формування громадської думки. Натомість технологічні засоби сьогодення мають надати можливість відтворити цілісну картину стану справ у даній галузі, скласти адекватне уявлення про те, що потрібно зробити, аби громадська позиція суспільних груп, так, чи інакше причетних до навчально-виховного процесу, сприяла його модернізації.

Висновок

Педагогічні вузи покликані удосконалювати професійну підготовку, значущість якої підвищується в зв'язку з інтеграційними процесами в системі освіти, реалізацією принципу «суспільство для всіх». Вищеназвані тенденції зумовлюють потребу у виявленні стратегії підготовки психологів у сфері спеціальної освіти і розробці концепції, моделі і соціально-педагогічних умов професійної підготовки фахівця, здатного надавати кваліфіковану допомогу особам з фізичними обмеженими можливостями в умовах впровадження інклюзивної освіти [3, с.8].

Список використаних джерел

1. Синьов В. М., Пометун О. І., Кривуша В. І., Супрун М. О. Основи теорії виховання. Навч. посіб. К. : МП «Леся», 2000. 140 с.

2. Супрун Д. М. Професійна підготовка психологів в галузі спеціальної освіти. Монографія. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. 392 с.

3. Супрун Д. М. Теорія та практика професійної підготовки психологів в галузі спеціальної освіти. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.03. Київ, 2018. 657 с.

4. Супрун Д. М. Management – a component of psychologists' professional training (Менеджмент – складова професійної підготовки психологів). Навчально-методичний посібник для студентів, слухачів магістратури та практикуючих психологів. Київ, 2016. 250 с.

5. Супрун М. О. Корекційне навчання учнів допоміжних закладів освіти: витоки, становлення та розвиток (друга половина XIX-перша половина XX ст.): Монографія. К.: Вид. КЮІ МВСУ Паливода АВ, 2005. 350 с.

6. Супрун М. О. Педагогіка : підручник для духовних і світських закладів освіти – К. : КДА, 2018. 400 с.

Остання зміна цієї сторінки: 05:27, 30 квітня 2020.

ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Третяк Ольга Петрівна (Tretyak Olga Petrovna) - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики та психології дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

Вступ

Сучасний глобалізований український соціум є складним і мінливим, оскільки переживає втрату цілісності й незмінності нормативної системи моральних цінностей. І тому за теперішніх умов розбудови демократичної, правової, суверенної України актуалізується необхідність виховання ціннісного ставлення до навколишнього світу, яке б ґрунтувалося на принципах гуманістичної моралі.

Аналіз результатів дослідження

Вихідні концептуальні засади виховання ціннісного ставлення до навколишнього світу знайшли своє підтвердження у положеннях Національної доктрини розвитку освіти, Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, а також Законах України «Про охорону дитинства» (Про охорону, 2019), «Про освіту» (Про освіту, 2019), «Про загальну середню освіту» (Про загальну, 2019), «Нова українська школа» у поступі до цінностей (Бех, Алєксєєнко, Кириленко, Кириченко, Корецька, Остапенко, Пруцакова, Харченко, Шкільна, & Журба, 2019) тощо. Пріоритетного значення в розбудові нової української школи набуває завдання виховання ціннісного ставлення до навколишнього світу у молодших школярів, оскільки в цей віковий період активно формуються основи світогляду, уявлення про людину і її життя як найвищу цінність, виявляє ціннісне ставлення до інших людей (Бех, 2003; Савченко, 2009).

Слід наголосити, що процес виховання ціннісного ставлення до навколишнього світу є доволі складним процесом, адже необхідно розвинути у дітей особистісний смисл сприйняття світу, як цінності. Виховні зусилля спрямовувати насамперед на дітей молодшого шкільного віку, коли емоційне сприйняття явищ навколишнього життя є доволі сильним і дієвим.

Серед причин деформації цінностей у сучасному суспільстві слід виділити такі, як: втрата духовних і моральних цінностей, відмова від світогляду, заснованого на справедливості, відсутність уваги і поваги до людини, знецінювання життя людини та її моральності, низький рівень самосвідомості індивідів, власного духовного розвитку та особистісного розвитку.

Враховуючи результати досліджень психологів і соціологів, спостереження та висловлення філософів, істориків, педагогів, а також вікові особливості учнів початкової школи та специфіку історичного змісту, навчальний матеріал, який вивчається у початковій школі, визначимо у якості базових – цінність життя і цінність людини.

Виділення даних цінностей, потребує конкретизації їх змісту у сучасних соціокультурних умовах, адаптація даного змісту для молодшого школяра, з'ясування способів розкриття суті проголошених цінностей через освітню програму громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі.

Для кожної епохи характерним є своє бачення світу, своє розуміння шляхів розвитку соціуму і відповідна орієнтація наукових пошуків. У сучасних філософських, соціологічних дослідженнях неодноразово простежується думка про необхідність усвідомлення відповідальності усіх поколінь за збереження життя на землі та існування людства та зміни ставлення людини до навколишнього світу.

У психологічних дослідженнях велика увага приділяється емоційній природі ціннісного ставлення, його динамічності, дієвості та вихованості. Зазначені характеристики, свідчать про те, що ціннісне ставлення до навколишнього світу як результат цілеспрямованих виховних впливів вчителя на особистість учня, сприяє усвідомленому засвоєння школярем соціально-позитивних норм, цінностей; активізації його життєвих позицій; його успішному входженню у соціум.

Формування особистості молодшого учня значною мірою визначається реалізацією у виховному процесі діяльнісного підходу, згідно з яким моральні правила і норми дитина засвоює активно, в процесі діяльності та спілкування з дорослими, однолітками, старшими та молодшими дітьми. Основна функція її полягає в тому, що в ній набувається досвід ставлення дитини до світу, до людей, до самого себе.

Механізм формування ціннісного ставлення є взаємодія на емоційну сферу дитини через збагачення досвіду моральних знань, входження молодшого школяра у позитивну соціальну діяльність.

Розуміння Життя і Людини, які є основними цінностями на Землі, які об'єднують все людство та дозволяють розглядати всі інші цінності, такі як Мир на Землі, Суспільство, Єдність людства, Любов, Свобода, Труд, Знання, Добро, Краса, Істина та ін. як цінності-умови для повноцінного і щасливого життя людини, збереження життя на Землі.

Для того, щоб об'єктивна сфера навколишнього світу викликала у дитини ціннісне ставлення, молодший школяр має попередньо бути проінформований.

Змістова лінія «Я - Людина» передбачає залучення здобувачів освіти до опрацювання та використання для самоідентифікації елементарної інформації про людину як унікальну у Всесвіті істоту, яка творить себе як особистість, формує свій характер і розвиває цінні якості у процесі пізнавальної і трудової діяльності.

Людина – вища ланка живих організмів на Землі, унікальна істота на Землі, яка володіє розумом, совістю, яка здатна змінювати та вдосконалювати себе, захоплюватися, творити. Людина - це така істота, яка своєю діяльністю створює власну історію, в процесі чого формується, змінюється і розвивається її сутність. Тобто сутність людини не є історично незмінною. Вона змінюється разом із розвитком людини, людства, акумулюючи в собі зміст людського, зміст культури, соціальних цінностей.

З метою вирішення завдань нашого дослідження використовувалися методи аналізу наукової літератури, узагальнення теоретичних та емпіричних даних, діагностувальні методи (пряме і опосередковане педагогічне спостереження, методика незакінченого речення, ігрова діяльність, вправи-піктограми, аналіз ситуацій морально-етичного спрямування, незалежних характеристик), статистичні методи обчислювання. У своїй роботі ми спиралися на науковий підхід І. Беха, згідно з яким «виховна ситуація – це соціальні умови, в яких дитина у стосунках із дорослими засвоює соціальні норми поведінки. Доцільно вибудована виховна ситуація має спонукати дитину до дії. Це відбувається завдяки створенню психологічних умов її емоціогенності, що сприяють формуванню у вихованця емоційних знань про моральну норму, знань, які емоційно переживаються, набувають особистісної значущості» (Бех, 2008, с. 128).

Проблема ціннісного ставлення до навколишнього світу перебуває у полі зору зарубіжних і вітчизняних вчених, які намагається дослідити цей феномен у різних сферах і проявах.

Зокрема американські дослідники (Skinner, Bonnet, Schlundt & Karlekar, 2019), проводили дослідження у сфері паліативної і хоспісної медицини й дійшли висновку, що цінності оточуючого світу групуються довкола життєвих подій, сім'ї, системи підтримки, моральних цінностей, стану здоров'я. У підростаючого покоління має бути сформоване ставлення до життя, як до вищої цінності, що проявляється у повазі і захисті всього живого, того, що сприяє покращенню якості життя, у позитивному сприйманні життя, не прийняття того, що є загрозою життя, усвідомленому конструюванні свого способу життя (образ життя – максимально узагальнена картина життя, яка з'явилася у свідомості людини як продукт усвідомленого життєвого досвіду).

Виховання ціннісного ставлення до навколишнього світу має ґрунтуватися на положеннях гуманістичної етики, створені умов для розвитку і саморозвитку особистості, формуванні відповідних компетентностей (Савченко, 2009), утвердженні гуманістичної картини світу та моральних орієнтирів у виховані (Бех, 2008), розвитку моральної свідомості і самосвідомості (Савчин, & Василенко, 2005).

Висновок

Таким чином, виховання ціннісного ставлення до навколишнього світу в дітей молодшого шкільного віку є актуальним напрямком у сучасній практиці виховання і потребує відповідних виховних методик і технологій.

Список використаних джерел

Skinner, S., Bonnet, K., Schlundt, D., & Karlekar, M. (2019). Life Story themes: a qualitative analysis of recordings from patients approaching the end of life. American Journal Of Hospice & Palliative Medicine. (Vol. 36, Is.: 9). 753-759).

Бех І. Д. (2003). Виховання особистості. Особистісно-орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади. Київ: Либідь. 1(2).

Бех І.Д. (2008). Виховання особистості: Підручник. Київ: Либідь.

Бех, І.Д., Алєксєєнко, Т.Ф., Кириленко, С.В., Кириченко, С.В., Корецька, Л.В., Остапенко, О.І., Пруцакова, О.Л., Харченко, Н.В., Шкільна, І.М. & Журба, К.О. (2019). Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей. Київ: ІПВ НАПНУ.

Савченко О. Я. (2009). Виховний потенціал початкової освіти. Посібник для вчителів і методистів початкового навчання. Київ: Богданова А. М.

Савчин М.В. & ВасиленкоЛ.П. (2005). Вікова психологія. Навчальний посібник. Київ: Академвидав.

Остання зміна цієї сторінки: 17:35, 7 травня 2020.

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТІ

Трубачева Світлана Едуардівна (Trubacheva Svitlana) - завідувач відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, м. Київ

https://orcid.org/0000-0002-1400-9773

Вступ

Інновації в освіті це вперше створені, вдосконалені або застосовані в нових умовах освітні, дидактичні, виховні, управлінські системи, або їх компоненти, що суттєво поліпшують результати освітньої діяльності.

Аналіз результатів досліджень

Педагогічна інноватика відповідно до особливостей інноваційних процесів охоплює такі теоретичні блоки понять і принципів: створення нового в системі освіти та педагогічної науки; сприйняття нового соціально-педагогічним співтовариством; застосування педагогічних новацій, а також система рекомендацій для теоретиків і практиків щодо пізнання інноваційних освітніх процесів та управління ними.

За рівнем інноваційної зміни в освіті виокремлюють вісім рангів (порядків) інновацій: інновації нульового порядку, які передбачають практичну регенерацію первинних властивостей системи (відтворення традиційної освітньої системи або її елементу); інновації першого порядку, що характеризуються кількісними змінами в системі при незмінній її якості; інновації другого порядку, які є перегруповуванням елементів системи й організаційними змінами (наприклад, нова комбінація відомих педагогічних засобів, зміна послідовності, правил їх використання тощо); інновації третього порядку, що характеризуються адаптаційними змінами освітньої системи в нових умовах без виходу за межі старої моделі освіти; інновації четвертого порядку, які містять новий варіант рішення (це найчастіше прості якісні зміни в окремих компонентах освітньої системи, що забезпечують деяке розширення її функціональних можливостей); інновації п’ятого порядку, які ініціюють створення освітніх систем «нового покоління» (зміна всіх або більшості первинних властивостей системи); інновації шостого порядку, у результаті яких створюються освітні системи нового вигляду з якісною зміною функціональних властивостей системи при збереженні системоутворюючого функціонального принципу; інновації сьомого порядку, що є вищою, корінною зміною освітніх систем, під час якої змінюється основний функціональний принцип системи.

Ключові новації сучасного етапу розвитку освіти в Україні регламентуються новим Законом України про освіту та створенням Нової Української школи

(НУШ). Новий рамковий Закон «Про освіту» запроваджує 12-річне компетентнісне навчання, починаючи з 2018 року.

Список використаних джерел

1. Ващенко Л. М. Управління інноваційними процесами в загальній середній освіті регіону : Монографія Л.М.Ващенко. К.: Тираж, 2005, 380 с.

2. Організаційно-педагогічні засади інноваційного розвитку ЗНЗ. Монографія / Щекатунова Г. Д., Цимбалару А.Д., Гораш К.В. та ін. / За заг. ред. Щекатунової Г.Д. – К.: Педагогічна думка, 2013. – 264с.

Остання зміна цієї сторінки: 16:10, 6 травня 2020.

ВІДКРИТІСТЬ СУДЖЕНЬ (OPEN-MINDEDNESS) ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Чуніхіна Світлана Леонідівна – старший науковий співробітник Лабораторії психології спілкування, Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, кандидат психологічних наук, м. Київ

Вступ

Я пропоную поглянути на формування громадського ставлення до освітніх реформ крізь призму відкритості суджень (open-mindedness). Розробка даного концепту у психологічній науці триває вже майже століття (перші дослідження датовані 30-ми роками минулого ст.), однак досі не склалося концептуальної єдності (Peterson & Seligman, 2004).

Одним із центральних питань, пов'язаних із проблемою відкритості суджень, є наступне: ми сприймаємо цей феномен як сталу, конституційно передзадану рису особистості або когнітивного стилю, яка не піддається коригуючим впливам, або як змінну характеристику, когнітивну навичку, яку можна тренувати.

Аналіз результатів досліджень

Останнім часом зростає кількість досліджень, які працюють саме з перспективою коригування індивідуальної та групової здатності до відкритості суджень як когнітивної настанови (mindset) або когнітивної навички (складової критичного мислення).

Перед тим, як обговорювати напрями технологічного використання цих досліджень стосовно формування громадської думки щодо освітніх інновацій, хочу стисло поділитися результатами дослідження, яке було проведене у березні 2020 року на вибірці з 230 респондентів, приблизно половина яких належала до професійної освітянської спільноти.

Було зроблено спробу перевірити, як пов'язана відкритість суджень зі ставленням до реальних освітніх реформ, які вже впроваджені або заплановані в Україні. Відкритість суджень розглядалася і як особистісна риса (шкала «Відкритість новому досвіду» з B5), і як особливість когнітивного (низький рівень догматизму). Зазначу, що обидва ці аспекти проявів відкритості суджень фіксують скоріш передзадані, сталі «налаштування» і не зачіпають тієї предметної сфери, де можливою є коригувальна або формуюча робота із громадською думкою.

Отже, дослідження показало, що і рівень догматизму, і рівень відкритості новому досвіду певною мірою пояснюють ставлення особистості до освітніх реформ в цілому та її окремих напрямів зокрема.

Догматизм більше пов'язаний з визнанням (респондентами з низьким рівнем) або запереченням (респондентами з високим рівнем) самої необхідності змін, тобто освітніх реформ як таких.

Відкритість новому досвіду визначає скоріше модальність оцінок освітніх реформ: більш «відкриті» респонденти схильні в цілому позитивніше оцінювати зміни, що відбуваються внаслідок реформ, ніж менш «відкриті», яким притаманний певний песимізм.

Важливо також вказати на виявлений зв'язок між догматизмом, відкритістю новому досвіду і поінформованістю щодо реформ. З одного боку, встановлено прямо закономірність: що вищим є рівень відкритості респондента, то більш обізнаним він чи вона є у питаннях освітніх реформ. З іншого боку, слід припустити, що в даному випадку йдеться не про реальний рівень поінформованості, а скоріше про готовність та бажання знати більше, отримувати та переробляти інформацію про нововведення. Ці припущення непрямо підтверджуються тим фактом, що респонденти-освітяни, які є об'єктивно краще обізнаними щодо освітніх реформ, при цьому не демонструють значущих відмінностей у рівні відкритості новому досвіду від респондентів, зайнятих в інших професійних сферах. Для освітян краща поінформованість обертається скоріше більшою категоричністю та поляризацією оцінок щодо реформ в цілому та їхніх окремих аспектів зокрема.

Результати дослідження дають підстави стверджувати, що індивідуальний рівень догматизму і відкритості новому досвіду по-різному проявляють себе у ставленні до освітніх реформ серед професіоналів, зайнятих в освітній сфері, і професійно не пов'язаних з освітою респондентів. Так, для не-освітян шкали догматизму і відкритості формують окремі фактори, що описують ставлення до освітніх інновацій, де високий рівень догматизму пов'язується з низькою поінформованістю (тобто, згідно припущення, зробленого вище, низькою готовністю до сприйняття нової інформації). У вибірці освітян ці шкали поєднані в один фактор і, очевидно, дійсно пов'язані із суб'єктивною готовністю чи не готовністю прийняти такі досить радикальні нововведення, як профілізація старшої школи та запровадження 12-річного терміну навчання. Ці дані також дають підстави поглиблювати дослідження феномену відкритості суджень (open-mindedness) на основі поєднання інструментів, що вимірюють когнітивні настановлення на догматизм та особистісні настановлення на відкритості новому досвіду.

Висновки

Таким чином, суперечливе ставлення до освітніх реформ значною мірою пов'язано із недостатнім рівнем поінформованості громадськості, у тому числі освітянської спільноти щодо проблем освіти та заходів з її реформування.

Посилення політики інформування в цій сфері сприятиме покращенню суспільного ставлення до освітніх реформ та підвищенню готовності до дієвого сприяння їх успішному впровадженню.

Краща поінформованість також може певною мірю впливати на пом'якшення догматичних настановлень або захистів щодо нової інформації.

Отже, планування офіційних інформаційно-просвітницьких кампаній щодо політики в сфері освітніх реформ має відбуватися з урахуванням потреб цільових аудиторій з різним рівнем поінформованості: менш поінформовані категорії громадян потребують інформації, більш обізнані – розвитку навичок взаємодії з цією інформацією. Тому подальші напрями дослідження мають фокусуватися на вивченні, розробці та апробації саме технологій взаємодії з інформацією, яка може входити в суперечність із системою суб'єктивних настановлень та переконань.

Тепер кілька слів щодо напрямів розвитку технологій формування громадської думки щодо освітніх інновацій, що базуються на концепті відкритості суджень.

Базовим застосування таких технологій, безумовно, є формат дискусій, а основним методологічним прийомом – «питання – відповіді».

Ці питання-відповіді мають конструюватися з урахуванням наступних методологічних завдань:

▪ Формування об'ємного бачення предмету дискусії, яке охоплює усю явну і потенційну палітру думок та позицій усіх зацікавлених сторін;

▪ Пошук та дослідження зон невизначеності в моделі освітніх реформ;

▪ Дослідження освітніх реформ у метаконтексті (мислення out-of-box) тощо.

Напрями застосування подібних технологій є предметом подальших досліджень нашої лабораторії.

Список використаних джерел

1. Peterson, C., & Seligman, M. E. P. (2004). Character strengths and virtues: A handbook and classification. Washington, DC: American Psychological Association.
2. Kravchuk, S. (2020). «Diagnostics of readiness for forgiveness» method. Psychological journal, 6(3), 74-83.
3. Бевз, Г.М. (2019) Формування громадської думки щодо реформ методом «дослідження шляхом участі». *Вісник післядипломної освіти*. Серія «Соціальні та поведінкові науки», 10-22.

4. Гриценок, Л.І.,& Юрченко, В.І. (2019) Реформування освіти в Україні: проблема сприйняття і довіри громадськості. *Формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій: підсумки 4 етапу експерименту* (Матеріали круглого столу, 13 червня 2019 р., Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, лабораторія психології спілкування). Вісник психології і педагогіки. Випуск 24. Взято з http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_24. http://doi.org/10.33120/SPCOEIProcedings-2019
5. Петренко, І.В. (2015) Особливості побудови соціального діалогу в освітньому вимірі. *III Всеукраїнський психологічний конгрес з міжнародною участю "Особистість у сучасному світі"*. К.: ДП «Інформаційноаналітичне агентство», Ч. 2,194–197.

Остання зміна цієї сторінки: 10:17, 19 травня 2020.

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

Лабораторія психології спілкування

ІНСТИТУТ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ НАПН УКРАЇНИ

ПРОГРАМА

Всеукраїнської науково-практичної конференції

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

30 квітня 2020 року

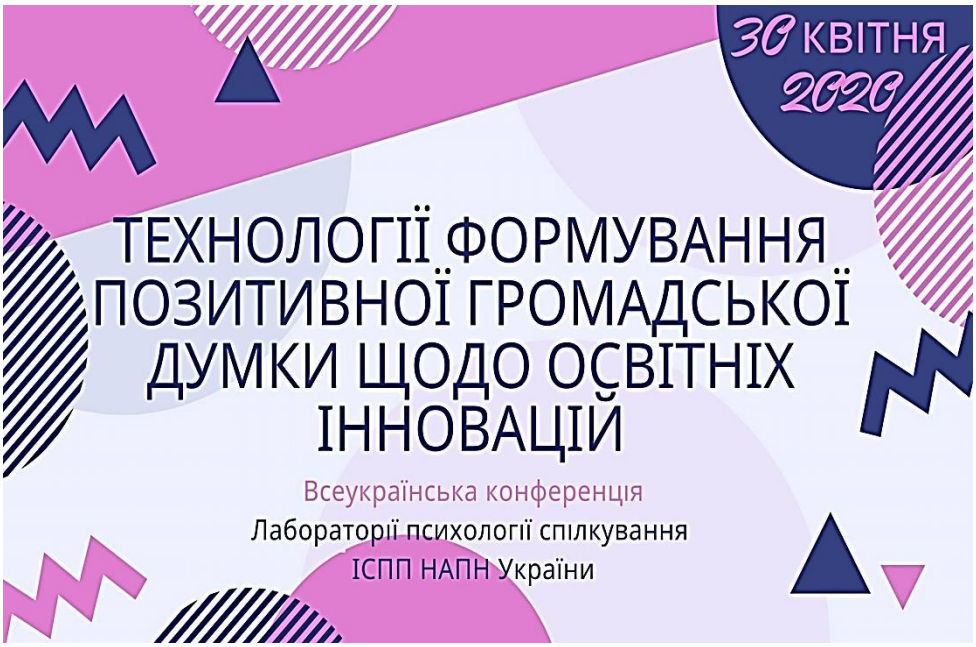

м. Київ

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ:

Найдьонова Любов Анатоліївна, доктор психологічних наук, член-кореспондент НАПН України, професор, провідний науковий співробітник, заступник директора Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Бевз Галина Михайлівна, доктор психологічних наук, професор, завідувачка лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Гриценок Людмила Іванівна, науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Мельник Аліна Юріївна, науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Чуніхіна Світлана Леонтіївна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Юрченко Віктор Іванович, кандидат психологічних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України.

Місце проведення: Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ, вул. Андріївська, 15.

Час проведення: 30 квітня 2020 року, 14:00

Робочі мови конференції: українська, російська.

Відкриття конференції: 30 квітня 2020 р. о 14.00.

Zoom:https://us02web.zoom.us/j/3718789692?pwd=aEVhbFNoYTJvd0RqSDFHUysrR0l3Zz09

Інформацію про конференцію можна знайти на офіційній сторінці Інституту соціальної та політичної психології НАПН України: http://ispp.org.ua/2020/04/24/vseukraïnska-naukovo-praktichna-konferenciya-texnologiï-formuvannya-pozitivnoï-gromadskoï-dumki-shhodo-osvitnix-innovacij-30-kvitnya-2020-roku

Матеріали конференції в авторській редакції розміщені у збірнику «Технології формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (30 квітня 2020 р., Інститут соціальної та політичної психології НАПН України, лабораторія психології спілкування) // Вісник психології і педагогіки. – Випуск 26. – 2020. - [Електронний ресурс]. – URL: https://www.psyh.kiev.ua/Збірник наук. праць. - Випуск 26

ОФІЦІЙНЕ ВІДКРИТТЯ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКАМ КОНФЕРЕНЦІЇ

ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРІШЕННЯ ЗАВДАНЬ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ АКТУАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ СЬОГОДЕННЯ

Максименко Сергій Дмитрович, дійсний член НАПН України, доктор психологічних наук, професор, академік-секретар Відділення психології, вікової фізіології та дефектології НАПН України, директор Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, президент ВГО «Товариство психологів України», м. Київ.

Найдьонова Любов Анатоліївна, доктор психологічних наук, член-кореспондент НАПН України, професор, провідний науковий співробітник, заступник директора Інституту соціальної та політичної психології НАПН України з наукової роботи, м. Київ.

ОСНОВНА ПАНЕЛЬ

ВИСТУПИ:

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНІХ РЕФОРМ: СТВОРЕННЯ ТЕЗАУРУСУ ПОНЯТЬ

Бевз Галина Михайлівна, доктор психологічних наук, професор, завідувачка лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

ПРЕЗЕНТАЦІЯ ПІДСУМКІВ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО КОНКУРСУ-КВЕСТУ «РЕФОРМА – ШЛЯХ ДО ШКОЛИ МОЄЇ МРІЇ»

Гриценок Людмила Іванівна, науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Юрченко Віктор Іванович, кандидат психологічних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

ПРИНЦИП УЧАСТІ У РОЗБУДОВІ СИСТЕМИ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ КАНАДИ)

Ставкова Софія Георгіївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів.

РОЗВИТОК ДИВЕРГЕНТНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ОСНОВНА МЕТА СТРАТЕГІЇ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Карапетян Володимир Севанович, доктор психологічних наук, професор, завідуючий кафедрою дошкільної педагогіки і методик Вірменського державного педагогічного університету імені Х. Абовяна, м. Єреван, Вірменія.

ВПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО-РОЗВИВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ В ЗЗСО ЗА ДОПОМОГОЮ ХМАРНОГО СЕРВІСУ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ «УНІВЕРСАЛ-ОНЛАЙН»

Киричук Валерій Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології управління Центрального інституту підвищення кваліфікації державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.

ДИСКУСІЙНА ПАНЕЛЬ

Виступи:

Павло Лушин, доктор психологічних наук, професор, завідуючий кафедри психології та особистісного розвитку державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.

Тетяна Рєпнова, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін ПАТ «Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом", Одеський інститут», м. Одеса.

Світлана Трубачева, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ.

Мар'яна Марусинець, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології і педагогіки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, м. Київ.

Ангеліна Корець, начальник управління Державної служби якості освіти у Волинській обл. управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

ТЕМИ ДИСКУСІЙНОЇ ПАНЕЛІ

(для всіх учасників конференції)

1. Реформа в освіті: міф чи реальність?
2. Від чого залежить довіра учасників освітнього процесу (педагогів, учнів батьків) до освітніх інновацій?
3. Як поєднати якість освіти та якість освітнього процесу?
4. Хто є реальними творцями освітньої реформи?
5. Реформа у Вашому заклад освіти: перші здобутки та виклики (труднощі).

Доступ для ознайомлення:

https://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_26

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Дорофей Світлана Василівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, м. Кам'янець-Подільський.

STREAM-ОСВІТА – СТЕЖИНКА ВІД ДИТЯЧОГО САДКА ДО КРАЇНИ НУШ

Джежер-Личова Світлана Миколаївна, вихователь дошкільного закладу Комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 1 «Малятко» Сватівської міської ради, м. Сватове, Луганської обл.

ПРОГРАМА «НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА У ПОСТУПІ ДО ЦІННОСТЕЙ»: ТЕНДЕНЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Журба Катерина Олександрівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник Інституту проблем виховання Національної академії педагогічних наук України, м. Київ.

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНОГО ПЕРСОНАЛУ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Калюжна Тетяна Григорівна, кандидат філософських наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, м. Київ.

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО ВКЛЮЧЕННЯ ВЧИТЕЛІВ ДО ОСВІТНІХ РЕФОРМ

Каніболоцька Марія Сергіївна, кандидат психологічних наук, науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ (російською)

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ПРОФЕССИОНА-ЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ

Карапетян Владимир Севанович, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедрою дошкільної педагогіки і методик Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна, м. Ереван, Вірменія.

Даллакян Алла Мартинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки і методик Вірменського державного педагогічного університету ім. Х. Абовяна, м. Ереван, Вірменія.

МОНІТОРИНГ ОСОБИСТІСНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ІНТЕРНЕТ-ТЕХНОЛОГІЙ

Киричук Валерій Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології управління Центрального інституту підвищення кваліфікації державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.

ОСОБЛИВОСТІ РЕФЛЕКСИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

Кравчук Світлана Леонтіївна, кандидат психологічних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ

ФОРМУВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ-ЮРИСТІВ: БАЛАНС ТРАДИЦІЙНИХ ТА ІННОВАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Лупало Олександр Анатолійович, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, м. Київ

Попова Катерина Сергіївна, магістр, здобувач вищої освіти ступеня «магістр» Національної академії внутрішніх справ України, м. Київ.

«ГІГ-ОСВІТА» ЯК АЛЬТЕРНАТИВА НУШ

Лушин Павло Володимирович, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедрою психології та особистісного розвитку Державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти», м. Київ.

ДИДАКТИЧНО-ІНФОРМАЦІЙНЕ СЕРЕДОВИЩЕ – НОВИЙ ВЕКТОР ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Марусинець Мар'яна Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології і педагогіки Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ.

ІНФОРМУВАННЯ ЯК СОЦІАЛЬНИЙ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН

Мельник Аліна Юріївна, науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

ФАКТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКІСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПЕДАГОГІЧНІЙ ОСВІТІ.

Мельник Олександр Миколайович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя.

ІНТЕРАКТИВНІ ФОРМИ РОБОТИ ІЗ БАТЬКАМИ ЯК ОСНОВА ВПРОВА-ДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Мельничук Тетяна Іванівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ.

АКТУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ ПО ФОРМУВАННЮ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ У МЕЖАХ НУШ

Орловська Ліна Сергіївна, практичний психолог спеціалізованої школи I-III ступенів № 53 з поглибленим вивченням німецької мови, м. Київ.

ПРОБЛЕМА СТРЕСУ ПЕРСОНАЛУ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ В ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА УСТАНОВ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ ТА СЛІДЧИХ ІЗОЛЯТОРІВ

Настояща Уляна Володимирівна, старший викладач кафедри психології Академії Державної пенітенціарної служби; аспірант 4 курсу Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

ІННОВАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ У ПРОФЕСІЙНОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ УЧНІВ ПІДЛІТКОВОГО І СТАРШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Охріменко Зорина Володимирівна, кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторією виховання готовності до ринку праці Інституту проблем виховання НАПН України, м. Київ.

МЕДІАКОМПЕТЕНТНІСТЬ – НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ

Палько Тетяна Василівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Ужгород.

ДИСТАНЦІЙНА ФОРМА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ З ПОЗИЦІЇ ПЕДАГОГІВ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Панченко Світлана Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи КЗ «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», м. Суми.

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ ОСВІТНІХ РЕФОРМ

Петренко Ірина Володимирівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

ПСИХОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА ЯК РЕСУРС ВПРОВАДЖЕННЯ РЕФОРМ В СИСТЕМУ ОСВІТИ

Рєпнова Тетяна Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін ПАТ «Вищий навчальний заклад “Міжрегіональна Академія управління персоналом”, Одеський інститут», м. Одеса.

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА У ФОРМУВАННІ ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ СТЕЙКХОЛДЕРІВ УНІВЕРСИТЕТУ ДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Сингаївська Ірина Валентинівна, кандидат психологічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту психології Університету «КРОК», м. Київ.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КОЛЬОРО-ТЕРАПІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Смольникова Галина Валентинівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри методики та психології дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ.

ПРИНЦИП УЧАСТІ У РОЗБУДОВІ СИСТЕМИ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ КАНАДИ)

Ставкова Софія Георгіївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів.

АКТУАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛЬНОГО ПСИХОЛОГА В КОНТЕКСТІ СОЦІАЛЬНОЇ ЗГУРТОВАНОСТІ В ОСВІТІ

Супрун Дар'я Миколаївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри спеціальної психології та медицини факультету спеціальної та інклюзивної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ.

ВИХОВАННЯ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАВКОЛИШНЬОГО СВІТУ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Третяк Ольга Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики та психології дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського Університету імені Бориса Грінченка, м. Київ.

ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТІ

Трубачева Світлана Едуардівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ.

ВІДКРИТІСТЬ СУДЖЕНЬ (OPEN-MINDEDNESS) ЯК ПЕРЕДУМОВА ПОЗИТИВНОГО СТАВЛЕННЯ ДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Чуніхіна Світлана Леонідівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Усні повідомлення в панельній дискусії:

ДІАЛОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Бучма Вікторія Володимирівна, старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О.Синиці Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

ТРЕНІНГОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ДЛЯ ІМІДЖУ ЗАКЛАДУ ОСВІТИ

Валентій Тетяна Анатоліївна, практичний психолог Гореницької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Києво-Святошинської районної державної адміністрації, Київська обл.

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГУМАНІСТИЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ

Гурова Ольга Вадимівна, молодший науковий співробітник Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

Терещенко Людмила Анатоліївна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

Шатирко Лариса Олексіївна, старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ.

ПСИХОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА СУБ'ЄКТІВ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ШКОЛИ: НОВІ АКЦЕНТИ В ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЯХ

Дзюбко Людмила Віталіївна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О.Синиці Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

СУЧАСНІ МЕТОДИ І ФОРМИ ВЗАЄМОДІЇ ШКОЛИ ТА СІМ'Ї ЯК СПОСІБ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО РЕФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ НУШ

Лозенко Анна Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З ПІДЛІТКАМИ В ЗВ'ЯЗКУ З ІНФОРМАЦІЙНИМИ РЕФОРМАМИ

Мішкулинець Олена Олексіївна, кандидат психологічних наук, викладач психолого-педагогічних дисциплін Гуманітарно-педагогічного коледжу Мукачівського державного університету, м. Мукачево, Закарпатська обл.

ОБРАЗ ТІЛА ЯК КОГНІТИВНА СТРУКТУРА САМОСВІДОМОСТІ У ДІВЧАТ-ПІДЛІТКІВ.

Мойзріст Олена Михайлівна, молодший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ ТА РЕФОРМ

Севастюк Мар'яна Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ.

ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ РОБОТИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

«ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ»

Учасники Всеукраїнської науково-практичної конференції «Технології формування позитивної громадської думки щодо освітніх інновацій» (м. Київ, 30 квітня 2020 року)

Андрущак Олена Михайлівна, кандидат юридичних наук, головний спеціаліст відділу взаємодії з органами місцевого самоврядування, моніторингу та позапланового контролю закладів освіти Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Антощук Світлана Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри відкритих освітніх систем та інформаційно-комунікаційних технологій, ДЗВО "Університет менеджменту освіти", м. Київ.

Барчі Беата Василівна, кандидат психологічних наук, старший викладач Мукачівського державного університету, м. Мукачево, Закарпатська обл.

Бевз Галина Михайлівна, доктор психологічних наук, професор, завідувачка лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ

Бєляєва Карина Юріївна, кандидат педагогічних наук, практичний психолог-методист Безлюдівського юридичного ліцею імені І. Я. Підкопая Харківської районної ради, Харківська обл.

Білоус Світлана Миколаївна, директор Боромлянського навчально-виховного комплексу: загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів – дошкільний навчальний заклад Боромлянської сільської ради Тростянецького району, Сумська обл.

Боличева Олена Вікторівна, кандидат наук, Ph.D., доцент кафедри педагогіки і психології Приватного вищого навчального закладу «Український гуманітарний інститут», м. Київ.

Бурлаєнко Тетяна Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри економіки, підприємництва та менеджменту ДВНЗ «Університет менеджменту освіти», м. Київ.

Бучма Вікторія Володимирівна, старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О.Синиці Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

Валентій Тетяна Анатоліївна, практичний психолог Гореницької загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів Києво-Святошинської районної державної адміністрації, Київська обл.

Гончарук Олена Володимирівна, практичний психолог Комунального некомерційного підприємства «Клінічна лікарня “Психіатрія”», м. Київ.

Горішня Катерина, аспірант Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Григоренко Тетяна Вікторівна, аспірант кафедри спеціальної психології та медицини факультету спеціальної та інклюзивної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ.

Гриценок Людмила Іванівна, науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Гурова Ольга Вадимівна, молодший науковий співробітник Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

Даллакян Алла Мартинівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної педагогіки і методик Вірменського державного педагогічного університету імені Х. Абовяна, м. Єреван, Вірменія.

Данілова Наталія Володимирівна, практичний психолог Біловодського опорного закладу загальної середньої освіти, Луганська обл.

Джежер-Личова Світлана Миколаївна, вихователь дошкільного закладу Комунальний заклад дошкільної освіти (ясла-садок) № 1 «Малятко» Сватівської міської ради, Луганська обл.

Дзюбко Людмила Віталіївна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О.Синиці Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

Дорофей Світлана Василівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології освіти Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, м. Кам’янець-Подільський.

Єлагіна Оксана Іванівна, вчитель школи І-ІІІ ступенів № 5 Печерського району, м. Київ.

Журба Катерина Олександрівна, доктор педагогічних наук, старший науковий співробітник, головний науковий співробітник Інституту проблем виховання НАПН України, м. Київ.

Іванова Вікторія Вікторівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти Мукачівського державного університету, м. Мукачево.

Іванова Каріна Миколаївна, студентка 3 курсу ПАТ «Вищий навчальний заклад “Міжрегіональна Академія управління персоналом”», м. Київ

Калюжна Тетяна Григорівна, кандидат філософських наук, старший науковий

співробітник, провідний науковий співробітник відділу андрагогіки Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України, м. Київ.

Каніболоцька Марія Сергіївна, кандидат психологічних наук, науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Карапетян Володимир Севанович, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедрою дошкільної педагогіки і методик Вірменського державного педагогічного університету імені Х. Абовяна, м. Єреван, Вірменія.

Киричук Валерій Олександрович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології управління Центрального інституту підвищення кваліфікації державного закладу вищої освіти «Університет менеджменту освіти» НАПН України, м. Київ.

Корець Ангеліна Йосипівна, начальник управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Кравчук Світлана Леонтіївна, кандидат психологічних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Кузьмук Анжела Федорівна, головний спеціаліст інституційного аудиту Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Кутішенко Валентина Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ.

Кушнір Олена Олександрівна, провідний документознавець сектору інформаційно-організаційного забезпечення Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Лозенко Анна Павлівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ.

Лупало Олександр Анатолійович, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування Національної академії внутрішніх справ, м. Київ.

Лучинець Марія Олександрівна, головний спеціаліст відділу інституційного аудиту Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Лушин Павло Володимирович, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедрою психології та особистісного розвитку ДЗВО «Університет менеджменту освіти», м. Київ.

Максименко Лариса Миколаївна, методист Полтавського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Полтава.

Максименко Сергій Дмитрович, дійсний член НАПН України, доктор психологічних наук, професор, академік-секретар Відділення психології, вікової фізіології та дефектології НАПН України, директор Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, президент ВГО «Товариство психологів України», м. Київ.

Малащук Оксана Григорівна, заступник начальника відділу взаємодії з органами місцевого самоврядування, моніторингу та позапланового контролю закладів освіти Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Марусинець Мар'яна Михайлівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри психології і педагогіки Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ.

Матвіюк Володимир Святославович, головний спеціаліст сектору роботи з експертами Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Мельник Аліна Юріївна, науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Мельник Олександр Миколайович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти КЗ «Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Запорізької обласної ради, м. Запоріжжя.

Мельничук Тетяна Іванівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ.

Мельничук Тетяна Іванівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії організаційної та соціальної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ.

Мицик Людмила Вадимівна, практичний психолог Державного закладу «Госпіталь ветеранів війни "Лісова поляна" Міністерства охорони здоров'я України», м. Київ.

Мішкулинець Олена Олексіївна, кандидат психологічних наук, викладач психолого-педагогічних дисциплін Гуманітарно-педагогічного коледжу Мукачівського державного університету, м. Мукачево, Закарпатська обл.

Мойзріст Олена Михайлівна, молодший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

Морін Олег Леонідович, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник лабораторії виховання готовності до ринку праці Інституту проблем виховання НАПН України, м. Київ.

Музика Тамара Олександрівна, завідувач сектору інформаційно-організаційного забезпечення Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Найдьонова Любов Анатоліївна, доктор психологічних наук, член-кореспондент НАПН України, професор, провідний науковий співробітник, заступник директора Інституту соціальної та політичної психології НАПН України з наукової роботи, м. Київ.

Настояща Уляна Володимирівна, старший викладач кафедри психології Академія Державної пенітенціарної служби; аспірант 4 курсу Інституту соціальної та політичної психології НАПН України м. Київ.

Новосад Оксана Миколаївна, провідний інспектор Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Оришко Віталія Олексіївна, головний спеціаліст-юрисконсульт Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Орловська Ліна Сергіївна, практичний психолог спеціалізованої школа I-III ступенів № 53 з поглибленим вивченням німецької мови, м. Київ.

Охріменко Зорина Володимирівна, кандидат педагогічних наук, завідувач лабораторією виховання готовності до ринку праці Інституту проблем виховання НАПН України, м. Київ.

Палько Тетяна Василівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та психології Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Ужгород, Закарпатська обл.

Панасенко Сніжана Володимирівна, практичний психолог Комунального закладу освіти «Середня загальноосвітня школа №46» Дніпровської міської ради, м. Дніпро.

Панченко Світлана Миколаївна, кандидат психологічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи Комунального закладу «Сумський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», м. Суми.

Пархоменко Олександр Сергійович, практичний психолог Авдіївського професійно-технічного училища, м. Авдіївка, Донецька область.

Петренко Ірина Володимирівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Попова Катерина Сергіївна, магістр, здобувач вищої освіти ступеня «магістр» Національної академії внутрішніх справ України, м. Київ.

Ребрикова Вікторія Олександрівна, завідувач сектору фінансово-бухгалтерського обліку та звітності – головний бухгалтер Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Рєпнова Тетяна Петрівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальнонаукових, соціальних та поведінкових дисциплін ПАТ «Вищий навчальний заклад "Міжрегіональна Академія управління персоналом", Одеський інститут», м. Одеса.

Самолюк Олена Сергіївна, заступник начальника – начальник відділу інституційного аудиту Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Севастюк Мар'яна Степанівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики початкового навчання Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ.

Сингаївська Ірина Валентинівна, кандидат психологічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту психології Університету «КРОК», м. Київ.

Сігетій Ігор Петрович, старший викладач кафедри природничо-математичної освіти та інформаційних технологій Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти, м. Ужгород, Закарпатська обл.

Сідун Тетяна Олександрівна, методист Центру дитячої та юнацької творчості, м. Костянтинівка, Донецька обл.

Сірак Людмила Петрівна, практичний психолог Гімназії-інтернату №13 м. Києва.

Сірук Володимир Віталійович, начальник відділу взаємодії з органами місцевого самоврядування, моніторингу та позапланового контролю закладів освіти Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Смольникова Галина Валентинівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри методики та психології дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ.

Смук Оксана Тарасівна, кандидат психологічних наук, доцент, доцент окафедри психології Ужгородського національного університету, м. Ужгород, Закарпатська обл.

Ставкова Софія Георгіївна, кандидат педагогічних наук, старший викладач

кафедри соціології та соціальної роботи Інституту гуманітарних та соціальних наук Національного університету «Львівська політехніка», м. Львів.

Стадник Людмила Василівна, практичний психолог інклюзивно-ресурсного центр Каховської міської ради, м. Каховка, Херсонська обл.

Студінський Володимир Аркадійович, доктор історичних наук, кандидат економічних наук, доцент, доцент Київського національного торговельно-економічного університету, м. Київ.

Суворова Алла Всеволодівна, вчитель математики Навчально-виховного комплексу Школа І-ІІ ступенів – Ліцей «Управлінські технології» №240 «Соціум», м. Київ.

Супрун Дар'я Миколаївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри спеціальної психології та медицини факультету спеціальної та інклюзивної освіти Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова, м. Київ.

Сухіх Аліса Сергіївна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу хмароорієнтованих систем інформатизації освіти Інституту інформаційних технологій і засобів навчання, м. Київ.

Тарасюк Аліна Геннадіївна, головний спеціаліст з питань персоналу Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Терещенко Людмила Анатоліївна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С.Костюка НАПН України, м. Київ.

Тимощук Олена Володимирівна, головний спеціаліст Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Тітова Ірина Ігорівна, магістр, логопед-дефектолог Інклюзивно-ресурсного центру Новокаховської міської ради, м. Нова Каховка, Херсонська обл.

Третяк Ольга Петрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики та психології дошкільної і початкової освіти Інституту післядипломної педагогічної освіти Київського Університету імені Бориса Грінченка, м. Київ.

Трубачева Світлана Едуардівна, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, завідувач відділу інновацій та стратегій розвитку освіти Інституту педагогіки НАПН України, м. Київ

Хіняєва Тетяна Петрівна, головний спеціаліст відділу взаємодії з органами місцевого самоврядування, моніторингу тв позапланового контролю закладів освіти Управління Державної служби якості освіти у Волинській обл., м. Луцьк.

Цех Олена Володимирівна, координатор Української асоціації екологічної психологічної допомоги, м. Київ.

Черевко Ірина Вікторівна, викладач професійно-технічного училища № 50, м. Карлівка, Полтавська обл.

Чикун Людмила Миколаївна, практичний психолог Піщанської гімназії Піщанської сільської ради, м. Кременчук, Полтавська обл.

Чуніхіна Світлана Леонідівна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Шатирко Лариса Олексіївна, старший науковий співробітник лабораторії психології навчання імені І.О. Синиці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, м. Київ.

Юрченко Віктор Іванович, кандидат психологічних наук, доцент, старший науковий співробітник лабораторії психології спілкування Інституту соціальної та політичної психології НАПН України, м. Київ.

Яблонська Ірина Василівна, завідувач відділу Комунального позашкільного навчального закладу «Центр спорту дітей, юнацтва та молоді «Олімп» Криворізької міської ради, м. Кривий Ріг, Дніпропетровська обл.

Ясінко Емілія Іванівна, практичний психолог, соціальний педагог Тур'я-Реметівської загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів Перечинського району, м. Ужгород, Закарпатська обл.

ПРОГРАМА

Всеукраїнської науково-практичної конференції

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

30 квітня 2020 року

Контакти лабораторії психології спілкування:

Україна, 04070, Київ-70, вул. Андріївська,15

Інститут соціальної та політичної психології НАПН України

3 поверх, кімната 35.

e-mail: lps.ispp@gmail.com

30 КВІТНЯ 2020

ТЕХНОЛОГІЇ ФОРМУВАННЯ ПОЗИТИВНОЇ ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ ЩОДО ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ

Всеукраїнська конференція

Лабораторії психології спілкування

ІСПП НАПН України

МЕТА КОНФЕРЕНЦІЇ

Обмін досвідом у вирішенні актуальних питань формування позитивного ставлення громадськості до реформування загальної середньої освіти та презентація результатів пілотного впровадження соціально-психологічної технології, спрямованої на забезпечення підтримки реформи загальної середньої освіти «Нова українська школа», - Конкурсу-квесту «Реформа – шлях до школи моєї мрії».